

VLAAMSE RAAD

ZITTING 1992-1993

21 JUNI 1993

BELEIDSBRIEF

Migrantenbeleid van de Vlaamse Gemeenschap, een beleid van gelijke kansen

ingediend

door mevrouw W. Demeester-De Meyer,
Vlaamse minister van Financiën en Begroting,
Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin

INHOUD

	Blz.
WOORD VOORAF	4
 DEEL 1: CONTOUREN VAN HET MIGRANTENBELEID VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP	
1. Een meersporenbeleid	5
2. Een gecoördineerd migrantenbeleid	6
 DEEL II : SECTORIELE PLANNING VAN HET MIGRANTENBELEID VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP	
1. Onderwijs	6
2. Werk en beroepsopleiding	9
3. Huisvesting	12
4. Welzijn	14
5. Kind en Gezin	16
6. Gezondheidszorg	17
7. Sport	19
8. Jeugdbeleid	20
9. Sociaal-cultureel werk met volwassenen	21
10. Mediabeleid	23
11. Informatie- en sensibiliseringsbeleid	23
12. Lokaal migrantenbeleid	24
 DEEL III : EEN GECOÖRDINEERD MIGRANTENBELEID	
1. De coördinatie van het Vlaams migrantenbeleid	26
2. De integratiecentra	28
3. Structurele betrokkenheid van de migranten bij de activiteiten en doelstellingen van de overheid	28
 DEEL IV : BESLUIT	
1. Beleidsplanning op korte termijn	29
2. Prioritaire acties in de beleidsplanning	31
 BRONNEN	33

VOORWOORD

Op 18 april 1992 gelastte de Vlaamse Regering mij als Vlaams minister, bevoegd voor de coördinatie van het migrantenbeleid, om tegen 15 mei 1992 een coördinatie nota migrantenbeleid voor te leggen.

Die kwam er en werd na bespreking op 20 mei door de Vlaamse Regering goedgekeurd. In deze Coördinatie nota opteert de Vlaamse Regering voor continuïteit. De uitgangspunten en basisopties inzake migrantenbeleid, zoals verwoord in de Beleidsnota van de Vlaamse Executieve van 11 april 1989 blijven dus van kracht, maar worden door de huidige regering verder geoperationaliseerd. Dit met name door het voeren van een gelijke-kansenbeleid om zo de integratie van migranten in onze samenleving te bevorderen.

De documenten van de Interdepartementale Commissie Migranten, de stand van zaken betreffende de uitvoering van de nota migrantenbeleid van april 1992 en de synthesesnota hiervan werden ook op 20 mei 1992 voorgelegd aan de Vlaamse Regering. In deze documenten worden een aantal beleidsvoorstellen gedaan.

In opvolging van de Coördinatie nota werden de leden van de Vlaamse Regering verzocht om mij tegen 15 september 1992 mee te delen op welke wijze zij uitvoering zullen geven aan de uitgangspunten van de Coördinatie nota Migrantengedrag en aan de voorstellen van de Interdepartementale Commissie Migranten. De voorliggende beleidsplanning voor het migrantengedrag van de Vlaamse Gemeenschap werd uitgewerkt op basis van de ingediende voorstellen en is dus een verdere uitwerking van de Coördinatie nota Migrantengedrag van mei 1992.

In bijlage gaat ook het vooruitgang rapport van februari 1993 van de Interdepartementale Commissie Migranten. De Interdepartementale Commissie Migranten heeft nl. de opdracht gekregen zesmaandelijks een vooruitgang rapport voor te leggen aan de Vlaamse Regering om te waken over de permanente opvolging van de uitvoering van het migrantengedrag.

W. Demeester-De Meyer

DEEL 1: CONTOUREN VAN HET MIGRANTENBELEID VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

1. EEN MEERSPORENBELEID

Het migrantenbeleid vooropgesteld door de Vlaamse Regering is een tweesporenbeleid : het omvat enerzijds een integratiebeleid en anderzijds een cultuurbeleid. Een derde spoor betreft het vreemdelingenbeleid s.s., dat echter behoort tot de bevoegdheid van de federale overheid.

1.1. Een inclusief integratiebeleid

Gelijke-kansenbeleid voor ieder

Het integratiebeleid is de kern van het migrantenbeleid. Het beoogt de integratie van migranten in vitale maatschappelijke sectoren te bevorderen door het voeren van een gelijke-kansenbeleid.

Doorgaans bevinden migranten zich immers in een achterstandpositie, die nauw in verband staat met hun migrant-zijn. Het integratiebeleid heeft tot doel deze achterstandpositie weg te werken en dient zich bijgevolg uitdrukkelijk te profileren als een gelijke-kansenbeleid.

Het integratiebeleid moet m.a.w. gericht zijn op het creëren van de basisvoorwaarden, in rechte en in feite, opdat de migrantenbevolking, op voet van gelijkheid met de autochtone bevolking en met respect voor elkaars eigenheid, volwaardig kan participeren aan onze samenleving en er zich in kan ontplooiën.

In haar Coördinatie-nota Migranttenbeleid van 20 mei 1992 heeft de Vlaamse Regering deze visie onderschreven en opteerde zij bewust voor een gelijke-kansenbeleid dat zich in eerste instantie richt tot de meest achtergestelde groep van migranten. De maatschappelijke achterstand geldt daarbij als het criterium bij de vaststelling van de doelgroepen van dit beleid.

Het integratiebeleid van de Vlaamse Gemeenschap richt zich dus prioritair tot alle legaal in ons land verblijvende personen van vreemde etnische afkomst die zich juist wegens hun etnische afkomst en hun zwakke sociaal-economische situatie in een achterstandpositie bevinden.

Een inclusief integratiebeleid in alle sectoren

De keuze voor een gelijke-kansenbeleid impliceert specifieke, categoriale maatregelen in de belangrijke sectoren van het overheidsbeleid. Hierdoor kunnen belemmeringen voor een gelijkwaardige deelname van migranten aan het maatschappelijke leven worden weggewerkt. Om dit te realiseren, is het aangewezen dat deze maatregelen zo nauw mogelijk aansluiten bij het reguliere beleid in de desbetreffende sector.

Het integratiebeleid dat Vlaanderen voorstaat, moet bijgevolg vooral gezien worden als een intensifiëring van het algemene beleid in de desbetreffende sectoren. Integratiebeleid is in de eerste plaats een verbijzondering van het sectoriële beleid eerder dan een beleid gericht op intersectoriële afstemming van beleidsmaatregelen.

Dit houdt in dat de eerste verantwoordelijkheid voor het integratiebeleid niet kan liggen bij één Vlaams minister bevoegd voor het migranttenbeleid, maar integendeel bij de resp. functioneel bevoegde ministers die elk voor hun domein instaan voor de concrete uitvoering van het integratiebeleid. Het bewaken van de coherentie tussen algemene en specifieke maatregelen binnen elke sector is hierbij prioritair.

1.2. Een inclusief cultuurbeleid

Een meersporig cultuurbeleid

Het cultuurbeleid vormt het tweede — zij het tot nog toe (te) weinig systematisch ontwikkelde — spoor van het migranttenbeleid. Het vertrekt van het gegeven dat Vlaanderen een interculturele samenleving is en richt zich in principe tot alle migrantengroepen die uitdrukking willen geven aan hun eigen cultuur en identiteit en hiertoe zelf het initiatief nemen.

Het cultuurbeleid — als onderdeel van het migranttenbeleid — omvat zowel een intra-groepsaspect als een inter-groepsaspect.

Het intra-groepsaspect van het cultuurbeleid moet leden van migrantengroepen — voor zover zij dit willen — in staat stellen om hun culturele identiteit te beleven en over te dragen aan jongere generaties.

Het inter-groepsaspect van het cultuurbeleid moet de betrokken groepen de mogelijkheid bieden zich — voor zover zij dit willen — zodanig te manifesteren dat zij zelf voor hun belangen kunnen opkomen en hun stem kunnen laten horen.

Tot op heden kregen migranten duidelijk te weinig kansen om op te komen voor hun eigen rechten. Het migrantendebat is tot op heden teveel een debat onder Belgen geweest waarbij de migrant tot object werd gereduceerd.

Het komt er bijgevolg op aan migranten actief te stimuleren om hun stem te laten horen en verantwoordelijkheid op te nemen, zodat zij zich ten volle kunnen inschakelen in onze samenleving.

Een evenwichtig cultuurbeleid zal daarnaast ook voldoende aandacht besteden aan het bevorderen van het harmonieus samenleven van autochtonen en migranten. Dat is een dynamisch proces dat zich in eerste instantie op lokaal vlak afspeelt.

Een evenwichtig cultuurbeleid dient tenslotte ook voldoende oog te hebben voor het bestrijden van racisme en xenofobie.

Een inclusief cultuurbeleid in alle sectoren

De rol van de overheid inzake cultuurbeleid is vooral voorwaardenscheppend. Het cultuurbeleid wil barrières uit de weg ruimen die migranten precies wegens hun migrant-zijn ondervinden. Oogmerk is dat zij op voet van gelijkheid met de Vlamingen kunnen delen in de culturele pluriformiteit. Hierbij zal de overheid er echter op toezien dat de rechtsorde geëerbiedigd wordt.

Hoewel ook hier sprake is van een functionele bevoegdheid, kan en mag een cultuurbeleid als onderdeel van een migrantenbeleid hier niet toe beperkt blijven. Onderwijs in eigen godsdienst, taal en cultuur, intercultureel onderwijs, ondersteuning van huurdersverenigingen, sensibiliseringscampagnes, racismebestrijding . . . zijn enkele voorbeelden van een ruimer cultuurbeleid.

Inzake het bevorderen van het harmonieus samenleven, is bovendien een belangrijke taak weggelegd voor de lokale overheden. De Vlaamse Regering zal dan ook een stimulerend en ondersteunend beleid voeren tegenover de lokale besturen.

Wat tenslotte de bestrijding van racisme en xenofobie betreft, is het aangewezen dat de Vlaamse Regering – in samenwerking met het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding – een stimulerende rol vervult.

1.3. Het vreemdelingenbeleid

Het vreemdelingenbeleid – een exclusieve federale aangelegenheid – richt zich op de toelating, verblijfsrechtelijke positie en uitzetting van vreemdelingen in ons land.

Het vreemdelingenbeleid gevoerd door de federale overheid heeft zijn weerslag op het door de regionale overheden gevoerde migrantenbeleid. Integratie en migratie zijn immers nauw met elkaar verbonden. Maatregelen op het vlak van arbeidstoelating, gezinshereniging, statuut van de leerkrachten islamitische godsdienst, enz. . . zijn medebepalend voor het migrantenbeleid dat de Vlaamse regering wenst te voeren.

Het is bijgevolg aangewezen dat er voldoende afstemming plaatsvindt tussen de beide beleidsniveaus, zodat het federale vreemdelingenbeleid ondersteunend werkt ten aanzien van het Vlaamse migrantenbeleid en vice versa. De Interministeriële Conferentie voor het Migranttenbeleid biedt hiertoe het geschikte forum.

2. EEN GECOÖRDINEERD MIGRANTENBELEID

De optie voor een tweesporig migrantenbeleid en de concrete invulling hiervan, hebben voor gevolg dat de beleidscoördinatie beperkt blijft tot sturing. De bedoeling hiervan is de samenhang te bevorderen van het beleid in verschillende domeinen en te waken over de vooruitgang van het gehele beleid van de Vlaamse Regering inzake migranten.

Deze coördinatie-opdracht omvat vier deeltaken :

- * toetsing van de verschillende beleidsvoornemens en signalering van het eventueel uitblijven van initiatieven in het licht van de hoofddoelstellingen van het migrantenbeleid ;
- * op regelmatige tijdstippen toetsen van de doelstellingen zelf aan de feitelijke situatie ;
- * periodiek ‘ijken’ van de doelgroepen van het integratiebeleid d.m.v. vormen van voortgangsbewaking (ethnic monitoring) ;
- * Waar nodig – overleg totstandbrengen met relevante beleidsactoren op het vlak van het migrantenbeleid (de federale overheid, de regionale overheden en het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding . . .).

Tot zover de contouren van het migrantenbeleid van de Vlaamse Gemeenschap. In het tweede deel worden per beleidsdomein de opties en concrete maatregelen weergegeven om de doelstellingen van de coördinatenota migrantenbeleid te realiseren. In het derde deel worden de elementen van een gecoördineerd migrantenbeleid nader toegelicht. Tenslotte worden in het vierde en laatste deel de beleidsplanning op korte termijn en de prioritaire acties samengevat weergegeven.

DEEL II : SECTORIELE PLANNING VAN HET MIGRANTENBELEID VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

1. GELIJKE KANSEN IN HET ONDERWIJS

1.1. Regulier onderwijs

Sedert 1 september 1991 is het beleidsplan „Onderwijsbeleid naar migranten” in uitvoering. Het plan beantwoordt aan de voorstellen gedaan door het Koninklijk Commissariaat.

De vier doelstellingen van het onderwijsbeleid voor migranten in Vlaanderen zijn :

1. onderwijsachterstanden bij welbepaalde kansarme leerlingen tegengaan ;
2. kennis en waardering voor verschillende culturen in onze samenleving bevorderen ;
3. de mogelijkheid bieden tot het ontwikkelen van een eigen etnische identiteit aan migrantengroepen, door het mogelijk maken van onderwijs in eigen taal en cultuur ;
4. het onthalen en opvangen van neveninstromers van vreemde nationaliteit om hen de mogelijkheid te bieden tot een vlotte doorstroming in ons Vlaams onderwijsbestel.

Het beleid berust op vier pijlers :

1. het onderwijsvoorrangsbeleid, dat een strategie behelst om onderwijsachterstanden bij kansarmen te voorkomen of weg te werken ;

2. het onthaalbeleid voor nieuwkomers ;
3. het intercultureel onderwijs, dat bestemd is voor alle leerlingen in het Vlaamse onderwijs ;
4. het onderwijs in eigen taal en cultuur, dat onder bepaalde voorwaarden kan worden opgenomen in het onderwijscurriculum.

De eerste twee kunnen worden omschreven als maatregelen in het raam van het integratiebeleid, de laatste twee als maatregelen binnen het cultuurbeleid.

Dit onderwijsbeleid ten aanzien van migranten wordt planmatig uitgevoerd. Na drie jaar is een grondige externe evaluatie voorzien. Het beleid wordt intussen bijgestuurd waar de praktijk leemtes vertoont, weliswaar binnen de vooropgestelde krachtlijnen. Een aantal knelpunten vraagt duidelijk om nieuwe impulsen.

Zorgbreedte

Bij zorgbreedte gaat het erom dat voorkomen wordt dat leerlingen vroegtijdig uit de boot vallen (preventie), zodat deze leerlingen -eventueel- terug kunnen aansluiten bij de groep (remediëring).

Het aspect zorgbreedte wordt uitgewerkt in een actie-onderzoek uitgevoerd door het Onderzoekscentrum voor Kleuter- en Lager Onderwijs van de K.U.L.

In het project ligt de nadruk op het ontwikkelingswerk. Het moet uitmonden in twee produkten :

- een praktijkmodel dat scholen en leerkrachten een houvast biedt bij de optimalisering van hun aanpak ;
- een begeleidingsstrategie ten behoeve van interne en externe schoolbegeleiders.

Schoolopbouwwerk

Schoolopbouwwerk heeft tot doel de kloof tussen het thuismilieu en het schoolmilieu te dichten.

Binnen de Vlaamse Onderwijsraad loopt een project m.b.t. schoolopbouwwerk dat de bedoeling heeft werkbare modellen en strategieën uit te werken.

Voor volgend schooljaar worden door de Vlaamse minister van Onderwijs hogere eisen gesteld aan de scholen met betrekking tot hun engagement in het schoolopbouwwerk. Zij moeten aantonen in welke domeinen zij hier actief rond werken en met welke externe partners.

Vijf mogelijke samenwerkingsdomeinen worden gegeven :

- algemene informatiedoorstroming van school naar ouders en omgekeerd ;

- individuele informatiedoorstroming ;
- het meewerken van de ouders in de school, in de klas ;
- vorming met en voor ouders inzake opvoedingsondersteuning in het gezin ;
- ouderparticipatie.

Nederlands als Tweede Taal

De Vlaamse Minister van Onderwijs heeft verder ook een aantal maatregelen genomen ter ondersteuning van het onderwijs van het Nederlands als Tweede Taal (NT2). Er zijn daarvoor twee redenen : de grote bekommernis om de professionalisering van het bestaande aanbod en de wetenschap dat taalonderwijs een belangrijke pijler is van het integratiebeleid.

Daartoe werden, eerst en vooral, de opdrachten verlengd die eerder aan het Steunpunt NT2 werden toevertrouwd en betrekking hebben op de ondersteuning van en het onderzoek naar de ontwikkeling van een aangepaste en effectieve didactiek Nederlands voor anderstalige kinderen.

Daarnaast kreeg het Steunpunt ook de opdracht didactisch materiaal te ontwikkelen. De nood hieraan bleek vooral te bestaan voor het basis- en buitengewoon onderwijs. In de eerste graad van het secundair onderwijs werkt men momenteel verder op het materiaal ontwikkeld in het raam van een E.G.-proefexperiment.

Doorstroming

Het gehele beleid is gericht op doorstroming van migrantenjongeren naar de gepaste onderwijsvormen en onderwijsniveaus.

Er worden echter ook specifieke acties gepland betreffende de doorstromingsproblematiek van migrantenjongeren in het secundair onderwijs. Zo zal na twee jaar innovatieproject in de eerste graad, een project doorstroming tweede graad worden opgezet.

Daarmee wordt tegemoet gekomen aan de resolutie van de Vlaamse Raad van 19 november 1992 betreffende het algemeen migrantenbeleid, waarin aan de Vlaamse Executieve werd gevraagd het inpassingsbeleid verder te activeren door o.m. het doorstromingsbeleid in het secundair onderwijs verder te stimuleren.

Onderwijs in eigen taal en cultuur en intercultureel onderwijs

Er worden een aantal initiatieven ontwikkeld om de inhouden van het onderwijs in eigen taal en cultuur en het intercultureel onderwijs beter uit te werken en de organisatorische vormgeving ervan te verfijnen.

Daartoe wordt een structurele samenwerking met Nederland uitgebouwd. De voordelen van een dergelijke samenwerking liggen op het vlak van de schaalvergroting, de uitwisseling van ervaringen en strategieën, het bundelen van de middelen (voor vertalingen bijvoorbeeld) en de statusverhoging die ermee gepaard gaat.

Voor onderwijs in eigen taal en cultuur zal voor eerst een raamcurriculum worden ontwikkeld waarin de uitgangspunten en het kader worden geformuleerd. Daarnaast worden experimenten uitgebouwd tot het optimaliseren van de concrete opzet en invoering van OETC in de scholen. Een aantal organisatie modellen en invoeringsstrategieën worden uitgeprobeerd.

Het interculturele onderwijs heeft nood aan een onderbouwde strategie gericht op de ontwikkeling van leerinhouden en van communicatievaardigheden. De bestaande leerinhouden zullen worden doorgelicht en bijgestuurd waar de noodzaak zich opdringt. Ook de leerplannen moeten worden gescreend en bijgestuurd waar nodig. Er wordt de hoogste prioriteit gegeven aan het uitwerken en aanbieden van een aangepast vormingspakket voor leerkrachten en leerlingen omtrent interculturele communicatie.

Toegang tot het onderwijs

Er dienen maatregelen getroffen te worden om discriminatie bij de toegang tot het onderwijs, maar ook binnen de schoolmuren, tegen te gaan.

Het voorstel van een non-discriminatiepact, eerst gelanceerd door het ACOD in de Commissie Onderwijs Migranten, wordt binnen de V1.O.R. besproken. De Vlaamse minister van Onderwijs dringt aan op afspraken tussen de netten.

Vorming en navorming van leerkrachten

Het onderwijs als systeem kan een negatieve invloed hebben op de doorstroming van jongeren. Denken we maar aan de bestaande cultuurs kloof, die trouwens ook bestaat bij sommige autochtonen. Ook de verwachtingen van leerkrachten en PMS-medewerkers ten aanzien van leerlingen kunnen een weerslag hebben op de schoolloopbaan van de jongere.

Een adequate lerarenopleiding en navorming op het vlak van gelijke kansen, intercultureel onderwijs en onderwijsvoorrrangsbeleid spelen hierbij een belangrijke rol. In de hervorming van de lerarenopleiding zal hiermee zeker worden rekening gehouden.

Het onderwijsbeleid voor migrantenkinderen is één van de prioriteiten van de Vlaamse Regering in het navormingsprogramma voor leerkrachten. De focus ligt op leerkrachten pedagogisch hoger onderwijs omdat via hen de verworven inzichten zullen doorsijpelen in de initiële lerarenopleiding.

1.2. Volwassenenonderwijs

Volwassenenonderwijs is een belangrijke hefboom voor integratie. De eerste generatie migranten is een populatie die laaggeschoold is en onvoldoende het Nederlands beheerst om zich ten volle te kunnen integreren. Maar ook de tweede generatie migranten vertoont een aantal opleidingstekorten. Door de grote uitval in het reguliere onderwijs, zijn zij onvoldoende voorbereid op de arbeidsmarkt. Het vernieuwde onderwijsbeleid wil precies dit euvel bij de wortel aanpakken.

Voor diegenen die zijn uitgevallen in het reguliere onderwijs dient het tweedekansonderwijs volwaardig ontwikkeld te worden.

Basiseducatie

Reeds eerder werd de opdracht van het Steunpunt-NT2 uitgebreid naar het volwassenenonderwijs. Dat resulteerde in een samenwerking met het Vlaams Ondersteuningscentrum voor Basiseducatie inzake de bijscholing van de educatieve medewerkers in de basiseducatie.

Raamdecreet Volwassenenonderwijs

Momenteel wordt er binnen het departement Onderwijs een discussie gevoerd omtrent een raamdecreet volwassenenonderwijs. Hierbij zal expliciet aandacht worden besteed aan de migranten als specifieke doelgroep van het volwassenenonderwijs. Men zal moeten bewaken dat de migranten voldoende kansen krijgen in het tweedekansonderwijs.

Opleiding Intercultureel Werk binnen OSP

Binnen het Onderwijs voor Sociale Promotie werd gestart met de opleiding Intercultureel werk, waarbij er naast de richting Gezondheidszorg, ook de richtingen Onderwijs en Sociaal-Cultureel Werk voorzien werden. In het raam van het decreet op het volwassenenonderwijs wordt nagegaan hoe de problemen rond de certificering van de opleiding „Intercultureel Bemiddelaar” en hun doorstroming naar het hoger onderwijs kunnen worden opgelost. Een technische werkgroep zal deze problematiek onder de loop nemen.

Project Interculturele kleuterm medewerkers

Via het project interculturele kleuterm medewerkers zijn aan 50 kleuterscholen migranten uit de tweede en derde generatie als medewerker toegewezen. Zij volgen deeltijds een opleiding voor intercultureel medewerker in het Onderwijs voor Sociale Promotie.

Vanaf september '93 wordt een alternerende opleiding kleuterleidster ingericht in twee scholen. De opleiding zal toegankelijk zijn voor personen met een opleiding HSO. Zij zullen een volledig leerplan doorlopen, zij het in een aangepaste organisatievorm.

Taallessen Nederlands als Tweede Taal (NT2)

Tenslotte dienen — voor wat het volwassenenonderwijs betreft — de taallessen Nederlands als Tweede Taal hier nog vermeld te worden.

De kennis van het Nederlands is een belangrijke hefboom voor de integratie. Via taalonderwijs nemen de spreekvaardigheid, het zelfvertrouwen en de weerbaarheid toe, de kans op een betere job wordt groter... Het is bovendien een belangrijk instrument om de communicatie met de Vlaamse bevolking te bevorderen. De kennis van het Nederlands mag echter geen doelstelling op zich zijn, het is een middel, naast de andere. Het mag ook geen exclusieve voorwaarde zijn tot participatie aan het maatschappelijke leven. Dit zou de integratie juist tegenwerken.

Indien we ernaar streven dat het Nederlands ook voor migranten dé omgangstaal wordt en we bovendien wensen in te gaan op de grote vraag die leeft bij de migrantenbevolking zelf, moet het aanbod aan taallessen verder worden uitgebreid en gediversifieerd. Hoewel tal van verschillende instanties cursussen Nederlands aanbieden, blijkt het huidige aanbod ontoereikend.

Een vermenigvuldiging van aanbiedende instanties en de verscheidenheid die aldus is ontstaan, is verklaarbaar en zelfs verdedigbaar. Niettemin zorgt dit voor overlappingsen en blinde vlekken in het cursusaanbod. Hier dringt zich m.a.w. de nood tot samenspraak, taakafspraken en coördinatie op.

In dat raam besliste de Vlaamse Regering op 20 januari 1993 de ministers van Onderwijs, Tewerkstelling en Welzijn te belasten met de oprichting van een stuurgroep die tot taak heeft een Ronde-Tafel-Conferentie voor te bereiden en te organiseren over het aanbod Nederlandse taallessen voor volwassenen. De stuurgroep kreeg ook de opdracht de aanbevelingen van de Conferentie, met voorstellen tot concrete maatregelen, voor te leggen aan de Vlaamse Regering.

Daarnaast is er ook nood aan professionalisering van de aanpak en het didactische materiaal. Daarom werden de taken van het Steunpunt NT2 uitgebreid tot het veld van het volwassenenonderwijs, zowel m.b.t. onderzoek en ondersteuning als m.b.t. het ontwikkelen van materiaal.

1.3. Het onderricht in de Islamitische godsdienst

Een bijzonder probleem in het onderwijs si-

tueert zich op het vlak van het onderricht in de Islamitische godsdienst.

Sedert 20 december 1991 worden er aan de leerkrachten Islamitische godsdienst geen afwijkingen meer toegestaan op de taalwetgeving.

Vanaf 1 september 1992 werd van de leerkrachten Islamitische godsdienst een bewijs van pedagogische bekwaamheid vereist. Voor de leraren in dienst voor 20 december 1992 wordt een overgangsmaatregel voorzien. Zij krijgen nog een afwijking op de taalwetgeving tot 1 december 1997 op voorwaarde dat zij voor 1 september 1993 inschrijven in de opleiding tot het behalen van een getuigschrift pedagogische bekwaamheid aan een Vlaamse instelling.

In dit kader voorziet de Vlaamse minister van Onderwijs in een positieve actie ten aanzien van deze leerkrachten door het aanbieden van een aangepaste, evenwel volwaardige, opleiding in een aantal scholen voor het onderwijs van sociale promotie.

Hiermee benut de Vlaamse minister van Onderwijs ten volle zijn bevoegdheid aangaande deze leerkrachten op het vlak van de kwaliteitseisen die hij kan stellen : de kennis van het Nederlands en de pedagogische bekwaamheid.

De bekwaamheid op het godsdienst-inhoudelijke vlak is immers de bevoegdheid van het Hoofd van Eredienst. Voorlopig is dat er echter nog steeds niet voor de Islamitische godsdienst. Er werd door de federale Minister van Justitie een Technisch Comité samengesteld met een beperkte opdracht voor de voordracht van leerkrachten Islamitische godsdienst.

2. WERK EN BEROEPSOPLEIDING

Naast „weten” (onderwijs) is „werken” een zeer belangrijke hefboom van het gelijke-kansenbeleid. In het actuele proces van de arbeidsorganisatie en de arbeidsmarkt worden bepaalde categorieën werknemers eerder uit het produktiegebeuren gestoten en geraakt er eveneens moeilijker opnieuw in gereïntegreerd.

Deze evolutie wordt hoofdzakelijk bepaald door een dubbele reeks van factoren : enerzijds factoren die betrekking hebben op de scholingsgraad, het kwalificatiepeil en de beschikbaarheid van werknemers en werkzoekenden ; anderzijds factoren die refereren naar etniciteit, geslacht of handicaps. De achterstelling wordt inzonderheid in de hand gewerkt wanneer factoren uit beide reeksen samenlopen.

De Vlaamse Regering staat dus voor een tweevoudige moeilijke opdracht. Enerzijds dringen zich op korte termijn maatregelen op om een zo hoog mogelijk werkgelegenheidspeil te bereiken. Anderzijds moet de overheid er terzelfder tijd over waken dat alle doelgroepen op de arbeidsmarkt, dus ook migranten, op een evenredige wijze kunnen participeren aan het arbeidsmarktgebeuren.

De Vlaamse overheid gaat er evenwel van uit dat de positie van migranten op de arbeidsmarkt niet op een geïsoleerde wijze kan worden benaderd. Het integratiebeleid is een inclusief beleid en moet als dusdanig ingebed zijn in een algemeen werkgelegenheidsbeleid dat de basis vormt waarop een specifieke beleidsaanpak ten aanzien van migranten kan worden geënt.

Migranten zullen worden erkend als risico-groep op de arbeidsmarkt en als dusdanig een geïntegreerd onderdeel vormen van een kansenbiedende beleidsaanpak voor alle risicogroepen op de arbeidsmarkt. Waar nodig, zullen, gezien het specifieke karakter van de achterstelling, categoriale maatregelen worden genomen.

2.1. Gelijkwaardige kansen op de arbeidsmarkt

Betreffende de specifieke beleidsaanpak ten aanzien van migranten kunnen een reeks werkgelegenheidsinitiatieven van de Vlaamse minister van Werkstelling worden vermeld.

Charter van de werkzoekende

Door het aanbieden van een gepast juridisch raam kunnen discriminaties op grond van etniciteit, ras of huidskleur worden bestreden. In die zin werd door de Vlaamse Regering het Charter van de Werkzoekende als ontwerp van decreet goedgekeurd en bij de Vlaamse Raad ingediend.

Dit Charter vormt een nuttige aanvulling van de C.A.O. nr. 38 bis. De combinatie van deze regelgevingen sluit in beginsel elke discriminatie door een werkgever of de V.D.A.B. in het verwijzings-, plaatsings- en aanwervingsproces uit.

Toegang tot de openbare sector

Wat het bevorderen van de toegang van migranten tot de openbare sector betreft, zijn ondertussen een aantal aanzetten gegeven.

Op haar vergadering van 3 februari 1993 heeft de Vlaamse Regering haar principiële akkoord gehecht aan het voorstel tot het voeren van een doelgroepenbeleid in de Vlaamse administraties en instellingen van openbaar nut, op het ogenblik dat het nieuwe Vlaamse personeelsstatuut wordt ingevoerd. Het nieuwe personeelsstatuut voorziet in de schrapping van de nationaliteitsvereiste zodat migranten in beginsel in aanmerking komen voor zowel statutaire als contractuele betrekkingen. Terzelfder tijd heeft de Vlaamse Regering de Vlaamse minister bevoegd voor ambtenarenzaken aangesteld als coördinerend minister terzake.

Dit voorstel is een verdere uitwerking van de bepaling in het Vlaams Regeerakkoord van 29-1-1992 dat voorziet dat de Vlaamse Regering – refererend naar het Canadese model – positieve actieplannen zal ondersteunen om de evenredige participatie van vrouwen, migranten en gehandicapten te realiseren.

Het lijkt aangewezen dat de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden nagaat hoe – naar analogie met het nieuwe Vlaamse personeelsstatuut – ook op lokaal vlak de nationaliteitsvereiste volledig geschrapt kan worden voor het openbaar ambt bij gemeentebesturen en OCMW's.

Verder werd door de coördinerend minister van het migrantenbeleid aan de OCMW's een omzendbrief verstuurd waarin erop gewezen wordt dat art. 55 § 2 van de OCMW-wet ingrijpend gewijzigd werd door de wet van 5 augustus 1992. Luidens het nieuwe artikel kan de raad voor maatschappelijk welzijn overgaan tot de indiening onder arbeidsovereenkomst van niet-Belgen voor niet-leidinggevende betrekkingen. Om personen van vreemde nationaliteit aan te werven, geldt dus niet langer de voorwaarde dat het OCMW geen geschikte kandidaten van Belgische nationaliteit vindt.

Employment Equity Act

Om de evenredige participatie van o.m. migranten in het arbeidsproces te bewerkstelligen, wordt het Canadese beleidsmodel, vervat in de Employment Equity Act, in steeds bredere kringen als een ideaal instrument aanzien. Deze federale wet bevat volgende hoofdelementen :

- * de niet-sanctioneerbare verplichting in hoofde van de werkgever om in overleg met de werknemersvertegenwoordigers evenredige participatie op alle bedrijfséchelons tot stand te brengen via positieve actieplannen en het wegnemen van hindernissen ;
- * De niet-sanctioneerbare verplichting in hoofde van de werkgever om een jaarlijks personeelsplan op te stellen met vermelding van doelstellingen, procedures en termijnen ;
- * de sanctioneerbare verplichting in hoofde van de werkgever om een jaarlijks rapport aan de minister van arbeid over te maken.

Het model is een combinatie van publieke en particuliere verantwoordelijkheden. Het grote voordeel bestaat erin dat via indirecte maatschappelijke druk, en niet door een dwangmatige regelgeving vanwege de overheid, wordt ingewerkt op systeemdiscriminatie. Er zal worden nagegaan hoe dit model kan worden geënt op de situatie in Vlaanderen.

Algemene bemiddelingsactiviteiten van de VDAB

In het raam van de algemene bemiddelingsactiviteiten van de VDAB werden reeds volgende specifieke acties opgezet ten voordele van migranten :

- * de aanwerving van 9 migrantenconsulenten via het Impulsfonds voor het migrantenbeleid.
- * de oprichting van een jobclub voor migranten in Lokeren in het raam van het impulsgebiedenbeleid.

Weer-werkactie

Binnen de Weer-werkactie zijn in 1992 migranten-begeleiders aangesteld die als uitsluitende taak hebben migranten te counsellen.

Bovendien is de Weer-werkdoelgroep verruimd tot de werkzoekende niet-uitkeringsgerechtigde migrantenjongeren.

Ook werd de begeleidingsmethodiek aangepast aan het cultuurpatroon van de migranten. De Weer-werk-methodologie is gebaseerd op verbaliteit, individualiteit en trajectbemiddeling. Die benadering bleek niet aan te sluiten bij deze doelgroep.

Verder werden samenwerkingsverbanden met migrantenorganisaties of opleidingsinitiatieven gestimuleerd die zich tot deze doelgroep richten.

Tenslotte werd beslist de Weer-werkactie te verruimen naar alle gemeenten die in aanmerking komen voor VFIK-projecten. In het raam van deze actie werd een bijzonder contingent van 500 arbeidsplaatsen in het Weer-werk-gesco-stelsel goedgekeurd. Hiervan dient minstens 25 % ingenomen te worden door migranten.

Tewerkstellingsprogramma's

Daar een streefquorum van 4 % inzake de tewerkstellingsprogramma's nog niet bereikt is met een voluntaristische aanpak, zullen aan VESOC een aantal concrete voorstellen worden gedaan om de aanwezigheid van migranten te verhogen tot een evenredig participatiepeil :

- * bij het **negociëren** en afsluiten van nieuwe gesco-contingentovereenkomsten voor lokale besturen zal expliciet een aandeel van migranten worden voorzien op grond van objectieve criteria (proportioneel aandeel in de plaatselijke beroepsbevolking) ;
- * bij het **negociëren** en afsluiten van nieuwe gesco-overeenkomsten voor Vlaamse administraties en instellingen van openbaar nut zal expliciet het 4 %-quorum worden opgelegd ;
- * De twee hogervermelde maatregelen zullen slechts op langere termijn effect hebben, vermits zij gebonden zijn aan het afsluiten van nieuwe overeenkomsten. Daarom zal in een eerste fase worden ingegrepen bij de vervangingsmogelijkheden. Hierbij zullen hogervermelde doelstellingen worden gehanteerd.

Na het VESOC-overleg kunnen deze doelstellingen juridisch worden verankerd.

Subregionale Tewerkstellingscomités

Het Beheerscomité van de VDAB zal zich – op vraag van minister Detiège – uitspreken over het voorstel om binnen de subregionale tewerkstellingscomités een specifieke werkgroep „risicogroepen” op te richten.

Samenwerking VDAB – bedrijfssectoren

In het raam van de samenwerkingsakkoorden tussen de VDAB en diverse bedrijfssectoren werd op 19 mei 1992 een specifiek akkoord gesloten met U.P.E.D.I., de beroepsvereniging van de uitzendbureaus.

Dit akkoord voorziet dat de sector 250 werkervaringsplaatsen openstelt voor langdurig en laaggeschoolde werklozen en migrantenjongeren. Ervaringen in Nederland wijzen uit dat uitzendarbeiden aanzien van de moeilijke doelgroepen op de arbeidsmarkt een belangrijk instrument is om opnieuw ingeschakeld te kunnen worden in het reguliere arbeidscircuit. De uitvoeringsmodaliteiten van dit akkoord worden uitgewerkt door de V.D.A.B. en het Vlaams Centrum Integratie Migranten in overleg met de sector.

2.2. Beroepsopleiding

In het raam van de beroepsopleiding werd eveneens een aantal acties gepland om het kwalificatieniveau van migranten te verbeteren.

VDAB-taalopleidingen voor migranten

De taalopleidingen voor migranten, georganiseerd door de V.D.A.B. worden geheroriënteerd. De taalcursussen zullen worden aangevuld met een bijkomend opleidings- en begeleidingspakket. Ook de taalmodules zelf worden bijgesteld volgens de methodiek Nederlands als tweede taal, ontwikkeld in samenwerking met het Steunpunt NT2.

Om de cursisten vlugger te familiariseren met het werkmilieu en het inschakeltraject zo kort mogelijk te houden, wordt het principe van de combinatieopleiding vervroegd.

De V.D.A.B. zal een samenwerkingsprotocol afsluiten met de Centra voor Basiseducatie, om wederzijdse doorverwijzingssystemen tot stand te brengen.

Tenslotte zullen de taalopleidingen – nu georganiseerd in Antwerpen, Sint-Niklaas, Gent, Hasselt en Vilvoorde – worden uitgebreid. In eerste instantie betreft het een uitbreiding naar Genk, Mechelen, Houthalen-Helchteren en Heusden-Zolder.

Specifieke opleiding

In het raam van de beslissing van de Interministeriële Conferentie voor het Migrantenebeleid van 12 juni 1991, zal in samenwerking met het V.C.I.M. een specifieke opleiding worden georganiseerd gericht op de werkgelegenheid voor migranten(vrouwen) in de rust- en bejaardentehuizen.

Doelstellingen kwantificeren

Aan het beheerscomité van de V.D.A.B. zal het voorstel worden gedaan om kwantificeerbare doel-

stellingen te hanteren m.b.t. de aanwezigheid van migranten in toekomstgerichte beroepsopleidingen : 5 % meer in 1993 en 1994.

Stage-of baangarantieplan voor jongeren in het deeltijds onderwijs

Op verzoek van de minister van Tewerkstelling, schenkt het longitudinaal onderzoek van de V.D.A.B., omtrent de positie van schoolverlaters op de Vlaamse arbeidsmarkt, bijzondere aandacht aan de afgestudeerde migrantenjongeren. Dit onderzoek bevestigt de achterstellingssituatie van migrantenjongeren. Deze achterstellingssituatie kan slechts worden verholpen via een preventieve aanpak in de onderwijsstructuren.

In dit raam kan worden gepleit voor de invoering van een stage- of baangarantieplan voor jongeren die deeltijds onderwijs volgen. Verplichte combinatievormen vorming-tewerkstelling komen nl. tegemoet aan de behoefte aan een zinvolle en professioneel georiënteerde aanvulling op het onderwijs- of vormingspakket van deze jongeren. Momenteel moet echter worden vastgesteld dat de deeltijdse vorming wordt aangevuld met deeltijdse werkloosheid, wat de individuele desintegratie van meetaf aan sterk in de hand werkt.

3. HUISVESTING : RECHT OP WONEN VOOR IEDER

Naast „weten” en „werken” is „wonen” een derde belangrijke pijler van het gelijke-kansenbeleid.

Het Vlaams huisvestingsbeleid gaat uit van het recht op wonen voor iedereen en wil daarom woonzekerheid realiseren voor diegenen die het moeilijk hebben op de woningmarkt. Als bevolkingsgroepen die het moeilijk hebben op de woningmarkt worden doorgaans aangestipt : bestaansminimum-trekkers, werklozen, alleenstaanden, migranten, kamerbewoners en woonwagenbewoners. Ook grote gezinnen en éénoudergezinnen worden genoemd.

De huisvestingsproblematiek van migranten is vergelijkbaar met deze van andere zwakke bevolkingsgroepen (minder degelijke woningen, minder comfort, te beperkte beschikbare ruimte . . .). Toch kan men de huisvestingsproblematiek van migranten en van kansarme autochtonen niet volledig gelijkstellen. Migrant, ook niet-kansarme migrant, worden ook nog eens geconfronteerd met discriminatie wegens hun origine. Een huisvestingsbeleid dat het recht op wonen voor zwakke bewonersgroepen bevordert, komt dus grotendeels, doch niet volledig, tegemoet aan de problemen van de migranten inzake huisvesting.

Bovendien dient erop gewezen te worden dat net zoals de migrant niet bestaat, ook de woonproblematiek van migranten niet bestaat. Anderzijds ontstaat er soms wrevel bij de autochtone bevolking omdat de schaars beschikbare sociale woningen moeten worden gedeeld met migrantengezinnen

die gelet op hun doorgaans lage inkomen en grote kinderlast, ruimschoots voldoen aan de objectieve toewijzingscriteria. Dit draagt bij tot de verspreiding van de idee dat er een „migrantenprobleem” is inzake sociale huisvesting. Het voorzien in een voldoende groot aanbod van woningen is hier de enige redelijke oplossing. Tot zolang zal er steeds wrevel bestaan, al dan niet terecht.

Naast het algemene huisvestingsbeleid worden er voor migranten inzake huisvesting bijzondere beleidslijnen uitgestippeld die de integratie bevorderen. De krachtlijnen van deze specifieke beleidsaanpak zijn :

- * de sector van de sociale huisvesting, waarin bijzondere aandacht wordt besteed aan het urgentieprogramma en de objectieve toewijzing van sociale woningen ;
- * de subsidiëring via diverse premies van de aankoop, huur, sanering en renovatie van woningen ;
- * het tegengaan van discriminatie van migranten op de private en de publieke woningmarkt ;
- * begeleidende maatregelen voor een doeltreffender huisvestingsbeleid ten aanzien van migranten.

3.1. Sociale huisvesting

Het beleid inzake sociale huisvesting (o.m. het urgentieplan voor de sociale huisvesting) is erop gericht de woonzekerheid te realiseren voor diegenen die het moeilijk hebben op de woningmarkt, met de klemtoon op de lage inkomens. Hierbij is een belangrijke taak weggelegd voor de sociale huursector.

De toegankelijkheid van de sociale huisvesting zal moeten worden bevorderd. Het hanteren van objectieve criteria inzake toewijzing en huurprijsbepaling, een adequate controle op de toepassing ervan en het afdwingbaar maken van het verhaalrecht van de kandidaat-huurder kunnen hiertoe bijdragen.

Verder dient het aanbod in de sociale huisvesting verruimd te worden. Hierbij dient een voldoende aanbod van wooneenheden, aangepast aan elk gezinstype, voorzien te worden.

In het raam van de sociale huisvesting worden momenteel reeds twee belangrijke maatregelen ontwikkeld : Domus Flandria en de aanstelling van VHM-commissarissen.

Domus Flandria

Door het opstarten van een urgentieplan voor de sociale huisvesting wil de Vlaamse Regering een aantal belangrijke doelstellingen realiseren :

- * Het urgentieplan beoogt zichtbare resultaten op het terrein tegen midden 1994 en tegen een aanvaardbare prijs.

- * Het wil projectvoorstellen aanmoedigen ongeacht de identiteit van de initiatiefnemers, met bijzondere aandacht voor voorstellen die ontstaan bij de door de VHM erkende vennootschappen, de (verenigingen van) gemeenten en de OCMW's, en het Vlaams Woningfonds voor wat de huurhulpactiviteiten van dit Fonds betreft.
- * Het urgentieplan wil prioritair aandacht schenken aan de sector van de sociale woningen in het algemeen en de sociale huursector in het bijzonder ; evenals aan de projecten op het vlak van de renovatie en sanering van het woningpatrimonium, de inbreiding en de stadsvernieuwing .
- * Het wil vermenging tussen sociale woningen en andere woningen tot stand brengen om ghettovorming te vermijden, de kostprijs van de projecten te drukken en de kwaliteit en de diversiteit van de woningen te garanderen.
- * Het wil gemeenschaps- en andere voorzieningen tot stand brengen die bijdragen tot de verbetering van de kwaliteit van de woonomgeving en tot het stimuleren van de woonfunctie.
- * Het wil verder de inspanningen concentreren in die gemeenten waar de noodzaak aan een actief woonbeleid vanwege de overheid uitdrukkelijk aanwezig is.
- * Er wordt een aangepast financieringssysteem ingevoerd dat openbare besturen en maatschappijen die een uitgesproken sociale huurpolitiek voeren, financieel niet bestraft ; bijkomende financiering kan worden aangetrokken vanuit de privé-sector.

Meer in het algemeen diende een formule gevonden te worden die een snelle en efficiënte uitvoering waarborgt van een bij uitstek gediversifieerd programma. Bovendien gelden als algemene randvoorwaarden de beleidsprioriteiten op het vlak van de stadsvernieuwing, de inbreiding, de kwaliteit van het woningpatrimonium, de strijd tegen de leegstand en de verkrotting, conform het Vlaams regeerakkoord.

Een gemengde vennootschap „Domus Flandria” werd belast met de realisatie van voormelde doelstellingen. Hiertoe werd door de Vlaamse minister voor Huisvesting, de Vlaamse Huisvestingsmaatschappij (VHM) en Domus Flandria een specifieke overeenkomst afgesloten.

De opdrachten van Domus Flandria betreffen inzonderheid de financiering van :

- * de bouw, aankoop, verbouwing en/of sanering van sociale woningen bestemd om verhuurd te worden ;
- * de bouw of de aankoop en verbouwing of sanering van sociale koopwoningen en middelgrote woningen.
- * andere werken die verband houden met voormelde projecten en die duidelijk passen in de doelstellingen van het urgentieplan.

Om een maximaal effect te bekomen en de inspanningen te concentreren daar waar een actief woonbeleid het meest urgent is, wordt het nieuwe initiatief beperkt tot 80 gemeenten.

Uit verschillende rapporten bleek dat de tegemoetkomingen op het vlak van de sociale huisvesting niet steeds ten goede komen aan de doelgroep van het sociale huisvestingsbeleid.

Het staat buiten kijf dat dit o.m. te wijten is aan de tegenstrijdigheid in de opdrachten van de erkende vennootschappen, met name tussen enerzijds de noodzaak tot financiële optimalisatie van de exploitatietaken en anderzijds de noodzaak tot ondersteuning van sommige inkomenscategorieën.

Daarom werd in het kader van Domus Flandria een systeem van huursubsidies in hoofde van de huurders voorzien om het tekort aan inkomsten voor de verhuurder op te vangen dat ontstaat na de toewijzing van sociale huurwoningen.

Controle door VHM-commissarissen

Met het oog op een adequate controle op de toepassing van de objectieve criteria inzake de toewijzing van sociale woningen werd onlangs overgegaan tot de benoeming van een eerste reeks VHM-commissarissen die de opdracht hebben de controle op de lokale sociale huisvestingsmaatschappijen erkend door de VHM ter plaatse uit te oefenen.

Niet alleen moest een aantal vacante plaatsen worden opgevuld, tevens moest wegens een negatieve evaluatie of desinteresse – worden overgegaan tot de vervanging van een aantal VHM-commissarissen.

De nieuwe commissarissen worden alvast slechts voor een periode van 6 jaar benoemd. Na deze periode van 6 jaar volgt een evaluatie.

3.2. Huisvestingspremies en huurtoelagen

Bij de toekenning van premies wordt er geen onderscheid gemaakt tussen Belgen en vreemdelingen. De nationaliteits- en verblijfsvereisten voor het verkrijgen van premies, leningen en sociale woningen zijn afgeschaft.

Het hoge aandeel van de migranten voor bepaalde premies, nl. verhuis-, installatie- en huurtoelage, worden verklaard door het feit dat in de praktijk vooral besluiten tot overbevolking en gezondheidsverklaringen van woningen aanleiding geven tot het verkrijgen van de toelage. De toekenning van deze premies staat dus in direct verband met de woonsituatie van de betrokkenen.

Er kan worden vastgesteld dat migranten door de bank minder bouw- en kooppremies genieten en iets meer sanerings- en verhuispremies aanvragen. Voor de lagere inkomensgroepen vormt de prefinitanciering bij de aankoop, sanering of bouw, nl. een serieuze hinderpaal.

Langzaam maar zeker blijken de migranten toch de weg te vinden naar de premies in het algemeen. Volgens bepaalde bronnen staat dit in verband met de werking van de migrantenverenigingen, die hun leden begeleiden bij de aanvraag van premies en tegemoetkomingen.

Uit het voorgaande blijkt dat er behoefte is aan correcte en gedetailleerde statistieken inzake de toekenning van premies aan de verschillende bevolkingsgroepen.

Sinds 1 juli 1992 is een sterk verbeterd stelsel van installatie- en huurtoelage van kracht. Het oude stelsel was in een periode van meer dan 25 jaar niet gewijzigd.

Door het nieuwe stelsel wordt het maximumbedrag van de toelage verhoogd van 3.000 fr tot 5.000 fr. De subsidiëringstermijn werd verlengd van 6 jaar tot 15 jaar. Terwijl in de vorige reglementering het bedrag van de toelage na 3 jaar werd gehalveerd, wordt nu het volledige bedrag behouden gedurende gans de termijn.

Bovendien werd de doelgroep sterk uitgebreid. De toelage werd vroeger enkel verleend indien bewoners, vaak ook migranten, hun ongezonde woning effectief verlieten. Nu kunnen ze eveneens een toelage krijgen nadat de woning aangepast of verbeterd werd.

3.3. Toegang tot de privé-woningsector

De toegang tot de privé-woningsector wordt voor migranten veelal bemoeilijkt door bewuste en/of onbewuste vormen van discriminatie door verhuurders of verkopers van woningen. Het bestraffen van de weigering tot verhuring van een woning behoort evenwel niet tot de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest. Op dit terrein kan het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding wellicht nuttig werk leveren.

Teneinde de toegang van migranten tot de private woningsector te bevorderen worden sociale verhuurkantoren en huurdersverenigingen, die de doelgroep organiseren door het bundelen van concrete huisvestingsproblemen, erkend en op basis van overeenkomsten gefinancierd. Voor de sociale verhuurkantoren zal een oplossing moeten worden gezocht voor de huidige huurwet waarbij onderverhuring via verenigingen onmogelijk is. Dit behoort evenwel tot de federale bevoegdheden. Aan de bevoegde Minister zal terzake een vraag worden gesteld.

Momenteel worden nog een aantal huurdersverenigingen facultatief gesubsidieerd vanuit Welzijn. Nu er een reglementering wordt uitgewerkt voor de erkenning en financiering van huurdersverenigingen ligt het voor de hand dat deze huurdersverenigingen verder betoelaagd zullen worden vanuit Huisvesting.

3.4. Begeleidende maatregelen

Centraal inschrijvingsregister

In gemeenten waar meerdere huisvestingmaatschappijen actief zijn, dient gestreefd naar één cen-

traal inschrijvingsregister binnen de gemeentelijke huisvestingsdienst. Het vermijdt dat een woningzoekende zich bij elke maatschappij afzonderlijk moet inschrijven met telkens weer dezelfde administratieve rompslomp als gevolg. Het verhoogt daarenboven merklijk de doorzichtigheid van de toewijzingen en stelt de maatschappijen in staat precies te weten wie nog kandidaat is voor een woning en wie van de wachtlijst kan worden geschrapt.

Behoeftte aan wetenschappelijk onderzoek

De maatregelen ter realisatie van het sociale huisvestingsbeleid, dienen te vertrekken vanuit de noden en behoeften van de prioritaire doelgroepen van dit beleid. Momenteel is onvoldoende bekend welke noden en behoeften er zijn bij welke doelgroepen met een differentiatie naar de verschillende regio's en wijken. Er dringt zich m.a.w. de nood aan wetenschappelijk onderzoek op. Op korte termijn kan worden gedacht aan onderzoek dat betrekking heeft op het stelselmatig inventariseren van data met betrekking tot migrantenproblematiek in de context van huisvesting.

Informatieverspreiding

Via info-krantjes zal de maximale verspreiding van informatie over de verstrekte subsidies, maar ook over het globaal gevoerde beleid, worden voortgezet. Tevens zullen de resultaten van het beleidsondersteunend wetenschappelijk onderzoek maximaal via dit kanaal verspreid worden.

Inspraak

Verder moet het ook hierbij de bedoeling zijn dat ook de migranten zelf in deze discussie hun stem laten horen. Dank zij inspraak van de bewoners van sociale woningen kan het begrip voor de genomen beslissingen en de betrokkenheid van de huurders vergroten. Dat inspraakrecht mag niet van bovenaf worden opgelegd, maar moet zo worden georganiseerd dat het aansluit bij een reeds bestaande bewonerswerking of -vereniging.

4. WELZIJN

Op het terrein van het welzijn(sbeleid) speelt voor migranten het probleem van de toegankelijkheid een centrale rol. In dat raam werd aan het H.I.V.A. een onderzoekopdracht gegeven (zie deel III, hoofdstuk 1 – de coördinatie van het Vlaamse migrantenbeleid).

Tot nog toe hebben welzijnsvoorzieningen – o.m. wegens cultuurverschillen en communicatieproblemen en bij gebrek aan adequate ondersteuning bij het opvangen van deze problemen – veelal te weinig inspanningen geleverd om hun dienstverlening in voldoende mate open te stellen voor migranten.

Een inclusief integratiebeleid in de welzijnssector betekent dat de overheid de voorwaarden dient te scheppen opdat de voorzieningen voldoende toegankelijk worden voor migranten. Hieronder wordt een aantal maatregelen opgesomd die gericht zijn op het vergroten van deze toegankelijkheid.

Niet alleen de specifieke hulpvraag van de migrant, maar ook de migrant als werknemer moet bovendien expliciete aandacht krijgen binnen het welzijnsbeleid. De welzijnssector is immers een sector waarbinnen het aantal arbeidsplaatsen in de nabije toekomst nog zal toenemen. Het is bijgevolg aangewezen dat het beleid van positieve actie in deze sector nader wordt geconcretiseerd.

Interculturele bemiddelaars

Om de hulpverlening aan migranten te ondersteunen is in 1990 een protocol afgesloten tussen de toenmalige Gemeenschapsministers van Onderwijs, Tewerkstelling en Welzijn & Gezin om een opleidingsproject omtrent interculturele medewerkers in de gezondheidszorg te realiseren.

Deze interculturele bemiddelaars hebben tot opdracht de communicatie tussen de hulpverlener en de migrant te verbeteren. Dit project loopt nog steeds en is ondertussen uitgebreid naar andere sectoren (Kind & Gezin, sociaal-cultureel werk, onderwijs).

Daarnaast loopt in Antwerpen reeds meerdere jaren een project „ondersteuningsteam migranten – bijzondere jeugdzorg”.

De ervaringen met beide projecten tonen aan dat ondersteuning van de hulpverlening aan migranten een specifieke werkvorm is waarvoor een erkennings- en subsidiëeringskader dient uitgewerkt.

Hiertoe heeft de Vlaamse minister van Welzijn aan haar administratie de opdracht gegeven om een werkgroep ad hoc op te richten met als taken de functie van intercultureel bemiddelaar te omschrijven, na te gaan in welke sectoren er behoefte bestaat aan interculturele bemiddeling en een ontwerp van regelgeving m.b.t. deze specifieke werkvorm op te stellen.

Algemeen welzijnswerk

Een inclusief integratiebeleid betekent dat het niet wenselijk is om hulpverlening aan migranten toe te vertrouwen aan de integratiecentra voor migranten. Bijgevolg heeft de Vlaamse minister van Welzijn in haar Beleidsnota Algemeen Welzijnswerk gesteld dat hulpverleningsactiviteiten ten aanzien van migranten dienen afgestoten door de integratiecentra voor migranten om opgenomen te worden binnen de in het vooruitzicht gestelde polyvalente welzijnscentra.

Wat de implementatie van het migrantenbeleid in het algemeen welzijnswerk betreft, werd bovendien einde 1992 door de Vlaamse minister van Welzijn aan haar administratie opdracht geven om bij het uitwerken van de uitvoeringsbesluiten bij het

decreet betreffende het algemeen welzijnswerk voor de resp. werksoorten na te gaan op welke wijze het zich openstellen voor migranten kan gestimuleerd worden.

Maatschappelijk opbouwwerk

De huisvestingsproblematiek is onafscheidelijk verbonden met de integratieproblematiek. Binnen de verruiming van de gelden bestemd voor de sociale huisvesting zal concreet worden onderzocht in welke mate bijkomende middelen kunnen worden geïnvesteerd om de bewoners te begeleiden en te betrekken bij de renovatiewerken en uitbreiding.

Het Maatschappelijk Opbouwwerk kan hiertoe een bijdrage leveren vanuit zijn decretale opdracht om problemen van achtergestelde groepen aan te pakken met en vanuit de betrokkenen, waarbij zowel wordt gestreefd naar probleemoplossing als een versterking van de betrokken bevolkingsgroep. Bovendien is er al heel wat ervaring opgedaan in deze sector en kan de ontwikkelde deskundigheid worden overgedragen aan andere partners.

Tenslotte stelt de Vlaamse minister van Welzijn voor om, bij de herziening van het decreet op het maatschappelijk opbouwwerk, ook in deze sector de werkgelegenheid voor migranten te stimuleren. Hiertoe zal de Vlaamse minister van Welzijn een voorstel uitwerken en dit naar analogie met de specifieke maatregelen met betrekking tot de werkgelegenheid van migranten in de integratiecentra.

Bijzondere jeugdbijstand

Voor de continuering van het project „ondersteuningsteam migranten-bijzondere jeugdzorg en het opstarten van gelijkaardige projecten in Gent en Hasselt werden op de begroting 1993 van de bijzondere jeugdbijstand de nodige middelen ingeschreven.

Net zoals ten aanzien van de autochtone jongeren, worden ook alle gerechtelijke en buitengerechtelijke tussenkomsten ten aanzien van migrantenjongeren binnen de bijzondere jeugdbijstand geregistreerd. Systematisering en interpretatie van deze gegevens zal toelaten een nog coherenter preventief en curatief beleid te ontwikkelen. Verder werd op 3 maart 1993 door de Vlaamse Regering een wijzigend Executievebesluit inzake de Comités voor Bijzondere Jeugdzorg goedgekeurd. Hierin werd voorzien dat de migrantendeskundige binnen deze comités voortaan een migrant dient te zijn.

Teneinde de deskundigheid in het werken met migrantenjongeren te vergroten, zal de Vlaamse minister van Welzijn haar administratie verzoeken een vormingsaanbod uit te werken waar zowel Gemeenschapsinstellingen als privé-initiatieven een beroep op kunnen doen.

Gehandicaptenzorg

Tot op heden bestaan er belemmeringen voor per-

sonen met een vreemde nationaliteit om toegang te krijgen tot de voorzieningen voor gehandicaptenzorg.

Het is de bedoeling de toegangspoort tot het Vlaams Fonds voor Sociale Integratie van Personen met een Handicap te verruimen en de reglementering in overeenstemming te brengen met de Europese richtlijnen terzake.

Dit vergt een aanpassing van het decreet van 27 juni 1990 houdende oprichting van het Vlaams Fonds. Ongeacht de verblijfsduur op het nationale grondgebied (nu vijf jaar ononderbroken verblijf voorafgaand aan de aanvraag of tien jaar in geval van onderbrekingen van verblijf) is toegang tot gehandicaptenvoorzieningen mogelijk voor Belgen ; voor personen die onder toepassing vallen van de Verordening (EEG) nr. 1408/71 van 14 juni 1971 – sociale zekerheidsregeling in het perspectief van de Europese Gemeenschappen ; voor de erkende politieke vluchtelingen ; voor personen die onder meer via bilaterale verdragen onder de sociale zekerheidsregelingen vallen, inzonderheid wat betreft verhoogde kinderbijslag voor personen met een handicap, staatslozen en, tot slot, voor personen van onbepaalde nationaliteit.

Op 19 mei 1993 werd deze aanpassing van het decreet principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering, zodat de adviezen van de Raad van State en de SERV kunnen ingewonnen worden.

Preventie in het raam van de veiligheidscontracten

In een langere termijnvisie is het van belang nu reeds voldoende te investeren in de jonge generaties. Migrantenjongeren mogen zich niet ontworpend voelen ten overstaan van hun land van herkomst en tegelijk onvoldoende geïntegreerd in onze samenleving.

Daarom heeft de Vlaamse minister van Welzijn in samenwerking met het project veiligheidscontracten van de federale Regering het initiatief genomen tot het opstarten van een proefproject in Antwerpen. Dat richt zich tot alle jongeren, zowel migranten als Vlamingen, die het risico lopen in de marginaliteit terecht te komen. Deze risicojongeren maken vaak de schoolcyclus niet af en komen daardoor terecht in de werkloosheid en niet zelden in de (kleine) criminaliteit.

Dit project beoogt nu juist de energie van deze jongeren te kanaliseren via positieve activiteiten. Het bevorderen van de veiligheid en de preventie van criminaliteit is het hoofddoel. Daarnaast draagt dit project ook bij tot de werkgelegenheid en de verbetering van het zelfbeeld van een aantal jongeren.

5. KIND EN GEZIN

Ook op het terrein van Kind & Gezin speelt voor migranten het probleem van de toegankelijkheid (zowel voor de migrant als hulpvrager en voor de migrant als potentiële werknemer) een centrale rol.

Om de toegankelijkheid te bevorderen geeft Kind en Gezin uitdrukkelijk uitvoering aan de voorstellen van het Koninklijk Commissariaat voor het migrantenbeleid. De drie wegen die zijn aangegeven, met name :

- * gezondheidsvoorlichting en -opvoeding ;
- * consultatiebureaus in de prenatale zorg en kindergzorg ;
- * bijscholing van verplegend personeel,

worden ook door Kind en Gezin als mechanismen met betrekking tot de migrantenzorg aanzien.

Gezondheidsvoorlichting en -opvoeding

Wat de gezondheidsvoorlichting en -opvoeding (G.V.O.) betreft, is de aanpassing van de instrumenten en het materiaal aan het doelpubliek een belangrijke beleidsoptie. Hier dient op lange termijn een volgehouden inspanning geleverd. Voor Kind en Gezin maakt G.V.O. fundamenteel deel uit van de actie van gezondheidswerkers. Het voorlichtingsmateriaal dient niet los gezien van de andere acties, maar is enkel één van de werkinstrumenten. Voor een betere effectiviteit is samenwerking met andere instanties op dit vlak aangewezen.

Kind en Gezin is ook van fundamenteel belang om zijn rol bij de registratie en monitoring. In het raam van individuele preventie zal worden gestreefd naar een vlotte doorstroming van gegevens tussen deze organisatie en Medisch Schooltoezicht.

Consultatiebureaus in de prenatale zorg en de kindergzorg

Wat de pre- en perinatale zorg betreft is de kansarmoedebestrijding en het aanpakken van de migrantenproblematiek een prioritaire beleidsoptie. Dit is uitgewerkt in een beleidsnota goedgekeurd door de Raad van Beheer van Kind en Gezin (1990).

Volgende uitgangspunten zijn daarbij belangrijk :

- * het ontwikkelen van samenwerkingsverbanden, ondermeer met het C.E.M.G., (zie p. 36) met het oog op een geïntegreerde zwangerschapszorg, mede onder meer door de ontwikkeling van het moederboekje ;
- * identificatie van zwangere migrantenvrouwen teneinde deze sneller te betrekken bij de pre- en perinatale consultatie ;
- * psyche-sociale ondersteuning van zwangere vrouwen ;
- * centra voor residentiële crisisopvang van zwangere vrouwen en jonge moeders ;
- * het ontwikkelen van een anticonceptiebeleid.

Wat de preventieve kindergzorg betreft stelt Kind en Gezin zich tot prioriteit specifieke instrumenten te ontwikkelen met betrekking tot de kansarmoede. Een specifiek beleidsprogramma is in ontwik-

keling. Daarbijhorend zullen specifieke en bijkomende klemtonen worden gelegd ten aanzien van de migrantenproblematiek. Ook hier zal het ontwikkelen van samenwerkingsverbanden essentieel zijn.

Kind en Gezin zal zijn opvangmogelijkheden voor kinderen in het raam van de kansarmoede- en migrantenproblematiek verfijnen en verder ontwikkelen. Een lage drempel en grote vertrouwensband is noodzakelijk.

Bijscholing van verplegend personeel

De vorming en scholing van de personeelsleden en medewerkers van Kind en Gezin inzake kansarmoede, alfabetisering, migrantenproblematiek en dergelijke maakt deel uit van prioritaire objectieven en zal permanent worden ontwikkeld.

Interculturele bemiddelaars

Momenteel zijn in totaal een 30-tal stagiairs interculturele bemiddelaars werkzaam bij Kind en Gezin. Hun aanwezigheid is een belangrijke stap naar een hogere kwalitatieve dienstverlening. Interculturele bemiddelaars verhogen de bereikbaarheid van moeilijk toegankelijke migrantengezinnen en treden bemiddelend op tussen de sociaal verpleegkundige en de migrant. Een aantal bemiddelaars zullen na hun opleiding dan ook effectief worden ingeschakeld in de werking van Kind en Gezin.

Tenslotte zal er voor deze specifieke problematiek permanent worden geregistreerd en zal onderzoek worden opgezet, om evaluatie en bijsturing mogelijk te maken.

Er zal ook een doorlichting plaatsvinden van de taken van de sociaal verpleegkundigen en er zal worden nagegaan hoe hun inzet ten aanzien van migranten en andere kansarme groepen doeltreffender kan worden.

6. GEZONDHEIDSZORG

Ook op het terrein van de gezondheidszorg speelt voor migranten het probleem van de toegankelijkheid een centrale rol. Ook hier dient de overheid bij het aanbrengen van verbeteringen in het systeem vooral voorwaardenscheppend te werken.

Hierbij mag niet alleen aandacht besteed aan het verbeteren van de positie van de migrant als patiënt. Vanuit een democratische en anti-discrimatoire bezorgdheid is het bovendien noodzakelijk de werkgelegenheid van migranten te bevorderen in de instellingen en voorzieningen van, of gefinancierd door, de Vlaamse Gemeenschap.

Toegankelijkheid van de gezondheidszorg

Wegens de sociaal-economische en culturele verschillen waarmee migranten worden geconfron-

teerd, dient vooreerst op alle niveaus van de gezondheidszorg een gelijke-kansenbeleid gestimuleerd voor wat betreft de toegang tot en het gebruik van preventieve en curatieve gezondheidszorg door migranten.

Om de meest efficiënte interventies te kunnen aanbieden binnen de meest geschikte context, zal via wetenschappelijk onderzoek ook worden nagegaan hoe vanuit bestaande voorzieningen aangepaste strategieën en methodieken ontwikkeld kunnen worden en hoe samenwerkingsverbanden gestimuleerd kunnen worden.

Aan het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie zal worden gevraagd om in samenwerking met het VCIM, voorstellen uit te werken met betrekking tot de socio-economische en culturele factoren die wijzen op maatschappelijke ongelijkheid in het gezondheidsbeleid. De verkregen gegevens zullen ter beschikking worden gesteld van zowel preventieve als curatieve gezondheidswerkers en -organisaties. Dit past in het raam van de uitbouw van een samenhangend geheel van wetenschappelijk gefundeerde gezondheidsindicatoren vanuit diverse instellingen belast met registratie.

Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie

Het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie (VIG) vervult een coördinerende opdracht ten aanzien van de organisaties en initiatieven op het terrein van de gezondheidspromotie. De doelstellingennota die door het VIG in opdracht van de Vlaamse minister voor Sociale Aangelegenheden werd uitgewerkt en vervolgens werd goedgekeurd door de Wetenschappelijke Raad, vermeldt het wegwerken van "sociale ongelijkheid," als één van de prioritaire doelstellingen in het gezondheidsbeleid voor de komende jaren.

In uitvoering van de prioriteiten, voortvloeiend uit de doelstellingennota, heeft het VIG een essentiële opdracht in het stimuleren van initiatieven inzake gezondheidspromotie voor maatschappelijk kwetsbare groepen in het algemeen, en voor migranten in het bijzonder.

Het VIG zal deze opdracht uitvoeren via de door haar erkende voorzieningen en zal indien nodig zelf actief initiatieven terzake opzetten. Voor de gezondheidspromotie ten aanzien van migranten zal het VIG intensief samenwerken met het Centrum voor Etnische Minderheden en Gezondheidszorg (C.E.M.G.).

De acties die kunnen worden ondernomen situeren zich op verschillende terreinen. Binnen dit Instituut, en de voorziene "functionele werkgroepen," zal een werkgroep worden opgericht, die zich specifiek kan buigen over sociaal-economische en culturele ongelijkheid. Hierbij dient het C.E.M.G. nauw betrokken te worden, daar dit Instituut met de daar aanwezige deskundigheid een formeel adviserende positie verwerft ten aanzien van het beleid.

Via de voorziene "oproep voor projecten," en het opstellen van criteria inzake toekomstige betoela-

ging van initiatieven in het raam van de doelstellingennota, moet het gelijke-kansenbeleid ten aanzien van migranten en gezondheid speciale aandacht krijgen.

Daarom zal binnen de projecten van het VIG die erkend en betoelaagd worden, plaats gemaakt worden voor projecten met specifieke aandacht voor GVO-behoeften bij migranten.

Als voorwaarde voor deze betoelaging moet de specifieke aandacht voor etnische minderheden in deze projecten duidelijk aantoonbaar, operationalisierbar en evalueerbaar zijn.

Op termijn zal aan alle voorzieningen, erkend binnen het VIG, worden gevraagd om de behoeften inzake gezondheidspromotie van etnische minderheden structureel in hun werking te betrekken. Daartoe wordt nagegaan of een besluitwijziging zich opdringt.

Interculturele bemiddelaars

Onder impuls van het Koninklijk Commissariaat voor het Migrantenbeleid en van het Centrum voor Etnische Minderheden en Gezondheidszorg, werd in 1991 het project "interculturele bemiddelaar in de gezondheidszorg,, opgestart in de Vlaamse Gemeenschap, op basis van een samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse ministers, respectievelijk bevoegd voor het gezondheidsbeleid, de werkgelegenheid en het onderwijs.

Het project, onder coördinatie van het VCIM, zal ook in de komende jaren worden voortgezet en uitgebreid. De projectomkadering werd verbeterd, zowel op het vlak van VCIM als bij de regionale integratiecentra.

Een professionele en wetenschappelijk onderbouwde evaluatie moet toelaten een evaluatie-instrument te ontwikkelen en te toetsen, dat het effect van het inschakelen van interculturele bemiddelaars op de kwaliteitsbevordering van de gezondheidszorg voor migranten zichtbaar maakt. Op basis van dit evaluatie-onderzoek zal worden gewerkt aan inhoudelijke en methodische bijsturing van het project.

Uiteindelijke doelstelling is de structurele continuering van dit instrument en de uitwerking van een institutioneel en professioneel statuut voor de interculturele bemiddelaars. De uitwerking hiervan zal in nauwe samenwerking gebeuren met de werkgroep die hiertoe door de coördinerende minister werd opgericht binnen de administratie van Gezin en Maatschappelijk Welzijn.

Gezonde scholenproject

In samenwerking met de Vlaamse minister van Onderwijs werd enkele jaren geleden het "gezonde scholenproject,, opgestart, in het raam van een internationaal netwerk. Bedoeling van dit project is het werken aan gezondheidspromotie op 3 niveaus : de klas (curriculumplanning, klasactiviteiten, . ..). de school (planning, coördinatie, infra-

structuur, . . . en de schoolgemeenschap (ouders, PMS, MST, lokale initiatieven, . ..).

In overleg met de scholennetten werden 12 proefscholen geselecteerd. Bij deze selectie werd aandacht besteed aan de betrokkenheid van zogenaamde concentratiescholen. Daarom zal specifieke begeleiding van deze scholen op de drie niveaus worden voorzien, via een nieuw op te starten project "interculturele medewerkers gezonde scholen,, . Deze medewerkers hebben een informatieve en adviserende functie ter aanzien van de school met betrekking tot opvattingen over gezondheid in de migrantengemeenschap, het aanpassen van het lesmateriaal en het uitwerken van een schoolbeleid inzake gezondheidspromotie. Zij vervullen bovendien een belangrijke communicatieve rol in de relatie tussen de school en de migrantengemeenschap.

Om deze begeleiding mogelijk te maken zal naar analogie met het project "interculturele bemiddelaars in de gezondheidszorg,, een samenwerkingsovereenkomst worden uitgewerkt met de Vlaamse minister van Onderwijs.

Medisch schooltoezicht

Binnen de betoelaagde projecten voor de informatisering van de gegevensverzameling van het Medisch Schooltoezicht (MST) moeten modaliteiten worden voorzien die het mogelijk maken relevante elementen te verzamelen voor een preventief gezondheidsbeleid ten aanzien van etnische minderheden.

In overleg met betrokken equipes en met de bevoegde Administratie zal worden onderzocht hoe een wijziging van het subsidiëringssysteem (nu nog steeds per aantal onderzoeken) er toe kan leiden dat de MST-equipes een grotere autonomie kunnen verwerven en beter kunnen inspelen op factoren van maatschappelijke kwetsbaarheid binnen de leerlingenpopulatie.

Geestelijke gezondheidszorg

Ook hier stelt zich het probleem van de toegankelijkheid van de migranten tot de ambulante en intramurale hulpverlening.

Deze zal deels moeten verhoogd worden door de verbetering van de deskundigheid van de equipeleden op het vlak van het onderkennen en het juist inschatten van de specifieke problemen inzake psychiatrie die zich voordoen ingevolge het migrant-zijn.

Naast de bijzondere hulpverlening die reeds in een tweetal Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg geboden wordt ter aanzien van de migrantengroep, zal door de Administratie moeten onderzocht worden of dit ook in de andere centra vereist is. Verder zal moeten worden gezocht naar middelen om de deskundigheid in de gespecialiseerde centra beter te spreiden naar andere Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg en ook naar eerstelijnsvoorzie-

ningen, huisartsen en andere professionelen, die vaak contacten hebben met migranten.

Werk voor migranten in de verzorgende sector

Het verhogen van de participatie van migranten in de beroepen uit de gezondheidszorg heeft niet alleen een functie in de verbetering van de communicatie en de kwaliteit van de gezondheidszorg van migranten, maar is bovendien een logisch gevolg van een consequent doorgetrokken democratiserings- en rechtvaardigheidsgedachte ten aanzien van de maatschappelijke en professionele inschakeling van migranten.

Op basis van de beslissing van de interministeriële conferentie voor het migrantenbeleid en voortbouwend op de ervaringen binnen het project "interculturele bemiddelaars in de gezondheidszorg", werd door het VCIM een project opgestart dat moet uitmonden in werkgelegenheid voor ongeveer 40 migranten (vrouwen) als verzorger en als logistiek medewerker in de verzorgende sector (rusthuizen, rust- en verzorgingstehuizen en ziekenhuizen).

Ook zullen migranten kunnen werken in de equipes voor medisch schooltoezicht. Tot nog toe was het reglementair onmogelijk om hierbinnen migranten aan te werven.

De Vlaamse Regering keurde onlangs echter een ontwerpbesluit goed waarbij de toegang tot de equipes voor medisch schooltoezicht ook wordt opengesteld voor niet-Belgen.

7. SPORT OPENT DE POORT

Dat sport een bijdrage kan leveren tot de emancipatie en maatschappelijke integratie van migranten, staat buiten kijf.

In "Tekenen voor gelijkwaardigheid,, , het eindrapport van het Koninklijk Commissariaat voor het Migrantengedrag, februari 1993, p. 217, lezen we :

"Sport biedt immers een reële mogelijkheid om de eigenwaarde te verhogen, zowel voor het individu als voor de groep. Het kan een belangrijk medium zijn in het opvoedingsproces van jongeren.

Wanneer de expressieve en symbolische functies van de sport goed worden aangewend, kan zij een belangrijk instrument zijn ter opheffing van communicatiebarrières tussen bevolkingsgroepen van verschillende culturen en sociale herkomst.

Sport is één van de vele culturele fenomenen die ook verwijst naar de normen en waarden van een bepaalde sociale groep, of van een Gemeenschap. „

Tal van projecten werden in dit opzicht in Vlaanderen reeds opgezet. Maar het betreffen vooral lokale initiatieven, die op zichzelf staan en niet opgenomen zijn in een globaal integratiebeleid.

De sport is ook al te lang door de overheid miskend als een belangrijk instrument tot emancipatie en integratie van migranten in de samenleving. Zo is

in de beleidsnota Armoedebestrijding (Lenssens), de Vlaamse Intersectoriële Commissie Armoedebestrijding (VICA) en de projectplannen van 15 impulsgemeenten nagenoeg geen sprake van sport. En de sportstructuren op lokaal vlak werden onvoldoende geïnformeerd of betrokken bij maatschappelijke integratieprojecten.

Ondertussen is, mede onder impuls van het Koninklijk Commissariaat voor Migrantengedrag en de Interdepartementale Commissie Migrantengedrag (waar ook het Bloso bij betrokken wordt), sport een systematisch aandachtspunt geworden bij het bepalen van het migrantengedrag.

Sport-voor-Allen Campagne

In het raam van de Sport-voor-Allen Campagnes heeft het Bloso vooral de nadruk gelegd op de "sportkansarme,, groepen (minder validen – senioren vrouwen – kinderen – migranten . . .).

Zo werd in 1980 binnen de Hoge Raad voor de Sport een Commissie Migrantengedrag opgericht. Deze Commissie Migrantengedrag kreeg als opdracht om, samen met het Bloso, een doelgericht sportbeleid voor de migrantenbevolking in Vlaanderen voor te bereiden door, in samenwerking met de federaties en de lokale besturen, acties te stimuleren en te coördineren.

De provincie Limburg werd als eerste actieterrein uitgekozen, onder meer omdat de migrantenwerking er het beste was georganiseerd en ook omdat de bereidheid van de bestaande instanties om mee te werken in Limburg het grootste was. Dit resulteerde in de oprichting van een provinciale werkgroep "Migrasport Limburg,,. Bij gebrek aan middelen werden vanaf 1985 geen systematische acties meer ondernomen voor de promotie van de sport bij migranten.

Migrasport

In 1992 werd onder impuls van Bloso opnieuw een project Migrasport in Limburg opstart en dit jaar werd dit voortgezet onder vorm van initiatiereken in diverse sporttakken (mountain-bike, ponyrijden, "gevechtssporten,, langlauf, schaatsen, aerobic, fietsen, zwemmen, jazz-initiatie, . . .).

Er wordt ook samengewerkt met het regionaal overleg migrantenvrouwen aan lessenreeksen. Als afsluiting wordt een "sportinstuif,, georganiseerd door de vijf deelnemende gemeenten (Genk, Heusden-Zolder , Beringen, Maasmechelen en Houthalen-Helchteren) aan Migra-sport. Deze organisatie is in handen van Bloso in samenwerking met de sport- en integratiediensten van reeds geciteerde ex-mijngemeenten. Op termijn wordt gestreefd naar structurering opdat een permanente werking zou kunnen worden gestimuleerd.

Jeugdsportcampagne

In het raam van de Bloso jeugdsportcampagne 1992-1993 wil het Bloso, in samenwerking met de

Koning Boudewijnstichting in 1993 via specifieke acties een klemtoon leggen op de sport bij migrantenjongeren. Deze campagne wordt gevoerd samen met de federaties en clubs in Vlaanderen en heeft als oogmerk de sport in clubverband te bevorderen. Met andere woorden wil ze de jongeren opnieuw de weg wijzen naar de sportclubs.

In het raam van de campagne wordt ook op het vlak van de kadervorming een nieuw initiatief gepland, nl. een specifieke opleidingscursus voor begeleiders van kansarmen.

Ondersteuning van sportprojecten

In het raam van het Impulsfonds voor het Migrantenbeleid en het Vlaams Fonds voor de Integratie van Kansarmen (VFIK) kunnen projecten worden opgezet die de integratie via sport beogen.

Uitdagingen voor de toekomst

In uitvoering van de voorstellen van het Koninklijk Commissariaat voor het migrantenbeleid zou het sportbeleid nog volgende maatregelen kunnen ontwikkelen :

- * opzetten van sport-integratieproject ;
- * opleiding van sportmonitoren van migrantenorigine ;
- * opnemen van migrantenjongeren in de sportkampen ;
- * opnemen antidiscriminatiecodes in de statuten en/of het huishoudelijk reglement van de sportvereniging ;
- * betrekken van de sportwereld bij het integratiebeleid.

Het Koninklijk Commissariaat voor het Migrantenbeleid heeft er ook op gewezen dat de deelname van migrantenmeisjes – meer in het bijzonder islamitische meisjes – aan het sportgebeuren over het algemeen eerder zwak is. De barrières die zij hierbij ervaren zijn vooral van culturele aard.

In uitvoering van de voorstellen van het Koninklijk Commissariaat voor het migrantenbeleid zou het sportbeleid bijgevolg een sensibiliseringscampagne kunnen voeren ter ondersteuning van de sportbeoefening, gericht naar de migrantenjongeren, met bijzondere aandacht voor de meisjes, hun ouders en de sportfederaties.

8. JEUGDBELEID

Ook op het terrein van het jeugdbeleid speelt voor migrantenjongeren het probleem van de toegankelijkheid een centrale rol. Het jeugdwerk dient zich mèèr open te stellen voor migrantenjongeren. Daarnaast kan het jeugdwerk migrantenjongeren ondersteunen in hun emancipatieproces. Bovendien heeft het jeugdwerk een niet onbelangrijke inbreng in het tot stand brengen van een intercultureel Vlaanderen.

Cultuur- en integratiebeleid vormen met andere woorden allebei een essentieel onderdeel van het jeugdbeleid. Hierbij dient de overheid vooral voorwaardenscheppend op te treden.

De beleidsmaatregelen op het vlak van het Jeugdwerk zijn onderbouwd door een recente nota van het Koninklijk Commissariaat voor het Migrantenbeleid, "Oog voor jeugd met visie op morgen,, en door een advies van de Vlaamse Jeugdraad, waarin drie belangrijke klemtonen worden gelegd :

- * jeugdwerk heeft een bijzondere opdracht om een intercultureel gerichte werking te ontwikkelen ;
- * samenwerking tussen alle betrokkenen is een belangrijke voorwaarde tot slagen ;
- * er moet een betere aanwending komen van de middelen die de overheid momenteel ter beschikking stelt.

Het doel is het realiseren van een interculturele samenleving waaraan iedereen volwaardig kan participeren.

Op basis van deze doelstelling worden hieronder een aantal concrete maatregelen voorgesteld.

Interdepartementale Commissie Jeugdzaken

Eind april 1992 zette de Vlaamse Regering het licht op groen voor de oprichting van de Interdepartementale Commissie Jeugdzaken (ICJ), die op 28 juli 1992 effectief werd geïnstalleerd. Hiermee werd een eerste aanzet gegeven tot het voeren van een coherent en gecoördineerd jeugdbeleid.

Als eerste programmapunt stelde de commissie zich tot doel een inventaris te maken van bestaande regelgevingen en geldstromen ten aanzien van maatschappelijk achtergestelde jongeren, waaronder veel migrantenjongeren.

Doel is inzicht te verwerven om te komen tot een betere afstemming van beleidsmaatregelen en tot een optimale aanwending van het beschikbare geld. Aan de ICJ werd gevraagd de Vlaamse minister van Cultuur, die bevoegd is voor het Jeugdbeleid, hieromtrent tegen medio 1993 een eerste advies voor te leggen.

Etnische en culturele verschillen met onze samenleving kunnen een oorzaak van maatschappelijke achterstelling zijn of deze versterken. In dat opzicht zal specifiek aandacht worden besteed aan migrantenkinderen en -jongeren als bijzondere doelgroep in het jeugdbeleid.

De typische Brusselse situatie – een grootstedelijk milieu met een grote aanwezigheid van migrantenjongeren (42 % van de – 25 jarigen in Brussel zijn vreemdelingen) – vraagt eveneens om specifieke aandacht binnen de ICJ.

Lokaal (en regionaal) jeugdwerk

Een belangrijk punt uit het Regeerakkoord betreft het afronden van de voorbereiding van een decreet met betrekking tot het plaatselijk jeugdwerk.

Bij de Vlaamse Raad werd een voorstel van decreet houdende subsidiëring van gemeentebesturen en de Vlaamse Gemeenschapscommissie inzake het voeren van een jeugdwerkbeleid ingediend. De Vlaamse Regering heeft inmiddels een positief standpunt ingenomen ten aanzien van dit voorstel.

Bij de uitvoering van dit decreet zal ruim aandacht worden besteed aan een intercultureel jeugdwerkbeleid.

Zo wordt in het decreetsvoorstel gesteld dat alvast in de eerste periode van drie jaar, maar wellicht ook daarna, 25 % van het beschikbare budget waarvan de Vlaamse Regering de aanwending bepaalt, zal worden besteed aan jeugdwerk gericht op maatschappelijk achtergestelde kinderen en jongeren.

Indien dit voorstel van decreet wordt goedgekeurd door de Vlaamse Raad, zal elke Vlaamse gemeente een jeugdwerkbeleidsplan moeten opstellen.

Teneinde dit voor te bereiden, werd een contract afgesloten met de Koning Boudewijnstichting, voor het uitvoeren van een actie-onderzoek. Via dit onderzoek wordt in 1993 in 10 Vlaamse gemeenten de totstandkoming van een jeugdwerkbeleidsplan intens begeleid. Bij de keuze van de gemeenten werd erover gewaakt dat de aanwezigheid van migrantenjongeren voldoende in rekening werd gebracht.

Landelijk jeugdwerk

Het decreet van 22 januari 1975 bevat geen bijzondere accenten voor een interculturele aanpak. Uit de jaarverslagen van de landelijk erkende jeugdverenigingen blijkt echter dat meer en meer verenigingen pogingen ondernemen om intercultureel gericht te werken.

Op advies van het Koninklijk Commissariaat voor het Migrantenbeleid en van de Jeugdraad werd door het Bestuur Jeugdwerk onderzocht op welke wijze projecten van sensibilisering, samenwerking met een effectieve integratie van migrantenjongeren in het landelijk jeugdwerk, financieel kunnen worden ondersteund.

Als gevolg hiervan werd in maart 1993 een omzendbrief verstuurd naar alle erkende landelijk georganiseerde jeugdverenigingen. De omzendbrief bevat de nodige informatie i.v.m. de wijze waarop de bevoegde minister, binnen de geldende bepalingen van het decreet van 22 januari 1975 en binnen de op de begroting voorziene kredieten, een bijzondere financiële impuls wil geven aan de landelijke jeugdverenigingen die een aanvaardbaar project realiseren, gericht op het verhogen van de deelname van migrantenkinderen en -jongeren.

Eenzijds dienen deze projecten aan te tonen dat het gaat om een extra stimulans die wordt toegevoegd aan de reguliere werking en die zich in het verlengde van de reguliere werking ontwikkelt. Daarbij zal er bijzondere aandacht moeten zijn voor sensibilisering, samenwerking en integratie.

Anderzijds dient concreet aangetoond hoe men met het project de deelname van migrantenkinderen en -jongeren aan jeugdwerkactiviteiten wil verhogen.

Boodschap van de jeugd

Een laatste concrete maatregel in de jeugdsector heeft betrekking op de follow-up van de boodschap van de jeugd aan de Koning bij de 60/40 viering.

Een nieuw project "Jeugd, democratie en verdraagzaamheid," werd op sporen gezet door de Koning Boudewijnstichting in samenwerking met de Vlaamse Regering, de onderwijsnetten en het jeugdwerk.

9. SOCIAAL-CULTUREEL WERK MET VOLWASSENEN

Net zoals het jeugdwerk voor de migrantenjongeren, levert het sociaal-cultureel werk een belangrijke bijdrage in het ondersteunen van migranten in hun emancipatieproces (de volksoontwikkeling).

Bovendien heeft ook het sociaal-cultureel werk een niet onbelangrijke inbreng in het tot stand brengen van een intercultureel Vlaanderen.

Daarnaast stelt zich ook hier het probleem van de toegankelijkheid voor migranten. Het sociaal-culturele werk dient zich méér open te stellen voor migranten.

Uit deze omschrijving van het sociaal-culturele werk met volwassenen blijkt dat deze sector een zeer belangrijke hefboom is van een cultuurbeleid als onderdeel van het migrantenbeleid. Anderzijds moet ook voldoende aandacht worden besteed aan het realiseren van een gelijke-kansenbeleid in het sociaal-culturele werk met volwassenen. Ook hier dient de overheid vooral een voorwaardenschepende rol te spelen.

De hierna voorgestelde beleidsmaatregelen zijn in belangrijke mate gestoeld op de voorstellen van het Koninklijk Commissariaat voor het Migrantenbeleid.

Het Koninklijk Commissariaat stelt dat het sociaal-culturele werk een belangrijke rol kan spelen bij de integratie van migranten, en meer bepaald bij twee aspecten van deze integratie :

- * het recht op ontwikkeling van de eigen culturele identiteit ;
- * de betrokkenheid bij de maatschappelijke ontwikkelingen van het gastland.

Ondersteuning van de eigen organisaties van migranten

Bij de uitbouw van het migrantenbeleid als gelijke-kansenbeleid dienen de migranten zelf maximaal betrokken te worden. Dit veronderstelt onder

meer een collectieve organisatie van de migranten, iets waar nog niet alle migrantengroepen aan toe zijn.

Daarnaast mag en kan de migrantenthematiek niet uitsluitend worden gedefinieerd in termen van achterstand en achterstelling. De migrantenthematiek is immers óók nog deze van het samenleven van verschillende etnische groepen in een interculturele samenleving.

Op 27 januari 1993 keurde de Vlaamse Regering een besluit goed waardoor organisaties van migranten kunnen worden erkend en gesubsidieerd. Dit beoogt migranten voldoende kansen te bieden om zich te organiseren en zich zo in deze samenleving te integreren, te participeren aan ons maatschappelijke bestel, maar daarbij hun eigen cultuur en identiteit te behouden en te ontwikkelen als ze dit willen.

De Vlaamse minister van Welzijn is bevoegd voor de in dit besluit uitgewerkte regeling. Deze werd geconcipieerd als een start-en overgangsregeling die de migrantenorganisaties moet in staat stellen zich voor te bereiden op een reguliere erkenning en subsidiëring als socio-culturele organisatie door de Vlaamse minister van Cultuur.

Door het toekennen van start- en experimentele toelagen wil men de migrantenverenigingen ondersteunen in een driedubbele behoefte :

- * het ondersteunen van de collectieve organisatie van migranten in een perspectief van emancipatie en integratie in onze samenleving ;
- * het bevorderen van de structurele betrokkenheid van de migrantengemeenschap bij de activiteiten en doelstellingen van de overheid ;
- * het bewerkstelligen van een interculturele samenleving door het in de praktijk ondersteunen van de culturele diversiteit.

In de loop van 1994 zal een evaluatie gebeuren van deze regelgeving om te voldoen aan een adequate ondersteuning van de organisaties als hefboomen in het integratiebeleid. Bij het totstandkomen van deze definitieve regelgeving zal de participatie van de migrantenorganisaties van wezenlijk belang zijn.

Tenslotte dient hier vermeld te worden dat de Vlaamse minister van Cultuur in het voorontwerp van decreet houdende een algemene subsidieregeling voor diensten een subsidiëring voor specifieke organisaties in het raam van het socio-culturele werk met volwassenen een hoofdstuk heeft opgenomen met betrekking tot de subsidiëring van provinciale of landelijke migrantenorganisaties. Dit ontwerp werd voor advies voorgelegd aan de Hoge Raad voor Volksontwikkeling. De idee wordt eveneens behandeld in de beleidsbrief sociaal-cultureel werk.

Intercultureel Centrum

Op 27 januari 1993 belastte de Vlaamse Regering ook de Vlaamse minister van Cultuur met de oprichting of erkenning van een Intercultureel Centrum.

Dit centrum is een gespecialiseerde organisatie die tot doel heeft op deskundige wijze begeleiding en ondersteuning te geven ter bevordering van het sociaal-culturele werk voor en met migranten, in zijn kunstzinnige, educatieve en sociale aspecten.

De werking van het centrum zal betrekking hebben op het ter beschikking stellen van deskundigen, informatie, documentatie, educatieve programma's, materialen of technieken die een rechtstreeks nut hebben voor het sociaal-culturele werk van en voor migranten.

De taken van dit centrum zijn bijgevolg :

- * begeleiding van migrantenverenigingen ;
- * ontwikkeling van een aanbod waarop migrantenverenigingen een beroep kunnen doen bij het opzetten van activiteiten ;
- * bevordering van culturele initiatieven waar Vlamingen en migranten elkaar ontmoeten ;
- * inspelen op mogelijke behoeften van opleiding ;
- * ondersteuning bij de samenstelling van dossiers met betrekking tot subsidieregelingen die in de Vlaamse Gemeenschap gehanteerd worden.

Het Intercultureel Centrum werd inmiddels als private vzw opgericht en zal via een overeenkomst worden ondergebracht in de infrastructuur van de Vlaamse Gemeenschap. Binnen afzienbare tijd zullen de statuten en de samenstelling van het nieuwe Centrum ter kennis gegeven worden aan de Vlaamse Regering.

Er zal over worden gewaakt dat het overleg tussen enerzijds de Vlaamse minister van Welzijn, die bevoegd is voor de erkenning en subsidiëring van organisaties van migranten, en anderzijds de Vlaamse minister Cultuur, die het Intercultureel Centrum onder zijn bevoegdheid heeft, voortgezet wordt en dat de verbintenissen naar de toekomst toe gerespecteerd worden.

Het reguliere sociaal-culturele werk

Tenslotte dient te worden gezocht naar een gepaste regelgeving ten einde het Vlaams organisatieleven in staat te stellen binnen zijn geëigende werking integratieactiviteiten te ontwikkelen. Dit vraagt een bijzondere en vaak intensieve aanpak waarvoor meestal de middelen ontbreken.

Momenteel worden een beperkt aantal verenigingen die op dit terrein ernstige inspanningen leveren, facultatief betoelaagd vanuit Welzijn. Er zal worden nagegaan of hiervoor ruimte kan worden gecreëerd binnen de bestaande wetgevingen en subsidiëringssystemen van de Vlaamse Gemeenschap.

De Vlaamse minister van Cultuur heeft alvast het initiatief genomen het budget voor culturele manifestaties op te trekken, waardoor de samenwerking met migrantenorganisaties op dit vlak wordt aangemoedigd. Anderzijds zullen ook optredens van migrantengezelschappen extra worden gestimuleerd.

10. MEDIABELEID

De media spelen een cruciale rol bij de beeldvorming over de migranten. De Vlaamse Gemeenschap wenst daarom dat ook op mediagebied een integratiebeleid wordt gevoerd met respect voor de culturele identiteit van de allochtone bevolking en rekening houdend met de verscheidenheid binnen deze populatie.

De Vlaamse Gemeenschap wenst evenwel niet te raken aan de autonomie van de omroepen om, binnen de algemene normen van onder meer verscheidenheid en onpartijdigheid, het programma van hun uitzendingen te bepalen.

Een belangrijke factor bij de realisatie van de beeldvorming is het geven van gelijke kansen bij aanwerving door de mediabedrijven.

Vanuit de media kan de aanzet worden gegeven tot een dialoog met de autochtone bevolking ; gelijktijdig zal een positievere beeldvorming worden betracht op objectieve gronden. Om te vermijden dat niet-bedoelde impliciete gemeenplaatsen bestaande vooroordelen bestendigen en versterken, maar ook ter bestrijding van openlijke vormen van racisme en xenofobie, kan worden gedacht aan een ethische code met aanbevelingen voor berichtgeving over migranten in de omroep en in de geschreven pers.

Ook is een verhoogde participatie van allochtonen aan de geschreven pers van het allergrootste belang.

Inhoudelijk is het belangrijk dat de media in het bijzonder aandacht hebben voor zowel het intra-groepsaspect als het inter-groepsaspect van de boodschap :

Intra-groepsaspect : bevordering van programma's voor migranten waarin hun eigen cultuur wordt doorgegeven en/of informatie over het gastland wordt gegeven. Het bestaan van dergelijke programma's bij de Vlaamse media moet beter worden bekendgemaakt. Ook de toegankelijkheid moet worden verbeterd, waarbij een evenwicht dient te worden gevonden dat rekening houdt met de diversiteit van het publiek. Het betrekken van door de doelgroep als representatief ervaren personen bij het programma verdient aanbeveling.

Inter-groepsaspect : er moet worden vermeden dat bevolkingsgroepen uitgesloten worden. De migranten moeten de mogelijkheid krijgen aanwezig te zijn, hun stem te laten horen en hun standpunten te vertolken in de Vlaamse media. Dit kan de beeldvorming in positieve zin beïnvloeden en de dialoog tussen de bevolkingsgroepen bevorderen. Het is in dit verband wellicht nuttig zich er rekenschap van te geven dat migranten ook los van de migrantenproblematiek zinnige standpunten kunnen vertolken.

Gezien het grote aantal bezitters van videorecorders kan wellicht van videocassettes worden gebruik gemaakt als dragers van informatie naar de migranten toe (met betrekking tot onderwijs, staatsinrichting . . .).

11. INFORMATIE- EN SENSIBILISERINGSBELEID

Elk beleid, wil het slagen, veronderstelt een informatiebeleid. Dit geldt evenzeer voor het beleid ten aanzien van migranten.

De vaak grote onbekendheid met het specifieke van de problematiek waarmee migranten worden geconfronteerd, maakt een adequaat informatiebeleid hier zelfs meer dan noodzakelijk. Een betere informatie – van migranten zowel als Vlamingen – kan immers bijdragen tot een ruimere kennis, een beter begrip en een betere verstandhouding tussen Vlamingen en migranten.

Informatie, sensibilisering en vorming dienen op elk niveau van de samenleving gerealiseerd te worden. Bovendien is het niet enkel de taak van de overheid. Ook bv. de sociale partners, werkgevers en bedrijven, sport- en jeugdorganisaties, de openbare omroep, niet-gouvernementele organisaties hebben hierin een belangrijke rol te vervullen. Het is verheugend vast te stellen dat reeds velen zelf sensibiliseringsinitiatieven opzetten.

Voor wat de acties van de Vlaamse Gemeenschap betreft, kunnen twee vormen van initiatieven worden onderscheiden.

Eerst en vooral zijn er informatiecampagnes die tot doel hebben het gevoerde (sectoriële) beleid te ondersteunen. Daarnaast zijn er ook initiatieven die meer gericht zijn op de samenlevingsthematiek. Het samenleven van Belgen en vreemdelingen wordt immers nogal eens bemoeilijkt door de misverstanden, de vele vooroordelen en het onbegrip die vaak aan beide kanten leven.

Informatie- en sensibiliseringsbeleid ten behoeve van het beleid van de Vlaamse regering

Dat de Vlaamse regering belang hecht aan het voeren van een informatiebeleid blijkt ondermeer uit de aanstelling (eind 1992) van een informatieambtenaar voor het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

De informatieambtenaar is enerzijds woordvoerder van zowel de Vlaamse regering als van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Daarnaast is de informatieambtenaar in samenwerking met de administratie Kanselarij en Voorlichting belast met het voorlichtingsbeleid van de Vlaamse Gemeenschap.

Het is bijgevolg aangewezen dat de informatie over de beleidsontwikkelingen inzake migrantenbeleid een systematisch onderdeel vormt van het globale informatiebeleid van de Vlaamse Gemeenschap. Informatie over de doelstellingen en realisaties van het migrantenbeleid zal de betrokkenheid van de burger bij dit beleid bevorderen.

Informatie- en sensibiliseringsbeleid ten behoeve van het sectorieel beleid

De VDAB zal op eigen initiatief of in samenwerking met derden-organisaties enkele sensibilise-

ringsacties ondernemen. Vooreerst is aan het Koninklijk Commissariaat de vraag gericht om de programma's van het informatieproject "Omgaan met migranten", eveneens aan de geïnteresseerde subregionale tewerkstellingsdiensten van de VDAB aan te bieden, eventueel in samenwerking met het VCIM.

Bovendien zal de VDAB in de regio Gent einde 1992 samen met het VCIM een proefproject in de garagesector opstarten. Dit project voorziet in een sensibiliseringsactie gericht tot de werkgevers uit deze sector. Aan de andere subregionale tewerkstellingsdiensten zal het voorstel worden gedaan om gelijkaardige initiatieven te steunen.

In de gezondheidssector zullen vormings- en sensibiliseringsacties worden opgezet om racisme en discriminatie bij gezondheidswerkers tegen te gaan.

In de huisvestingssector worden, zoals reeds vermeld, de info-krantjes over de verstrekte subsidies en over het globaal gevoerde beleid maximaal verspreid. Dit leidt bij de gebruikers ongetwijfeld tot een beter inzicht in het woonbeleid en zijn (soms ingewikkelde) reglementeringen. Dat ook (maar niet alleen) migranten hier baat bij hebben, hoeft geen betoog.

Informatie- en sensibilisering ten behoeve van het samenlevingsbeleid

Van de brochure "Twintig vooroordelen over migranten en een weerlegging", samengesteld door het VCIM en verspreid door de Administratie Gezin & Maatschappelijk Welzijn, zijn in totaal op 30.000 exemplaren gedrukt en zijn er ondertussen reeds 25.000 verspreid.

Verder heeft de coördinerend minister voor het migrantenbeleid opdracht gegeven om de publicatie van de Raad van Europa "Interetnische relaties in Europa", op grote schaal te verspreiden (3.200 exemplaren, waarvan reeds 2.700 exemplaren verspreid). In dit rapport wordt nagegaan hoe het samenleven in een interculturele samenleving kan worden verbeterd.

De Vlaamse minister van Welzijn heeft bovendien het initiatief genomen tot de oprichting van een "werkgroep sensibilisering", waarin media-deskundigen, veldwerkers als ambtenaren zetelen, en die belast is met het uitwerken van een voorstel van globale sensibiliseringsstrategie met betrekking tot het intercultureel samenleven.

Teneinde het sensibiliseringswerk, dat zich zowel tot autochtonen als tot allochtonen richt, te ondersteunen via een audio-visueel aanbod, gaf de Vlaamse minister van Welzijn aan het VCIM de opdracht het bestaande aanbod te inventariseren en te evalueren.

Ook heeft de Vlaamse minister van Welzijn, zoals reeds vermeld, aan de Vormingsdienst ten behoeve van OCMW's opdracht gegeven om een sensibiliserend vormingsaanbod te ontwikkelen omtrent de rol van het OCMW in een lokaal migrantenbeleid.

In de negatieve beeldvorming ten aanzien van migranten spelen ook de media een niet te onder-

schatten rol. De media zijn weliswaar geen rechtstreekse oorzaak van onverdraagzaamheid of discriminatie, maar ze kunnen wel de vooroordelen, de angst ten aanzien van migranten versterken of verminderen. Naast andere kanalen zoals het onderwijs en het verenigingsleven, kunnen ook de media acties ondernemen om de volledige samenleving te sensibiliseren voor de positieve kanten van een multiculturele samenleving.

Aan de Vlaamse minister van Cultuur zal dan ook worden gevraagd erover te waken dat deze thematiek een systematisch punt van aandacht wordt in het mediabeleid.

Tenslotte besliste de Vlaamse minister van Welzijn de acties van organisatie "Hand in Hand", te ondersteunen, waaronder een spotjescampagne die in het najaar start op VTM en de BRTN-televisie.

12. HET LOKALE MIGRANTENBELEID

Het harmonieus samenleven van verschillende bevolkingsgroepen is een dynamisch proces dat zich in eerste instantie op lokaal vlak afspeelt. Dit proces dat een samenspel is van zowel individuele als structurele factoren, kan worden gestimuleerd en/of afgeremd door een lokaal beleid.

Aan het lokale migrantenbeleid zijn twee benaderingen verbonden die elkaar moeten ondersteunen :

- * een supra-gemeentelijk beleid, dat de randvoorwaarden schept waardoor efficiënt lokaal beleid mogelijk wordt ;
- * een duidelijk lokaal beleid, dat vanuit een positieve vooropstelling, maar met kordate hand, aan de belangrijkste noden beantwoordt en de objectieve ongelijkheden ongedaan maakt via een tweesporenbeleid, nl. enerzijds een inclusief integratiebeleid en anderzijds een volwaardig cultuurbeleid.

Uitbouw en ondersteuning van een lokaal migrantenbeleid

Het is aangewezen dat lokale overheden oog hebben voor het bevorderen van de toegankelijkheid van de lokale dienstverlening voor migranten, de integratie-initiatieven ondersteunen en dit ook uitdrukken via bij komende middelen.

VFIK-gemeenten kunnen hiervoor een beroep doen op de kansarmoedekredieten. De Vlaamse Gemeenschap zal er dan ook op toezien dat de VFIK-middelen, zoals bepaald in het decreet, voor minstens 25 % worden besteed aan projecten met als doelgroep migranten.

Ook gemeenten die niet in aanmerking komen voor VFIK-projecten, kunnen gebruik maken van de extra middelen, nl. de Bijzondere Dotatie via het Gemeentefonds. OCMW's kunnen een beroep doen op het Bijzonder Fonds Maatschappelijk Welzijn.

Verder worden er vanuit het Impulsfonds voor het Migrantenbeleid middelen voorzien voor welomschreven projecten die beperkt zijn in de tijd en passen in de prioritaire acties die door de Interministeriële Conferentie voor het Migrantenbeleid werden afgekondigd. Voor 1993 werd hiervoor 300 miljoen frank vrijgemaakt.

Onder meer dank zij deze fondsen, heeft het projectmatig werken de laatste jaren ingang gevonden binnen heel wat gemeenten. Momenteel wordt evenwel een grote nood vastgesteld aan coördinatie en begeleiding van de projecten en de programma's.

In bepaalde VFIK-gemeenten worden speciale projecten ingediend waarbij een coördinatie en begeleidingsfunctie wordt voorzien. Andere gemeenten hebben hiervoor vaste leidinggevende ambtenaren aangesteld.

Daarnaast worden zowel de sector van het maatschappelijk opbouwwerk als de integratiecentra dagelijks geconfronteerd met de concrete behoefte aan methodologische en inhoudelijke ondersteuning. Heel wat energie en personeelstijd worden door deze sectoren hierin geïnvesteerd zonder directe verloning. Dit heeft als gevolg dat deze sectoren worden overvraagd en voor een moeilijke keuze worden geplaatst.

Daarom zal onderzocht worden op welke wijze deze sectoren – die hebben bewezen over de noodzakelijke deskundigheid te beschikken – betrokken kunnen worden bij deze nieuwe opdrachten. Hiervoor dienen dan ook de nodige middelen voorzien te worden zodat de eigen middelen niet worden afgeleid uit de eigen doelstellingen.

De lokale overheden dienen tenslotte ook gestimuleerd te worden om ook extra inspanningen te leveren voor het uitbouwen van een cultuurbeleid. Het ter beschikking stellen en onderhouden van jeugd- en sportinfrastructuur alsook infrastructuur en logistieke ondersteuning voor de migrantenverenigingen zijn hier enkele voorbeelden van.

Inspraak en participatie

Eén van de pijlers van een gemeentelijk beleid is trachten om de communicatiekloof tussen autochtonen en migranten te overbruggen.

Op het lokale of provinciale vlak dient de participatie van migranten aan het beleid gegarandeerd te worden.

Migrantenraden (ook wel adviesraden of integratieraden genoemd) zijn niet enkel een belangrijk kanaal om de specifieke noden en belangen van migranten aan het lokaal beleid te signaleren, zij vervullen bovendien een essentiële rol in de verbetering van het samenleven tussen migranten en Vlamingen.

Een aantal overheden hebben het belang van dergelijke adviesraden reeds ingezien en hiervoor het nodige gedaan. De Vlaamse Regering wenst, onder meer via middelen vanuit de Bijzondere Dotatie en het VFIK, het opstarten van migrantenadviesraden aan te moedigen.

Daarnaast kan men ook inspanningen doen om de bestaande reguliere raden, zoals bijvoorbeeld de Jeugdraad, de Sportraad, de Seniorenraad, toegankelijker te maken voor migranten.

De Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn

OCMW's blijken – in tegenstelling tot bepaalde gemeentebesturen – weinig specifieke acties voor vreemdelingen op te zetten. Anderzijds zijn de OCMW's wel direct betrokken partij bij de kansarmoedefondsen die ter beschikking worden gesteld van de lokale besturen. Vanuit deze constatacie heeft de Vlaamse minister van Welzijn aan de Vormingsdienst voor het OCMW opdracht gegeven om t.b.v. OCMW's in VFIK- en andere concentratiegemeenten een sensibiliserend vormingsaanbod te ontwikkelen omtrent de rol van het OCMW in een lokaal migrantenbeleid.

Binnen de voortzetting van zinvolle projecten die de afgelopen jaren werden opgestart in het raam van het VFIA zijn de kredieten voor het criterium 'projecten voor kansarmen' van het Bijzonder Fonds Maatschappelijk Welzijn (BFMW) vanaf 1992 verhoogd van 4 % tot 6 % van het Fonds. Hierdoor is op jaarbasis 112,5 miljoen frank beschikbaar.

Via een omzendbrief zijn OCMW's ertoe aangezet om positief geëvalueerde VFIA-projecten in niet-VFIK-gemeenten die voor hun continuïteit niet kunnen terugvallen op een bestaande reglementering, via het Fonds te verlengen.

De mogelijkheid om VFIA-projecten in het BFMW te continueren, heeft een aantal knelpunten van het BFMW geaccentueerd. Hierbij kan onder meer worden verwezen naar het verschil in tegemoetkoming tussen BFMW (maximaal 75 %) en het VFIA (95 %), de laattijdige betaling door het BFMW versus de voorschottenregeling van het VFIA en het niet voorhanden zijn van een evaluatie instrument voor projecten in het BFMW. Er zal worden nagegaan op welke wijze het BFMW méér kan aangewend worden als hefboom bij de uitvoering van het migrantenbeleid op lokaal vlak.

Voor wat het recht op het bestaansminimum betreft, onderschrijft de Vlaamse Regering aanbeveling 49 van het Koninklijk Commissariaat voor het Migrantenbeleid (de nationaliteitsvereiste moet geleidelijk aan afgeschaft worden voor migranten die voor onbepaalde duur in ons land verblijven). De Vlaamse Regering zal de nodige stappen ondernemen om in het raam van de Interministeriële Conferentie voor het Migrantenbeleid een gepaste regeling uit te werken.

Werk voor migranten

Lokale overheden verschaffen ook werk. Bij het voeren van een lokaal migrantenbeleid dient bijgevolg ook aandacht besteed aan het bevorderen van de werkgelegenheid van migranten in de lokale besturen.

Zoals hierboven (hoofdstuk 2 – werkgelegenheid) reeds werd gesuggereerd, lijkt het vooreerst aangezien dat de Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden nagaat hoe ook op lokaal vlak de nationaliteitsvereiste volledig geschrapt kan worden voor het openbaar ambt bij gemeentebesturen en OCMW's en dat naar analogie met het nieuwe Vlaamse personeelsstatuut.

Bovendien is het aangewezen dat gemeenten en OCMW's nagaan op welke wijze zij een beleid van positieve actie kunnen voeren ten aanzien van migranten. Het lijkt aangewezen dat de Vlaamse overheid hieromtrent – samen met de gemeenten – op korte termijn de nodige know-how ontwikkelt.

Migrantenbeleid als onderdeel van een globaal gemeentebeleid

Hoewel iedereen het erover eens is dat het lokale niveau het beste geplaatst is om de integratie van migranten concreet gestalte te geven en terecht reeds heel wat middelen inzake migrantenbeleid via gemeente en OCMW (VFIK, Bijzonder Fonds Maatschappelijk Welzijn, Bijzondere Dotatie, Impulsfonds, LIC' . . .) transiteert, nemen niet alle gemeenten in voldoende mate hun verantwoordelijkheid op. Een integratiebeleid is trouwens meer dan het opstarten van projecten !

De Vlaamse Regering moet daarom initiatieven nemen om de gemeenten te ondersteunen en te stimuleren tot een volgehouden en systematische aandacht voor de integratie van migranten in de lokale leefgemeenschap. Hiertoe zullen de gemeenten uitgenodigd worden een verantwoordelijke aan te duiden. Om ervaring op te doen en de haalbaarheid aan te tonen, zal worden gestart met een aantal proefgemeenten. Hiertoe zal een globale oproep worden georganiseerd.

Met deze gemeenten, bij voorrang gelegen in de concentratiegebieden, die de politieke wil aantonen om een daadwerkelijk migrantenbeleid te voeren en hiervoor bereid zijn de nodige middelen zelf vrij te maken, zal een overeenkomst worden afgesloten.

De Vlaamse Gemeenschap zal zich engageren om deze gemeenten beleidsmatig te ondersteunen door het aanbieden van een aangepaste methodologie van een lokaal beleid en een vormingsaanbod voor de verantwoordelijken. De regionale integratiecentra zullen hierbij worden betrokken.

De gemeenten zullen naast een ambtenaar ook een politiek verkozen als verantwoordelijke aanduiden voor de coördinatie en opvolging van het lokale migrantenbeleid. De gemeente zal tevens inspraak en participatie van de migranten aan het beleid moeten realiseren. Zij zal erover waken dat lokale voorzieningen toegankelijk zijn voor migranten en migrantenverenigingen kansen krijgen zich te ontplooiën.

Voor de uitwisseling van ervaring en het gemeenschappelijk zoeken naar oplossingen, zullen overlegplatforms worden geïnstalleerd.

DEEL III : EEN GECOÖRDINEERD MIGRANTENBELEID

Een adequaat migrantenbeleid is méér dan het voeren van een inclusief sectorieel beleid waarbij zowel aandacht wordt besteed aan het bevorderen van de gelijkheid in kansen voor migranten (het integratiebeleid) als aan het realiseren van een volwaardig cultuurbeleid.

Het is daarnaast ook een gecoördineerd beleid, gericht op het bevorderen van de samenhang binnen en het bewaken van de voortgang van het gehele Regeringsbeleid inzake migranten.

Hiertoe heeft de Vlaamse Regering een coördinerend minister aangesteld. De Interdepartementale Commissie Migranten is belast met de coördinatie op administratief vlak. In het raam van de heroriëntering van de opdrachten van het VCIM, zal een Adviescommissie Minderhedenbeleid worden opgericht om het coördinatiebeleid inhoudelijk te ondersteunen. Daarnaast beschikt de Vlaamse Gemeenschap ook over een netwerk van integratiecentra.

1. DE COÖRDINATIE VAN HET VLAAMSE MIGRANTENBELEID

De Vlaamse Regering heeft ervoor geopteerd om de coördinatie van het migrantenbeleid toe te vertrouwen aan de Vlaamse minister bevoegd voor Welzijn.

Dit betekent niet dat de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het migrantenbeleid gedelegeerd is geworden naar de coördinerend minister. De optie voor een sectorieel migrantenbeleid legt de eindverantwoordelijkheid voor dit beleid immers bij de bevoegde ministers.

Dit betekent wel dat de coördinerend minister moet voorzien in een centrale sturing van het globale migrantenbeleid. Zoals in deel 1 is gesteld, zijn binnen deze coördinatie-opdracht vier deeltaken te onderscheiden :

- * de toetsing van de verschillende beleidsvoorstellen en signalering van het achterwege blijven hiervan in het licht van de hoofddoelstellingen van het migrantenbeleid ;
- * het op regelmatige tijdstippen toetsen van de doelstellingen zelf aan de feitelijke situatie ;
- * het periodiek 'ijken' van de doelgroepen van het integratiebeleid d.m.v. vormen van voortgangsbewaking (ethnic monitoring) ;
- * het – waar nodig – totstandbrengen van overleg met relevante beleidsactoren op het vlak van het migrantenbeleid (de federale overheid, de regionale overheden en het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding . . .).

De toetsing van de verschillende beleidsvoorstellen en signalering van het uitblijven van initiatieven in het licht van de hoofddoelstellingen van het migrantenbeleid

Voorliggende beleidsnota tracht per domein systematisch te inventariseren hoe het migrantenbeleid in de verschillende beleidsdomeinen wordt ingevuld.

Deze inventaris – aangevuld met het Vooruitgangsrapport van de ICM – toont aan dat de Vlaamse Gemeenschap op meerdere domeinen meer werk maakt van een migrantenbeleid. Hiermee is het werk evenwel niet af.

In dit verband dient vooreerst gewezen op de blijvende nood aan een systematisch sectorieel migrantenbeleid en dit zolang de migranten met ongelijkheid van kansen aan de Vlaamse samenleving participeren.

In de Vlaamse Regering zal ik als coördinerend minister – waar nuttig en zinvol – bij beleidsvoorstellen systematisch de vraag stellen of de zaak ook bekeken is vanuit de invalshoek migranten en getoetst aan het migrantenbeleid dat de Vlaamse Regering voorstaat. De toetsing aan het effect voor migranten dient steeds door de bevoegde minister te gebeuren.

Wat de beoordeling van de inventaris betreft, dient jammer genoeg geconstateerd dat de Vlaamse Gemeenschap momenteel over te weinig mensen en middelen beschikt om een diepgaande beoordeling te geven van het geheel. Als coördinerende minister zal ik op korte termijn nagaan op welke wijze dit tekort kan worden ondervangen.

Wel dient alvast gewezen op een aantal lacunes in voorliggend beleidsplan, waarvoor op korte termijn beleidswerk zal moeten verricht :

- * De migrantenvrouwen zijn de grote afwezigen in dit beleidsplan. Nochtans spelen migrantenvrouwen een bijzondere rol in het integratieproces en dit wegens de invloed van die vrouwen op de opvoeding en de vorming van hun kinderen én hun mannen. Migrantenvrouwen hebben veelal dezelfde ervaringen als alle andere vrouwen. Maar de combinatie van seksisme en (mogelijk) racisme maakt hen extra kwetsbaar.
- * Het luik mediabeleid dient nog verder geoperationaliseerd te worden. De media zijn immers zéér belangrijke partners bij het realiseren van een intercultureel Vlaanderen.
- * Brussel – veelal een vergeten luik in het Vlaams beleid – blijft ook in deze beleidsnota afwezig. De grootstedelijke problematiek en de sterke aanwezigheid van migranten nopen nochtans tot een specifieke aandacht, ook vanuit Vlaanderen.
- * De bestrijding van racisme is in sommige beleidssectoren weliswaar reeds een punt van aandacht, maar van een globaal Vlaams beleid inzake racismebestrijding is nog geen sprake.

Om op korte termijn ook in deze domeinen een migrantenbeleid op te starten, zal ik aan de Interdepartementale Commissie Migranten de opdracht geven om voorstellen te ontwikkelen betreffende het op sporen zetten van een migrantenbeleid in deze domeinen. Hierbij zal nauw worden samengewerkt met het Centrum voor Gelijkheid van Kan-

sen en Racismebestrijding. Wat het luik “Brussel”, betreft, zal ook overleg worden gepleegd met de Vlaamse Gemeenschapscommissie.

Als coördinerend minister wil ik tenslotte ook specifieke aandacht besteden aan het bevorderen van de werkgelegenheid voor migranten. In dit verband is het aangewezen om het Canadese “Employment Equity Act „-model zo spoedig mogelijk op de Vlaamse situatie toe te passen.

Wat de werkgelegenheid in de Vlaamse administraties en instellingen van openbaar nut betreft, hebben we reeds – in het raam van een doelgroepenbeleid – de realisering van de evenredige participatie vooropgesteld. Het komt er nu op aan om deze beslissing te concretiseren. In overleg met de Vlaamse minister van Ambtenarenzaken, belast met de coördinatie van het doelgroepenbeleid van de Vlaamse Gemeenschap zal ik nagaan hoe dit zo spoedig mogelijk kan gebeuren.

Wat de werkgelegenheid in de lokale besturen betreft, zal ik in overleg met de bevoegde minister nagaan op welke wijze er ook op lokaal niveau een beleid van positieve actie kan worden gevoerd.

Wat de werkgelegenheid in de gesubsidieerde sector betreft, zal ik in overleg met de resp. bevoegde ministers nagaan op welke wijze de toegankelijkheid voor migranten kan worden bevorderd.

In afwachting van de Adviescommissie Minderhedenbeleid, die zal opgericht worden in het raam van de heroriëntering van de opdrachten van het VCIM, zal aan de Interdepartementale Commissie Migranten (ICM) gevraagd worden om op deze drie terreinen voorstellen te ontwikkelen.

Op regelmatige tijdstippen toetsen van de doelstellingen zelf aan de feitelijke situatie

Elk beleid, dus ook het migrantenbeleid, is een dynamisch beleid dat op regelmatige tijdstippen moet worden getoetst aan de praktijk. In die zin is het aangewezen dat de Vlaamse Gemeenschap voor de verschillende sectoren over voldoende accurate gegevens beschikt zodat de actuele situatie op een correcte manier in kaart kan worden gebracht. Iedere beleidsverantwoordelijke dient hier zijn verantwoordelijkheid te nemen.

Op dit vlak is een belangrijke rol weggelegd voor de Interdepartementale Commissie Migranten die ondermeer als opdracht heeft om zesmaandelijkse vooruitgangsrapporten aan de Vlaamse Regering over te leggen. Het is bijgevolg van uitzonderlijk belang dat de samenstelling van deze rapporten met de nodige ernst gebeurt. Deze vooruitgangsrapporten moeten immers voor elk beleidsdomein mogelijk maken om een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de huidige situatie. Op basis van deze rapporten dient het beleid – waar nodig – bijgestuurd.

Inzicht in het gevoerde migrantenbeleid veronderstelt ook een inzicht in de financiering van dit beleid. Op voorstel van de Interdepartementale Commissie Migranten is n.a.v. de begrotingsbesprekingen 1992 het principe van een horizontaal programma ‘M(igrantenbeleid)’ & ‘A(rmoedebeleid)’ aanvaard geworden. Dit principe dient evenwel nog in praktijk te worden omgezet.

Aansluitend bij het ICM-voorstel terzake zal ik aan het departement AZF van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap opdracht geven om op korte termijn en los van de normale begrotingsbesprekingen, bilaterale besprekingen te voeren met de resp. administraties teneinde na te gaan hoe dit programma kan worden ingevoerd. Hierbij zal specifiek aandacht worden besteed aan het begrotingstechnisch afscheiden van het migrantenbeleid van het armoedebelid.

Het periodiek 'ijken' van de doelgroepen van het integratiebeleid d.m.v. vormen van voortgangsbewaking (ethnic monitoring)

Om deze periodieke monitoring te kunnen doorvoeren, heb ik aan het Steunpunt Migranten (HIVA) opdracht gegeven om de doelgroep van het migrantenbeleid zo eenduidig mogelijk te operationaliseren en om voorstellen te ontwikkelen betreffende de registratie van de doelgroep. Dit onderzoek duurt één jaar en eindigt in november 1993.

Dit onderzoek moet de Vlaamse Gemeenschap in staat stellen om :

- 1) een uniform registratiesysteem te hanteren ;
- 2) het begrip 'sociale achterstand' te operationaliseren ;
- 3) op basis van een monitoring-systeem de vooruitgang te bewaken.

De Interdepartementale Commissie Migranten is nauw betrokken bij dit onderzoek.

Waar nodig overleg tot stand brengen met relevante beleidsactoren op het vlak van het migrantenbeleid

Het Vlaams migrantenbeleid is ingebed in een ruimere (inter)nationale context. Bijgevolg is er nood aan overleg met andere beleidsactoren op (inter)nationaal, doch ook op lokaal niveau, op het vlak van het migrantenbeleid. Het totstandbrengen van dit overleg is het vierde en laatste facet van de coördinatieopdracht.

Het Centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding is hier een belangrijke partner. Het is immers aangewezen dat het kansenbeleid een eenduidige – door beide partijen onderschreven – invulling kent. Bovendien kan dit Centrum de Vlaamse Gemeenschap ondersteunen bij het op te zetten beleid voor racismebestrijding.

2. DE INTEGRATIECENTRA

Om haar migrantenbeleid te ondersteunen, beschikt de Vlaamse Gemeenschap over een netwerk van integratiecentra.

De reglementering op de integratiecentra van 18 juli 1990 is ongetwijfeld een belangrijke stap geweest in de ontwikkeling van de sector. De erkenningen die er op grond van dit besluit kwamen en nog steeds komen, vormen een bevestiging van wat er de voorbije decennia gegroeid is aan privé en openbaar initiatief in organisaties die vóór 1990 als sociale diensten, opbouwwerkorganen of begeleidingsdiensten bekend waren.

Op dit ogenblik zijn reeds 41 lokale en regionale centra erkend. Daarnaast zijn er nog een aantal nieuwe aanvragen voor erkenning of uitbreiding in onderzoek.

Twee jaar na het in werking treden van dit besluit, is er behoefte aan reflexie op en structurering van deze sector. Daarom zal – op basis van de ervaringen met dit besluit en rekening houdend met de maatschappelijke context waarin het migrantenbeleid verder gestalte krijgt – in 1993 nog worden gestart met een evaluatie van de werking van de integratiecentra.

Door deze evaluatie moet het mogelijk zijn de rol en positie van de integratiecentra nader te definiëren. Tevens zal worden nagegaan in welke mate de bestaande regelgeving ten aanzien van de integratiecentra een adequaat instrument is in het raam van het migrantenbeleid.

Voor een planmatige en optimale structurering van de integratiecentra werkt de administratie Welzijn momenteel in overleg met het VCIM een voorstel van structuurplanning uit voor de sector. Dank zij dit instrument zullen nieuwe aanvragen voor **erkenning/uitbreiding** in de toekomst (mede) kunnen worden getoetst aan een aantal objectieve criteria.

Binnen de budgettaire mogelijkheden worden ook de subsidiëringnormen gewijzigd. Prioritair zal de 95 % loonsubsidie voor de lokale integratiecentra worden opgetrokken naar 100 %. Dit betekent evenwel niet dat de lokale overheden ontlast worden van hun verantwoordelijkheden inzake het ondersteunen van het lokale migrantenbeleid.

Bij het uitwerken van het besluit op de integratiecentra is ook aandacht besteed aan het bevorderen van de werkgelegenheid van migranten in deze sector. Hiertoe is in art. 19 van het BVE van 18/7/1990 expliciet het volgende gesteld : “de Gemeenschapsminister kan afwijkingen toestaan op deze kwalificatievereisten, ten einde de werkgelegenheid van migranten in de integratiecentra te bevorderen,, .

De concrete invulling van deze bepaling, bleek in de praktijk echter geregeld problemen op te roepen. Aan de Vlaamse Regering zal daarom, op korte termijn, een wijzigend ontwerp van Executievebesluit worden voorgelegd waardoor deze maatregel van positieve actie beter kan worden toegepast.

Deze vorm van werkgelegenheid zal ook verder worden gestimuleerd bij andere instanties en gesubsidieerde instellingen. Voorstellen daaromtrent zullen onder meer via de Interdepartementale Commissie Migranten worden opgevraagd (cfr. supra). Ik stel alvast voor deze maatregel van positieve actie in te schrijven bij de herziening van het decreet op het Maatschappelijk Opbouwwerk.

3. STRUCTURELE BETROKKENHEID VAN DE MIGRANTEN BIJ DE ACTIVITEITEN EN DE DOELSTELLINGEN VAN DE OVERHEID

Participatie van migranten in overleg- en adviesorganen

Zowel vanuit de integratiegedachte als vanuit ons

democratische maatschappelijke bestel, vormt de participatie van migranten aan de samenleving een essentieel element in hun ontplooiings- en emancipatiekansen.

Ook het gevaar dat zij zich, bij gebrek aan inspraak, afzonderlijk gaan profileren en collectief afzetten tegen dit beleid, onderstreept het belang van het structureel betrekken van de migranten bij het beleid.

Verder is hun participatie ook van belang voor het voeren van een effectief migrantenbeleid. Om met kennis van zaken een beleid te kunnen voeren, moet er door overleg en via inspraak voldoende voeling blijven met de doelgroep en zijn vertegenwoordigers.

Tot op heden kregen migranten duidelijk te weinig kansen om op te komen voor hun eigen rechten. En waar er al aandacht werd besteed aan hun stem, gebeurde dit tot nog toe meestal onrechtstreeks, via het aantrekken van een "deskundige", in de migrantenthematiek.

Het lijkt aangewezen om nu een stap verder te zetten en in de raden en commissies van de Vlaamse Gemeenschap te streven naar een participatie van migranten, waarbij deze migranten, al naargelang de aard van de raad of commissie, participeren als deskundigen en/of vertegenwoordigers van de doelgroep.

Hiertoe werd door de coördinerend minister aan de Interdepartementale Commissie Migrantengvraagd maatregelen voor te stellen ter bevordering van de participatie van migranten in reguliere en categoriale raden en commissies. Naar aanleiding van deze opdracht werden de leidende ambtenaren van de ICM, ieder voor wat zijn/haar domein betreft, verzocht na te gaan in welke mate migranten nu reeds aan welke raden, commissies en andere overlegorganen participeren en hoe deze participatie kan bevorderd worden.

Een Adviescommissie voor het Minderhedenbeleid

In opvolging van de coördinatie-nota voor het Migrantengbeleid van 18 mei 1992, dient de inspraak van migranten ook op het Vlaamse niveau te worden gerealiseerd. Op die manier kan het migrantengbeleid in samenspraak met de migranten tot stand komen.

Momenteel bestaat er op Vlaams niveau evenwel geen inspraakorgaan. Het mandaat van de Vlaamse Hoge Raad voor Migranteng is sinds einde 1991 beëindigd en sindsdien is hij niet meer opnieuw samengesteld.

Om deze inspraak vooralsnog te organiseren en vertrekkende vanuit een heroriëntering van de opdrachten van het VCIM, zal ik op korte termijn aan de Vlaamse Regering een voorstel overleggen betreffende de oprichting van een Adviescommissie voor het Minderhedenbeleid.

Het is aangewezen om deze Adviescommissie samen te stellen uit vertegenwoordigers uit drie geledingen : migranten, deskundigen en ambtenaren uit de voor het migrantengbeleid relevante Vlaamse departementen en openbare instellingen (de huidige ICM).

Er zal worden gestreefd naar een maximale vertegenwoordiging van migranten, bij voorkeur voorgedragen door de migrantenverenigingen en de lokale migrantengadviesraden. Anderzijds garandeert de aanwezigheid van ambtenaren de structurele inbedding in de bevoegde administratie(s) en openbare instellingen.

Deze Adviescommissie zal tot taak hebben de Vlaamse Regering te adviseren met betrekking tot het gevoerde migrantengbeleid en haar te ondersteunen bij de uitvoering van dit beleid. Deze Adviescommissie zal onder de voogdij staan van de Vlaamse minister belast met de coördinatie van het migrantengbeleid in Vlaanderen.

DEEL IV : BESLUIT

1. BELEIDSPLANNING OP KORTE TERMIJN

De basisprincipes van het beleid zijn :

- * gelijke-kansenbeleid voor ieder ;
- * inclusief integratiebeleid in alle sectoren ;
- * een meersporig cultuurbeleid ;
- * een inclusief cultuurbeleid in alle sectoren.

Dit impliceert de wil tot het voeren van een gecoördineerd migrantengbeleid met het regelmatig

- * toetsen van de verschillende beleidsvoornemens aan de basisprincipes of signalering van het uitblijven ervan ;
- * toetsen van de doelstellingen zelf aan de feitelijke situatie ;
- * bewaken van de vooruitgang ;
- * overleg met relevante beleidsactoren.

Op korte termijn dienen, zoals reeds gesteld in deel II, in de diverse beleidsdomeinen volgende acties te worden gevoerd.

1.1. Onderwijs

- het uitwerken en toepassen van modellen en strategieën inzake schoolopbouwwerk ;
- de verdere ontwikkeling van een aangepaste didactiek Nederlands als tweede taal ;
- enerzijds een uitbreiding en diversifiëring en anderzijds de organisatie van samenspraak en coördinatie van het aanbod aan taallessen voor volwassenen ;

- het bevorderen van de doorstroming, ook in hogere graden van het secundair onderwijs ;
- het optimaliseren van het onderwijs in eigen taal en intercultureel onderwijs ;
- dringende maatregelen treffen om discriminatie bij de toegang tot het onderwijs effectief tegen te gaan ;
- een adequate lerarenopleiding en navorming voorzien ;
- bijzondere aandacht schenken voor de doelgroep migranten in het ontwerp van volwassenenonderwijs en een oplossing bieden voor de certificering van de opleiding intercultureel bemiddelaar en de doorstroming naar het hoger onderwijs ;
- het opstarten van een alternerende opleiding interculturele kleuterleidsters ;
- het opstarten van een aangepaste taal-en pedagogische opleiding binnen het O.S.P. voor leerkrachten islamitische godsdienst.

1.2. Werk en beroepsopleiding

- de uitvoering van het Charter van de Werkzoekende ter bestrijding van iedere vorm van discriminatie ;
- het voeren van een effectief doelgroepenbeleid met een evenredige participatie van migranten tengevolge van de schrapping van de nationaliteitsvereiste in het nieuwe personeelsstatuut voor het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap en het aanmoedigen van dezelfde houding op andere beleidsniveaus ;
- het onderzoeken van de toepassing van de Canadese Employment Equity Act op de Vlaamse situatie ;
- het opzetten van positieve acties om het streefquorum van 4 % migranten in tewerkstellingsprogramma's te bereiken ;
- het uitwerken van een akkoord tussen de VDAB en bedrijfssectoren in verband met uitzendarbeid ;
- de uitbreiding en heroriëntering van VDAB-taalopleidingen voor migranten ;
- het opzetten van een specifieke opleiding voor migranten in rust- en bejaardentehuizen ;
- de invoering van een stage- of baangarantieplan voor jongeren die deeltijds onderwijs volgen.

1.3. Huisvesting

- de uitvoering van het urgentieprogramma Domus Flandria ;
- een betere controle op de toepassing van objectieve criteria inzake toewijzing van sociale woningen ;

- het uitwerken van een reglementering voor sociale verhuurkantoren en huurdersverenigingen en overleg met federale overheid omtrent feitelijke discriminaties op de verhuurmarkt ;
- het realiseren van begeleidende maatregelen zoals een centraal inschrijvingsregister binnen gemeentelijke huisvestingsdienst, informatie-spreiding en inspraak van bewoners in de sociale woonsector.

1.4. Welzijn

- het uitwerken van een reglementering en statuut voor interculturele bemiddelaars als ondersteuning van de hulp- en zorgverlening aan migranten ;
- het overbrengen van hulpverleningsactiviteiten vanuit de integratiecentra naar het algemeen welzijnswerk en de bewaking van de toegankelijkheid hiervan ;
- een activering van het maatschappelijk opbouwwerk voor migranten en het openstellen van de tewerkstelling voor migranten in de erkende instituten ;
- het aanpassen van het decreet op het Vlaams Fonds voor Integratie van Personen met een Handicap om de toegankelijkheid tot voorzieningen te verruimen ;
- het uitwerken van een specifiek vormingsaanbod ten behoeve van de hulpverleners.

1.5. Kind en Gezin

- het aanpassen van de gezondheidsvoorlichting en -opvoeding aan de noden en behoeften van de migranten en het opzetten van preventieve acties in samenwerking met het medisch schooltoezicht ;
- de toegankelijkheid van opvang en begeleiding vergroten, onder meer via interculturele bemiddelaars ;
- het voortzetten van de vorming van personeel

1.6. Gezondheidszorg

- de toegankelijkheid tot preventieve en curatieve gezondheidszorg bevorderen ;
- het stimuleren van initiatieven inzake gezondheidspromotie voor maatschappelijk kwetsbare groepen en specifiek met betrekking tot migranten ;
- een bijsturing van het project interculturele bemiddelaars in de gezondheidszorg en het opstarten van een project interculturele medewerkers gezonde scholen ;
- een betere afstemming van het medisch schooltoezicht op kwetsbare groepen ;

- een betere uitbouw van psychiatrische hulpverlening aan migranten ;
- het creëren van betere werkgelegenheid voor migranten in gezondheidsvoorzieningen.

1.7. sport

- het opzetten van sport-integratieprojecten ;
- de opleiding van sportmonitoren van migrantenorigine ;
- het opnemen van migrantenjongeren in de sportkampen ;
- het voorzien van antidiscriminatiecodes in de statuten en/of het huishoudelijk reglement van sportverenigingen ;
- het vergroten van de betrokkenheid van de sportwereld bij het integratiebeleid.

1.8. Jeugdbeleid

- het ontwikkelen van initiatieven ter bevordering van de intercultureel gerichte werking en de toegankelijkheid voor migranten tot het jeugdwerk in uitvoering van het ontwerp van decreet op het lokaal jeugdwerk en via projectimpuls in het kader van het decreet op het landelijk jeugdwerk.

1.9. Sociaal-cultureel werk met volwassenen

- de ondersteuning van organisaties van migranten op basis van het nieuwe besluit en de evaluatie hiervan in 1994 ;
- het inbouwen van een subsidiërmogelijkheid voor provinciale of landelijke migrantenorganisaties in het ontwerp van decreet houdende het socio-cultureel werk met volwassenen ;
- een deskundige ondersteuning van migrantenorganisaties via het Intercultureel Centrum ;
- het bevorderen van integratieactiviteiten bij Vlaamse organisaties.

1.10. Mediabeleid

- de positieve beeldvorming in media bevorderen door het uitwerken van een ethische code ;
- de participatie van migranten in mediabedrijven en de pers aanmoedigen ;
- het bevorderen van programma's voor en met migranten.

1.11. Informatie- en sensibiliseringsbeleid

- informatie over beleidsontwikkelingen inzake migrantenbeleid opnemen als onderdeel van het globale informatiebeleid van de Vlaamse Gemeenschap ;
- het voortzetten en activeren van een informatie- en sensibiliseringsbeleid in diverse sectoren ;
- het uitwerken van een globale sensibiliseringsstrategie met betrekking tot het intercultureel samenleven.

1.12. Lokale migrantenbeleid

- begeleiding en coördinatie voorzien van lokale projecten en programma's die vanuit diverse bronnen gesubsidieerd worden, door sectoren die over deskundigheid terzake beschikken ;
- het bevorderen van de inspraak en participatie van migranten door het oprichten van migrantenraden en het toegankelijk maken van reguliere raden ;
- het versterken van de OCMW-werking voor de doelgroep migranten ;
- het aanmoedigen van een structureel integratiebeleid in de lokale leefgemeenschap.

Tenslotte dient op het vlak van de coördinatie van het migrantenbeleid bijzondere aandacht te gaan naar :

- * De systematische opvolging van het sectoriële beleid via het regelmatig opstellen van vooruitgangsrapporten. Hiervoor zal wel de nodige administratieve ondersteuning moeten worden geboden.

Tevens dienen lacunes in het migrantenbeleid te worden gesignaleerd. In voorliggend beleidsplan betreft het voornamelijk het beleid ten aanzien van migrantenvrouwen, het mediabeleid, Brussel en de bestrijding van racisme.

- * De werking van de integratiecentra, draaischijven van het lokale migrantenbeleid, zal geëvalueerd en bijgestuurd worden.
- * De structurele betrokkenheid van migranten bij het beleid dient te worden bevorderd door :
 - een verhoging van de aanwezigheid van migranten in diverse adviesorganen en
 - vertrekkende vanuit een heroriëntering van de opdrachten van het VCIM, een nieuwe Adviescommissie voor het Minderhedenbeleid op Vlaams niveau op te richten.

2. PRIORITAIRE ACTIES IN DE BELEIDS-PLANNING

Zonder afbreuk te doen aan integratieve waarde en de noodzaak van de hierboven vermelde acties, zijn in de voorliggende beleidsplanning 10 prioritaire actiepunten te onderscheiden.

- 1° Het aanbod van Nederlandse taallessen voor migranten en anderstaligen dient dringend te worden uitgebreid, gediversifieerd en beter gecoördineerd ;
- 2° Discriminatie bij de toegang tot en binnen de scholen dient dringend te worden bestreden ;
- 3° Er moeten acties opgezet worden om het streefquorum van 4 % migranten in de tewerkstellingsprogramma's te bereiken ;
- 4° Voor sociale verhuurkantoren en huurdersverenigingen dient een reglementering te worden uitgewerkt ; feitelijke discriminatie op de verhuurmarkt moet via overleg met de federale overheid worden tegengegaan ;
- 5° Er moet een reglementering en een statuut worden uitgewerkt voor de bestaande interculturele bemiddelaars in de hulp- en zorgverleningssector ;
- 6° Initiatieven inzake gezondheidsvoorlichting en -promotie dienen te worden gestimuleerd ;
- 7° De interculturaliteit in sport- en jeugdwerkinitiatieven dient verder te worden bevorderd ;
- 8° De emancipatie en participatie van migranten moet worden bevorderd via zowel reguliere als migrantenraden en het effectief ondersteunen van organisaties van migranten ;
- 9° Er moet worden gewerkt aan een verdraagzame en interculturele samenleving door een actief informatie- en sensibiliseringsbeleid in de diverse sectoren en door het uitwerken van een ethische code ter bevordering van de beeldvorming tegenover migranten.
- 10° Tenslotte vergt een gecoördineerd migrantenbeleid een degelijke administratieve en deskundige ondersteuning waarvoor ook de nodige middelen dienen te worden vrijgemaakt.

BRONNEN

- ***Alloctonenbeleid : rapporten aan de Regering***, Wetenschappelijke Raad van het Regeringsbeleid, Nederland 1989
- ***Beleidsvoorstellen van***
 - * ***N. De Batselier***, Vlaams minister voor Leefmilieu en Huisvesting ;
 - * ***T. Kelchtermans***, Vlaams minister van Openbare Werken, Ruimtelijke Ordening en Binnenlandse Aangelegenheden ;
 - * ***H. Weckx***, Vlaams minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden ;
 - * ***L. Van den Bossche***, Vlaams minister van Onderwijs en Ambtenarenzaken ;
 - * ***L. Detiège***, Vlaams minister van Tewerkstelling en Sociale Aangelegenheden ;
 - * ***W. Demeester-De Meyer***, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Gezondheidsinstellingen, Welzijn en Gezin.
- ***Coördinatie nota Migrantenbeleid***, Vlaamse Executieve dd. 20 mei 1992
- ***Stand van zaken betreffende de uitvoering van de nota migrantenbeleid***, Interdepartementale Commissie Migranten, februari 1993
- ***Tekenen voor gelijkwaardigheid : eindrapport van het Koninklijk Commissariaat voor het Migrantenbeleid***, februari 1993

BIJLAGE

Stand van zaken betreffende de uitvoering van de nota migrantenbeleid

INHOUD

Blz.

DEEL 1: AANDACHTSPUNTEN VOOR HET MIGRANTENBELEID

Knelpunten bij het voeren van een migrantenbeleid	37
De tewerkstelling van migranten in de openbare sector	37
De financiering van het migrantenbeleid	39
De doelgroepafbakening en de registratie	40
Het volwassenonderwijs voor migranten	40
De positie van migranten op de woningmarkt	41
De eigen organisaties van migranten	41
Het Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn	42
Brussel	42
De positie van migranten in de gezondheidszorg	42
Lokaal migrantenbeleid	43
Dwarsverbindingen	44
Het voeren van een informatiebeleid	44
Het uitwerken van een sociale kaart	44
Een project huisvestingsbeleid	44
De rol van de integratiecentra voor migranten	44
De functie van interculturele bemiddeling	45
Samenwerking tussen het jeugdwerk en Bloso	45
Samenwerking tussen Kind en Gezin en Gezondheidszorg	45

DEEL 2 : VOORUITGANGSRAPPORT PER BELEIDSDOMEIN

Onderwijs	46
Huisvesting	46
Tewerkstelling en beroepsopleiding	52
Welzijn	60
Kind en Gezin	69
Gezondheidszorg	72
Sociaal-cultureel werk	73
Sport	74
Lokaal beleid	78

DEEL 1: AANDACHTSPUNTEN VOOR HET MIGRANTENBELEID

INLEIDING

In de synthese-nota bij de 'Stand van zaken betreffende de uitvoering van de nota migrantenbeleid,, van april 1992 heeft de ICM gewezen op een aantal meer algemene aspecten van het migrantenbeleid.

Vooreerst is gewezen op knelpunten van meer algemene aard :

- de tewerkstelling van migranten in de openbare sector ;
- de financiering van het migrantenbeleid ;
- de doelgroepafbakening en de registratie ;
- het volwassenenonderwijs voor migranten ;
- de positie van migranten op de woningmarkt ;
- het Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn ;
- de migrantenorganisaties ;
- de integratie van migranten in en via de culturele sector (jeugd en volwassenen) ;
- Brussel.

En voor volgende aspecten van het migrantenbeleid heeft de ICM toen voorgesteld om ze via het leggen van dwarsverbindingen tussen de betrokken administraties/diensten verder te operationaliseren :

- het voeren een informatiebeleid ter ondersteuning van het migrantenbeleid ;
- het uitwerken van een sociale kaart m.b.t. het migrantenbeleid (ingebed in een armoedebelid) ;
- het uitwerken van een project van inclusief beleid in de huisvestingssector ;
- de rol van de integratiecentra bij de uitvoering van het migrantenbeleid ;
- de functie van de interculturele bemiddeling ;
- de samenwerking tussen het jeugdwerk en Bloso ;
- de samenwerking tussen Kind & Gezin en Gezondheidszorg.

N.a.v. het voorleggen van een nieuw vooruitgangsrapport wenst de ICM ook deze aspecten even te toetsen op hun vooruitgang. Bovendien maakt de ICM van deze gelegenheid gebruik om twee bijkomende aspecten van het migrantenbeleid expliciet onder de aandacht te brengen, met name de positie van migranten in de gezondheidszorg enerzijds en de uitbouw van een lokaal migrantenbeleid anderzijds.

Tot slot wenst de ICM haar spijt uit te drukken over het feit dat ook in dit vooruitgangsrapport — en dit ondanks herhaaldelijk aandringen — geen informatie is verkregen omtrent de plaats van migranten in het media-beleid in Vlaanderen.

1. KNELPUNTEN BIJ HET VOEREN VAN EEN MIGRANTENBELEID

1.1. De tewerkstelling van migranten in de openbare sector

In haar vorig rapport heeft de ICM gesteld dat tewerkstelling één van de voornaamste hefboomen voor integratie is en dat de overheid hier een voorbeeldfunctie te vervullen heeft.

De ICM is dan ook verheugd te kunnen vaststellen dat er op dit punt een aanzet is gegeven tot vooruitgang.

1.1.1. Doelgroepenbeleid in de Vlaamse administraties en instellingen

— Op haar vergadering van 3 februari 1993 heeft de Vlaamse regering haar principieel akkoord gehecht aan het voorstel tot het voeren van een doelgroepenbeleid in de

Vlaamse administraties en instellingen van openbaar nut, op het ogenblik dat het nieuw Vlaams personeelsstatuut wordt ingevoerd. Tegelijkertijd heeft de Vlaamse regering de Vlaamse minister bevoegd voor ambtenarenzaken aangesteld als coördinerend minister terzake.

Dit voorstel is een verdere uitwerking van de bepaling in het Vlaams Regeerakkoord van 29/1/1992 dat voorziet dat de Vlaamse regering positieve actieplannen zal ondersteunen om de evenredige participatie van vrouwen, migranten en gehandicapten te realiseren.

— De krachtlijnen van het goedgekeurde voorstel kunnen als volgt samengevat :

— De Vlaamse regering wenst de implementatie van een aantal reeds getroffen of voorgestelde maatregelen die de inschakeling van deze doelgroepen beogen, te kaderen in een globaal beleidskader waarbij gerefereerd wordt naar het Canadese model van de Employment Equity Act.

— Dit Canadese model zal gebruikt worden voor het invullen van de voorbeeld-functie van de Vlaamse overheid

I.c. zullen aan de Vlaamse administraties en instellingen van openbaar nut volgende verplichtingen worden opgelegd :

1) de verplichting om in overleg met de personeelsvertegenwoordigingen binnen een redelijke termijn de evenredige participatie tot stand te brengen via positieve actieplannen en het wegwerken van hinderpalen ;

2) de verplichting om een jaarlijks doelgroepenplan op te stellen met vermelding van doelstellingen, procedures en termijnen ;

3) de verplichting om een jaarlijks rapport aan de coördinerend Minister en de Vlaamse Raad over te maken.

1.1.2. De toegang tot het openbaar ambt

— In de nota betreffende het doelgroepenbeleid in de Vlaamse administraties en instellingen van openbaar nut ten behoeve van de vergadering van de Vlaamse regering van 3/2/1993 (VL/93/0302/Doc.O071) staat vermeld dat het nieuwe personeelsstatuut voorziet in de schrapping van de nationaliteitsvereiste zodat migranten in beginsel in aanmerking komen voor zowel statutaire als contractuele betrekkingen.

De ICM onderschrijft deze bepaling. Formele gelijkschakeling is immers een eerste (zij het weliswaar onvoldoende) voorwaarde tot evenredige participatie.

— Ten behoeve van de gemeentelijke en provinciale overheden werd al in 1990 een omzendbrief gepubliceerd om de tewerkstelling van niet-Belgen in die ambten van de openbare sector die niet rechtstreeks met de openbare orde te maken hebben, te verwezenlijken. Sommige besturen zijn effectief overgegaan tot aanwervingen.

De administratie voor Binnenlandse Aangelegenheden heeft onlangs een omzendbrief bezorgd aan de Vlaamse minister bevoegd voor het toezicht op de gemeenten en provincies waarin ze omstandig en gemotiveerd ertoe aangezet worden de vacatures in bovenvermelde betrekkingen ook toegankelijk te maken voor niet-EEG-onderhorigen.

— Op de Interministeriële Conferentie (IMC) voor het Migrantenbeleid van 29.4.1992 werd overeengekomen om op de eerstvolgende vergadering de toegang van migranten tot het openbaar ambt te onderzoeken op basis van nota's die zullen worden ingediend door de Minister van Ambtenarenzaken, en de Gemeenschaps- en Gewestministers die de ambtenarenzaken in hun bevoegdheid hebben.

Op de IMC van 3.12.92 is meegedeeld dat de Minister van Openbaar Ambt aan de Ministerraad in december 1992 of januari 1993 een ontwerp van KB zal voorleggen dat de voorwaarden zal regelen voor aanwervingen van contractuele betrekkingen van niet-EEG-onderdanen en een ander ontwerp van KB tot wijziging van het KB van 2 oktober 1937, dat de toegang zal regelen van EEG-onderdanen in statutaire betrekkingen. Tevens werd meegedeeld dat er in de Interministeriële Conferentie voor ambtenarenzaken over de stand van zaken informatie zal worden verstrekt.

De ICM betreurt dat er op de laatste IMC voor het Migrantenbeleid door de Vlaamse Gemeenschap geen nota is overgelegd betreffende het Vlaamse beleid inzake de toegang tot het openbaar ambt.

— Betreffende het bevorderen van de tewerkstelling van migranten in de openbare sector, heeft de Dienst Emancipatiezaken van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap in april 1992 een nota gericht aan de ICM. Deze nota werd integraal opgenomen in het vorige vooruitgangsrapport .

In haar positieve actieplan 1992-1993 vraagt de Dienst emancipatiezaken aandacht voor de moeilijke tewerkstelling van migrantenmeisjes en -vrouwen. Aangezien de overheid de grootste werkgever van het land is en een beleid van integratie wil bevorderen, menen zij dat de overheid een werkgelegenheidspolitiek ten gunste van de migrantenbevolking zou moeten voeren. Daarom pleit Emancipatiezaken ervoor dat banen die niet rechtstreeks de openbare orde betreffen, openstaan voor niet-Belgen.

Het positieve actieplan is voor advies bij de Vlaamse vrouwencommissie en werd nog niet goedgekeurd door de Vlaamse regering. Bijgevolg kunnen momenteel nog geen concrete acties m.b.t. deze materie gevoerd. Vermoedelijk zal de Vlaamse regering haar goedkeuring geven tegen eind februari 1993.

— In Vlaanderen loopt momenteel een leer-werk-project 'intercultureel bemiddelaar'.

De ICM dringt er op aan dat op korte termijn wordt onderzocht onder welke voorwaarden de migranten die participeren aan dit opleidingsproject na het beëindigen van hun opleiding tewerk kunnen worden gesteld bij de Vlaamse overheid.

1 .1.3. Tewerkstelling van migranten in de gesubsidieerde sector

— De ICM acht het tenslotte ook aangewezen om de tewerkstelling van migranten in de gesubsidieerde sector te bevorderen.

— In dit verband stelt de ICM voor om — vertrekkend van de ervaringen opgedaan met het lopende leer-werk-project "Intercultureel Bemiddelaars' — na te gaan onder welke voorwaarden en in welke mate deze formule verder kan verfijnd en veralgemeend.

— De ICM wil er wel op wijzen dat de tewerkstelling van migranten niet beperkt mag blijven tot het projectmatige en tot het segment van de intercultureel bemiddelaars. Er moet eveneens gezocht naar passende maatregelen om de tewerkstelling van migranten in de reguliere betrekkingen in deze sector te bevorderen.

1.1.4. Besluit en aanbevelingen

De ICM verheugt er zich over dat de Vlaamse regering haar principieel akkoord heeft gehecht aan het voorstel tot het voeren van een doelgroepenbeleid in de Vlaamse administraties en instellingen van openbaar nut, gebaseerd op het Canadese model van de Employment Equity Act.

De ICM dringt er op aan om als coördinerend orgaan inzake migrantenbeleid betrokken te worden bij de concrete uitwerking van het doelgroepenbeleid t.a.v. migranten.

De ICM verheugt zich eveneens over het schrappen van de nationaliteitsvereiste in het nieuw Vlaams personeelsstatuut. Hierdoor zullen migranten in Vlaanderen formeel toegang krijgen tot het openbaar ambt.

De ICM dringt er op aan dat de Vlaamse minister bevoegd voor ambtenarenzaken in uitvoering van de beslissing van de IMC voor het Migrantengedrag van 24.4.92 op korte termijn door de bevoegde administratie een nota laat opstellen betreffende de toegang van migranten tot het openbaar ambt. Hierbij dienen de mogelijkheden onderzocht om migranten die participeren aan de opleiding 'intercultureel bemiddelaar' na het beëindigen van hun opleiding tewerk te stellen.

Om de tewerkstelling van migranten in de gesubsidieerde sector te bevorderen, stelt de ICM voor om na te gaan onder welke voorwaarden en in welke mate de formule 'Intercultureel Bemiddelaar' verder kan verfijnd en veralgemeend. Tegelijkertijd moet eveneens gezocht naar passende maatregelen om de tewerkstelling van migranten in de reguliere betrekkingen in deze sector te bevorderen.

1.2. De financiering van het migrantenbeleid

— In de synthese-nota van april 1992 heeft de ICM er de aandacht op getrokken dat er geen inventaris voorhanden is van de uitgaven in verband met het migrantenbeleid.

Overtuigd van de noodzaak om tot een volledig inzicht te komen van wat er in realiteit aan migrantenbeleid wordt besteed, heeft de ICM gesuggereerd om tijdens de begrotingsopmaak 1993 een aanzet tot inventarisering te geven. Hierbij werd gesuggereerd om dit te realiseren hetzij via het invoeren van een horizontaal programma „M(igrantenbeleid)”, hetzij via het creëren van een „fonds voor migranten”.

– Naar aanleiding van de begrotingsbesprekingen 1992 is het principe van een horizontaal programma ‘M(igrantenbeleid)’ & A(rmoedebeleid) – zowel door de Vlaamse minister van Begroting als in de Vlaamse Raad – aanvaard geworden.

Voor het begrotingsjaar 1993 werd dit nieuwe programma evenwel niet opgenomen in de begrotingsinstructies. Het zal evenmin aan bod komen tijdens de begrotingsbesprekingen.

De ICM verheugt er zich over dat het principe van het invoeren van een horizontaal programma Migrant(en)beleid aanvaard is geworden.

Zij dringt er op aan dat dit principe op korte termijn in praktijk wordt omgezet.

Zij beveelt aan dat het departement AZF hiertoe, op korte termijn en los van de normale begrotingsbesprekingen, bilaterale besprekingen voert met de resp. administraties om na te gaan hoe dit programma kan ingevoerd worden. De ervaringen opgedaan met het horizontaal programma Wetenschapsbeleid kunnen hierbij richtinggevend zijn.

Bovendien zal moeten worden nagegaan op welke manier migrantenbeleid en armoedebeleid van elkaar kunnen onderscheiden worden en dit niettegenstaande het feit dat het doelgroepenbeleid zich veelal tot beide terreinen richt en dat beide beleidsdomeinen veel met elkaar gemeen hebben.

1.3. De doelgroepafbakening en de registratie

– In haar vorig rapport heeft de ICM gewezen op het gebrek aan adequaat cijfermateriaal betreffende de participatie van migranten aan de bestaande voorzieningen/diensten.

Hierop inspeland heeft de Vlaamse minister van Welzijn & Gezin aan het Steunpunt Migrant(en)en (HIVA -K.U. Leuven) opdracht gegeven om de doelgroep van het migrant(en)enbeleid zo eenduidig mogelijk te operationaliseren en voorstellen te ontwikkelen betreffende de registratie van de doelgroep. Dit onderzoek heeft een duurtijd van 1 jaar (startdatum 1/11/92).

De onderzoeksoopdracht is als volgt omschreven :

1) uitwerken van een uniform registratiesysteem/identificatiesysteem voor de Vlaamse Gemeenschap

2) operationaliseren van het begrip ‘sociale achterstand’ via sociale indicatoren. Hierbij gaat het zowel om indicatoren over de departementen heen, als om departement-specifieke indicatoren.

3) op basis van 1) en 2) uitwerken van evaluatie-instrument (monitoring-systeem) dat toelaat op regelmatige tijdstippen te rapporteren in welke mate de beleidsvoering efficiënt is.

– Het onderzoek wordt van nabij gevolgd worden door de Interdepartementale Commissie Migrant(en)en en door de Algemene Planningsdienst van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap.

1.4. Het volwassenonderwijs voor migrant(en)en

– In haar vorig rapport heeft de ICM gewezen op het belang van volwassenonderwijs voor migrant(en)en in het algemeen en van taallessen NT2 in het bijzonder.

– Wat het volwassenonderwijs voor migrant(en)en in het algemeen betreft, dringt de ICM er op aan dat hieraan voldoende en expliciet aandacht wordt besteed bij de nadere uitwerking van het decreet op het volwassenonderwijs, met nadruk op de tweedekansfunctie.

- Wat de taallessen NT2 betreft, verheugt de ICM zich erover dat er in het voorjaar 1993 een Ronde-Tafel-Conferentie betreffende het educatief aanbod Nederlands als tweede taal voor volwassenen in Vlaanderen zal doorgaan. Bovendien onderschrijft de ICM de beslissing van de Vlaamse Regering om een Stuurgroep op te richten (waarin ook de ICM is vertegenwoordigd) om deze conferentie voor te bereiden en te organiseren en om achteraf de aanbevelingen van de Conferentie aan de Vlaamse Regering voor te leggen.

1.5. De positie van migranten op de woningmarkt

- In haar vorig ICM-rapport heeft de ICM gewezen op het feit dat migranten voornamelijk aangewezen zijn op de 'secundaire' huurmarkt. Om de positie van migranten op de woningmarkt te verbeteren heeft de ICM voorgesteld om te vertrekken van de bestaande instrumenten „verhuurkantoren” en „huurdersverenigingen”.

Hierbij aansluitend heeft de Vlaamse minister van Welzijn & Gezin opdracht gegeven om – via de ICM – in overleg met de sector huisvesting de werking van huurdersorganisaties te evalueren teneinde hun werking te optimaliseren.

In uitvoering van deze opdracht zal vanuit de administratie GMW op korte termijn een adhoc werkgroep worden opgericht. De projectgroep „Minderhedenbeleid” van de administratie GMW zal de werkzaamheden van deze werkgroep van nabij volgen.

- Wat de leegstand betreft, zullen er door het N.I.S. op korte termijn kwantitatieve gegevens worden verstrekt op basis van de gegevens van de Volkstelling van 1991.

Het bestuur Huisvesting stelt voor om daarnaast eveneens een meer kwalitatief gerichte inventaris van de leegstand op te maken.

De ICM stelt voor om dit onderzoek prioritair te richten naar de 15 VFIK-gemeenten.

- Momenteel worden de gegevens verwerkt van de peilingsenquête waarin 28.000 woningen in het Vlaams Gewest onderzocht werden op hun bouwfysische kwaliteit. Bij de gegevensverwerking is de variabele „migrant” mee opgenomen. Het rapport wordt tegen mei 1993 verwacht.

1.6. De eigen organisaties van migranten

- In haar vorig rapport heeft de ICM gesteld dat eigen organisaties van migranten een belangrijke rol spelen in de emancipatie van de migranten en een positieve bijdrage kunnen leveren tot de integratie. De ICM heeft dan ook aangedrongen op het opstellen van een reglementering van deze organisaties.

- De ICM verheugt er zich over dat de Vlaamse regering op haar vergadering van 27 januari 1993 volgende beslissing heeft genomen :

- De goedkeuring van het ontwerp-BVE houdende de voorwaarden inzake erkenning en subsidiëring van organisaties van migranten.

De Vlaamse minister voor de bijstand aan personen is belast met de uitvoering van dit besluit. Vanuit Welzijn zal gedurende twee jaar ondersteuning worden gegeven aan migrantengroepen bij het opstarten van een organisatie en bij de opbouw van hun werking zodat ze na enige tijd kunnen inpassen in de reglementering van cultuur. Deze experimentele fase zal interessante informatie opleveren voor de in herziening zijnde cultuurdecreten en de inpasbaarheid van organisaties van migranten in deze regelgeving.

Dit besluit geldt voor twee jaar en eindigt op 31 december 1994. In de loop van het tweede jaar zal dit besluit door de Vlaamse regering, op voorstel van de Vlaamse minister bevoegd voor de bijstand aan personen, geëvalueerd worden.

- Het belasten van de Vlaamse minister bevoegd voor Cultuur met de oprichting van een intercultureel centrum dat tot doel heeft de organisaties van migranten op deskundige wijze te begeleiden en te ondersteunen. De samenstelling van dit Centrum dient door de Vlaamse minister van Cultuur vooraf ter goedkeuring voorgelegd te worden aan de Vlaamse regering.

1.7. Het Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn

— In haar vorig rapport heeft de ICM voorgesteld om na te gaan op welke wijze het BFMW méér kan aangewend als hefboom bij het voeren van een lokaal migrantenbeleid. Hierbij is het alvast aangewezen om te zoeken naar een afstemming op het (op komst zijnde) decreet m.b. t . het voeren van een lokaal jeugdwerkbeleid.

— De ICM wenst dit voorstel nogmaals in herinnering te brengen en pleit ervoor om op korte termijn een werkgroep op te richten.

1.8. Brussel

— In haar vorig rapport heeft de ICM er op gewezen dat „Brussel” veelal een vergeten luik is bij het uitwerken van decreten en besluiten. Binnen het jeugdwerk zijn er op dit ogenblik reeds heel wat erkende initiatieven met en voor migranten in het Brusselse en is de aandacht voor de integratie van migrantenjongeren in het algemene jeugdwerkaanbod ook reëel. Ook hier is het aangewezen om te zoeken naar een afstemming van het algemene beleid m.b.t. jongen migranten en het jeugdwerkbeleid m.b.t. deze doelgroep.

— De ICM heeft er in haar vorig rapport voor gepleit dat de „Overlegcommissie Brussel” zich ook zou inlaten met het migrantenbeleid van de Vlaamse Gemeenschap en dat het aangewezen is een systematische communicatie tot stand te brengen tussen deze Commissie en de ICM. Of en in hoeverre de Overlegcommissie Brussel het migrantenbeleid als systematisch aandachtspunt heeft opgenomen is niet bekend bij de ICM. Een systematische communicatie tussen beide Commissies is niet tot stand gebracht.

— De ICM wenst wel te verwijzen naar de resultaten van de VUB-ULB studie naar de aanwezigheid en het gebruik van collectieve nutsvoorzieningen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Deze studie kadert in de voorbereiding van het regionaal ontwikkelingsplan van Brussel-Hoofdstad en biedt een nuttig overzicht van het aanbod aan en de vraag naar volgende collectieve nutsvoorzieningen :

- sportinfrastructuur
- crèches en kinderopvangcentra
- onderwijs en bijscholingscentra
- de culturele sector
- de hulpverleningssector
- de voornaamste commerciële sectoren.

1.9. De positie van migranten in de gezondheidszorg

— Tijdens haar voorbije werkzaamheden heeft de ICM o.m. aandacht besteed aan de relatie migranten — gezondheidszorg.

— Drie elementen die n.a.v. deze besprekingen in het oog zijn gesprongen, wil de ICM expliciet onder de aandacht van de Vlaamse regering brengen.

1) Op het veld blijkt er een grote behoefte te zijn aan GVO-materiaal voor allochtonen. Dit materiaal wordt evenwel niet centraal aangemaakt, wordt niet systematisch verspreid en is niet vlot beschikbaar voor de gezondheidswerkers. Er is evenmin een overzicht beschikbaar van het reeds bestaande GVO-materiaal

Op korte termijn acht de ICM het aangewezen dat er een inventaris wordt opgesteld van wie wat momenteel aanmaakt en uitgeeft inzake GVO-materiaal voor allochtonen.

2) Op termijn dient er gestreefd naar een systematische aanmaak en verspreiding van GVO-materiaal voor allochtonen. Het verdient de voorkeur om hiervoor geen aparte structuren op te richten. Wel dient nagegaan binnen welke bestaande structuur deze opdracht het best kan gerealiseerd.

Een mogelijk formule kan zijn om deze opdracht toe te vertrouwen aan een (op te richten) specifieke deelgroep ‘migrant’ in het kader van het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie (V.I.G.).

3) Een systematische inventarisatie en verspreiding van GVO-materiaal voor allochtonen zal evenwel niet volstaan om de zorgverlening t.a.v. allochtonen te verbeteren.

Uit onderzoek blijkt immers dat het treffen van specifieke voorzieningen voor migranten (bv. het gebruik van GVO-materiaal voor allochtonen) zeer nauw samenhangt met de initiële motivatie van gezondheidswerkers om zich te bekwamen in het verstrekken van gezondheidszorg aan migranten.

Over de determinanten die hulpverleners er toe aanzetten om zich te bekwamen is evenwel weinig bekend.

De ICM dringt er dan ook op aan dat er hieromtrent verder onderzoek zou gebeuren naar de hefboomen (financiële en/of andere) die gezondheidswerkers ertoe kunnen aanzetten om specifieke voorzieningen voor migranten te treffen.

— Tot slot nog dit . . In Vlaanderen is sinds meerdere jaren het Centrum voor Etnische Minderheden en Gezondheid (CEMG) actief. Dit centrum heeft dank zij een combinatie van onderzoek en praktijk, heel wat know how opgedaan omtrent de gezondheidsverstrekking aan allochtonen.

De ICM acht het bijgevolg aangewezen dat dit Centrum als partner betrokken zou worden bij het verder uitwerken van een gezondheidsbeleid t.a.v. migranten.

1.10. Lokaal migrantenbeleid

— Het gevoerde migrantenbeleid in Vlaanderen richt zich tot een welbepaald — met name kansarm — segment van de allochtonen in Vlaanderen. Via het voeren van een gelijke kansen beleid wil men de achterstandspositie waarin deze migranten verkeren, wegwerken. Het voeren van een migrantenbeleid kan evenwel niet beperkt tot het Vlaamse niveau. Het Vlaams migrantenbeleid kan niet losgekoppeld van het lokaal migrantenbeleid. Hierbij ligt een belangrijke taak weggelegd voor de lokale besturen.

— De ICM is er zich terdege van bewust dat het voeren van een categoriaal beleid op lokaal niveau politiek gevoelig kan liggen. Desalniettemin dringt de ICM er op aan om ook op lokaal niveau te kiezen voor het voeren van een migrantenbeleid. Ervaringen (o.m. in andere landen) hebben immers aangetoond dat die groepen die over de minste kansen beschikken bij gebrek aan expliciete aandacht in realiteit ook stevast de minste kansen krijgen.

— Uit de VFIK-praktijk blijkt dat een migrantenbeleid in vele gemeenten moeilijk van de grond komt. Om dit proces te stimuleren is het aangewezen om op het Vlaamse niveau een verantwoordelijke aan te stellen die :

* een globale kijk zal verwerven op de problematiek in de VFIK- en andere concentratie-gemeenten ;

* de gemeenten kan stimuleren tot de ontwikkeling van een samenhangend migrantenbeleid ;

* de gemeenten kan begeleiden bij deze ontwikkeling ;

* de ontwikkeling van degelijke structuren voor dit beleid zal ondersteunen ;

* de betrokkenheid van de migranten bij het lokale beleid zal bewaken en vergroten ;

* samen met de VFIK-gemeenten kan zoeken naar structurele oplossingen voor de projecten na afloop van het VFIK.

— De ICM dringt er ook op aan dat bij de aanpassing van het decreet op het VFIK opnieuw 25 % wordt voorbehouden voor migrantenprojecten. Hierbij dienen aangepaste criteria uitgewerkt te worden zodat het onderscheid tussen migranten- en gemengde projecten kan gemaakt worden.

— De ICM dringt er tenslotte op aan dat er maximaal gestreefd wordt naar een afstemming van de verschillende beleidsmaatregelen (met voorafgaand verleg met alle betrokkenen) en naar een één-dossierbehandeling en voldoende basisondersteuning alsook een integratiegerichte aanpak.

2. DWARSVERBINDINGEN

In haar vorig rapport heeft de ICM gepleit voor het maken van dwarsverbindingen tussen de verschillende betrokken administraties. Hierbij is de rol van de ICM beperkt tot het stimuleren, coördineren en opvolgen van de werkzaamheden.

N.a.v. dit nieuwe vooruitgangsrapport is het zinvol ook na te gaan in welke mate er op dit punt vooruitgang is geboekt.

2.1. Het voeren van een informatiebeleid ter ondersteuning van het migrantenbeleid

— Dit punt is meerdere male ter sprake gekomen op de ICMvergaderingen. Hieruit is gebleken dat binnen de administratie Kanselarij en Voorlichting de bereidheid tot samenwerking aanwezig is. Concrete realisaties zijn evenwel nog niet gebeurd.

— Daarnaast dringt de ICM er op aan dat zowel administraties als parastatalen in hun publikaties en magazines blijk geven van loyaliteit t.a.v. gevoerde migrantenbeleid.

2.2. Het uitwerken van een sociale kaart m.b.t. het migrantenbeleid

— De ICM acht het nog steeds nuttig om te kunnen beschikken over verfijnde informatie betreffende de gesubsidieerde tussenkomsten (voorzieningen en diensten) naar migranten toe.

— Het lopend onderzoek betreffende registratie en monitoring van migranten in opdracht van de Vlaamse minister bevoegd voor de bijstand aan personen (zie punt 1.3 — doelgroepafbakening en registratie) kan hieromtrent reeds bruikbare informatie leveren.

— Daarnaast worden er binnen de Algemene Planningsdienst (APD) van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap welzijnsindicatoren uitgewerkt. De ICM beveelt aan om in samenwerking met de APD specifieke welzijnsindicatoren naar migranten toe te ontwikkelen.

2.3. Een project huisvestingsbeleid

Als onderdeel van het urgentieprogramma voor kansarmoedebestrijding, zullen er in de sector van de sociaal huisvesting concrete projecten worden gerealiseerd. Momenteel zijn er 40 projecten m.b.t. 1.350 woningen ingediend bij Domus Flandria.

In haar vorig rapport heeft de ICM voorgesteld om rond concrete dossiers die in dit kader werden ingediend een project van inclusief beleid in de huisvestingssector te starten.

De ICM beveelt aan de Vlaamse regering hiertoe de nodige aanzetten geeft.

2.4. De rol van de integratiecentra voor migranten

Het BVE van 18/7/1990 betreffende de integratiecentra voor migranten biedt de mogelijkheid om het migrantenbeleid zowel op het Vlaamse, het regionale als het lokale niveau te laten ondersteunen door een gestructureerd categoriaal netwerk.

In haar vorig rapport heeft de ICM gesteld dat het aangewezen is om per beleidsdomein na te gaan hoe de samenwerking met de integratiecentra het best kan gerealiseerd.

In opdracht van de Vlaamse minister van Welzijn en Gezin werkt de administratie GMW in samenwerking met het Vlaams Centrum Integratie Migrant (VCIM) aan een evaluatie van de sector in functie van toekomstige profilering.

— Eenmaal dit evaluatie-proces is afgerond, is het aangewezen dat de integratiecentra ism. de administratie op basis van hun (nieuwe) profiel met de verschillende beleidsdomeinen gesprekken aangaan omtrent systematische samenwerking.

2.5. De functie van interculturele bemiddeling

— Wat de specifieke ondersteuning voor de hulpverlening voor migranten binnen de bijzondere jeugdzorg betreft, verwijzen we naar deel 2, luik Welzijn.

— Wat de opleiding ‘intercultureel bemiddelaar’ betreft, dient er een regeling uitgewerkt die tegemoet komt aan de huidige problemen qua doorstroming naar het hoger onderwijs. Deze kwalificatie-discussie kan niet los gezien van de besprekingen in het kader van het decreet op het volwassenonderwijs.

Wat de huidige problemen qua verloning betreft, dringt de ICM er bij de Vlaamse regering op aan dat er op zeer korte termijn — en in overleg met het Vast Wervingssecretariaat — wordt nagegaan op welke wijze de Intercultureel Bemiddelaars een bezoldiging kunnen krijgen gelijkwaardig aan het diploma HSO. Het is aangewezen deze besprekingen te koppelen aan de meer algemene besprekingen m.b.t. het statuut van de Intercultureel Bemiddelaars (zie punt 1.1).

— In de mate verschillende diensten/instellingen reeds ervaring hebben met het werken met intercultureel werkers zal de ICM deze informatie bundelen en systematiseren in functie van een verdere profilering en — waar nodig uitbreiding van deze ondersteuningsvorm.

2.6. Samenwerking tussen het jeugdwerk en Bloso

Het jeugdwerk en de sport hebben bijzonder veel raakpunten. Beiden richten zich immers tot de jeugd. In het kader van de uitbouw van een jeugdwelzijnsbeleid is samenwerking hier dan ook aangewezen. Dit kan het best gerealiseerd worden binnen en via de Interdepartementale Commissie Jeugdzaken (I.C.J.).

Op dit ogenblik is er overleg tussen beide administraties naar aanleiding van de BLOSO-jeugdsportcampagne. Een gezamenlijke infodag wordt hieromtrent georganiseerd (3 maart 1993).

2.7. Samenwerking tussen Kind en Gezin en Gezondheidszorg

Ook K & G en Gezondheidszorg hebben heel wat raakpunten. N.a.v. bepaalde projecten is hier reeds een samenwerking. Intensifiëren van de samenwerking is aangewezen.

In het kader van de Perinatale Zorg dient verwezen naar de Vlaamse Adviescommissie voor Perinatale Zorg, waarin naast de curatieve sector ook Kind & Gezin is vertegenwoordigd. Zowel vanuit de Gezondheidszorg als vanuit K & G kan naar deze commissie een stimulus uitgaan om bij GVO de focus te richten op migranten.

Het eerste werkingsjaar van deze adviescommissie is bijna uitsluitend gewijd aan strikt technisch-medische aangelegenheden. De ICM dringt er op aan dat er daarnaast voldoende aandacht wordt besteed aan het preventief en sociaal aspect van de perinatale zorg die reeds door Kind & Gezin werden ingebracht.

DEEL 2 : VOORUITGANGSRAPPORT PER BELEIDSDOMEIN

ONDERWIJS

1. Vooruitgangsrapport

Deze nota dient gelezen in aansluiting op de stand van zaken zoals opgenomen in het vooruitgangsrapport van de Interdepartementale Commissie Migranten (ICM) van april 1992. Die nota bevat met name de opzet, de uitbouw en het verloop in extenso van het nieuwe onderwijsbeleid naar migranten, dat in september 1991 van start is gegaan.

Gezien het over een nieuwe aanpak gaat, ligt het voor de hand dat de acties ondernomen voor het schooljaar 1992-1993 sterk in het verlengde liggen van wat in september 1991 van start is gegaan. Deze nota wil enkel een actualisering geven en aangeven waar sindsdien aanvullingen zijn gebeurd.

1.1. Voor het basisonderwijs zijn er geen significante verschillen te noteren met het vorig schooljaar, wat betreft het aantal doelgroepkinderen, neveninstromers en participerende scholen. In het secundair is er wel een toename van het aantal scholen die zijn ingestapt in het innovatieproject (53 i.p.v. 29). M.b.t. de regeling van de neveninstromers in het secundair onderwijs is de beperking van drie onthaalklassen per provincie opgegeven, evenwel met behoud van het totale aantal op 15 onthaalklassen voor de hele Vlaamse Gemeenschap. Dit laat toe op een meer soepele wijze in te spelen op de snel wisselende behoeften naar de opvang van neveninstromers.

1.2. Is de structuur en de organisatie in het schooljaar 1993 grotendeels gelijk gebleven, dan is er wel verder gewerkt aan de ondersteuning en uitwerking van de werkvelden (zoals daar zijn het Nederlands als tweede taal, zorgverbreding, schoolopbouwwerk, onderwijs in eigen taal en cultuur en intercultureel onderwijs.)

Zo heeft de minister het „Steunpunt Nederlands als tweede taal” opdracht gegeven tevens ondersteuning en didactisch materiaal te leveren voor het volwassenenonderwijs en is de opdracht naar het leerplichtonderwijs uitgebreid.

Vervolgens is aan prof. Laevers (K.U. Leuven) een opdracht gegeven een actieonderzoek op te zetten m.b.t. zorgbreedte voor kleuter en lager onderwijs.

Tevens is op de „Vlaamse Onderwijsraad” een project m.b.t. schoolopbouwwerk van start gegaan dat de bedoeling heeft werkbare modellen en strategieën aan te reiken.

Verder staan er een aantal initiatieven op stapel m.b.t. het onderwijs in eigen taal en cultuur en mogelijk ook het intercultureel onderwijs om de inhoud beter uit te werken en de organisatorische vormgeving te verfijnen.

1.3. In de rand van het onderwijs aan migranten moet ook het project inzake „absenteïsme op school” worden vermeld. De bedoeling is de situatie in Brussel zowel in de Vlaamse als Franstalige scholen te inventariseren en concrete oplossingen uit te werken.

1.4. Bij de hervorming van het volwassenenonderwijs zal expliciet aandacht geschonken worden aan de noodzaak van taalonderwijs aan migranten.

2. Conclusie

Het vormt een uitdaging, de ter beschikking gestelde middelen efficiënt aan te wenden, en te komen tot goede vormen van samenwerking en ondersteuning.

HUISVESTING

1. Stand van zaken

1.1. Algemeen

1.1.1. Recht op wonen

In de regeringsverklaring werd in het kader van het kansarmoedebeleid verklaard : ‘Het Vlaamse Gewest gaat uit van het recht op wonen’. Via het ‘Europees verdrag

voor de rechten van de Mens' is het recht op wonen opeisbaar o.a. via de nationale rechtspraak. In het beleid van Minister De Batselier wordt dit recht eerder vanuit principieel standpunt gehanteerd in die zin dat inzake huisvesting het volledige beleid afgestemd wordt op maximale ondersteuning van de zwakkere bevolkingsgroepen in functie van hun woonzekerheid.

1.1.2. Informatieverstrekking

- opleiding gemeentelijke huisvestingsambtenaren. De provinciale werkgroepen voor de huisvesting verzorgen onder voogdij van het hoofdbestuur de opwaartse en neerwaartse informatieverstrekking inzake sociale huisvesting (met o.m. als doelgroep de migranten).

- tevens wordt door het bestuur huisvesting periodieke systematische bijscholing verleend aan de huisvestingsambtenaren in geregelde per provincie georganiseerde zittingen.

- De video-opname 'bouwwijzer 1990' werd vertaald in een Turkse en Arabische versie. Bij eventuele wijziging in de particuliere premiestelsels wordt getracht systematisch herwerkte audio- visuele middelen op te bouwen en te vertalen in de taalgroepen van de belangrijkste etnische minderheden.

1.2. Wetgeving en reglementering

1.2.1. Decreet 11/12/1991

Voorziet in de mogelijkheid tot het instellen van bijzondere huurregelingen. Dit is belangrijk in functie van verruiming van de sociale huurwetgeving tot andere openbare instanties dan de erkende bouwmaatschappijen in bepaalde betoelagingsstelsel (huurcompensatie en alternatieve financiering). Een ontwerp- besluit is in opmaak.

1.2.2. Alternatieve financiering

- Zoals vermeld zal een aandeel van de via dit besluit opgerichte (op te richten) woningen -in totaal 1425) ten goede komen aan migrantengezinnen die een betaalbare woning wensen te huren.

- De inhuurneming van een aantal projecten alternatieve financiering is intussen een feit geworden. Bij het eerstvolgende rapport kunnen gegevens verstrekt worden betreffende het verloop van de verhuringen.

1.2.3. Woningen in woonnoodgebieden

Verwervingspremie : In het rapport van april 1992 werd melding gemaakt van het percentage vreemdelingen die zich een woning aangeschaft hebben in woonnoodgebied. Hieruit bleek dat het aandeel van migranten in de premietoekenningen 50 % bedroeg. Nieuwe statistische gegevens zijn nog niet ter beschikking. Nochtans wordt verondersteld dat zich een gelijkaardige evolutie voorgedaan heeft in de tussentijdse rapporteringsperiode.

1.2.4. Premies voor particulieren

In de evolutie van de cijfergegevens m.b. t . de reeds sedert 87 gangbare reglementering zijn geen buitengewone verschillen merkbaar.

1.2.5. Inbreidingsgerichte projecten in kansarme buurten

Stand in het rapport van april 1992

- 1,5 miljard vastgelegd in 1991 voor de oprichting van 775 sociale woningen

— 1,5 miljard vastgelegd in 1992 voor de oprichting van 1051 sociale woningen verspreid over 66 projecten.

Er werden nog geen van deze woningen inhuurgenomen.

1.2.6. Art. 94 en 95 van de huisvestingscode

Vermits deze reglementering specifiek gericht is naar de gezondmaking van woonkernen, bevinden de lokaties van de projecten zich dikwijls in buurten waar zich een hoge concentratie aan migrantenbewoners voordoet. Doordat het besluit de verplichting inhoudt van herhuisvesting van de bewoners van de ongezonde woningen, heeft deze reglementering een bijzondere impact op kansarmoede. Het aantal nieuwe aanvragen heeft in de tussentijdse periode een normaal verloop gekend.

1.2.7. Huurcompensatie

Het stelsel van de huurcompensatie kent momenteel een stagnatieperiode. Nochtans kunnen deze kleinschalige projecten in een buurt belangrijk blijven in het kader van de kansarmoede (voorrang aan kandidaat-huurders met een inkomen lager dan 250.000 F gekoppeld aan het verlaten van een onaangepaste woning of het verblijven in de gemeente waar het project wordt verwezenlijkt) en dus eveneens in het kader van kansarmoede bij migranten. Reden voor de stagnatie is vermoedelijk de inwerking-treding van het besluit van 2 augustus 1991 houdende uitvoering van inbreidingsgerichte projecten in kansarme buurten. Deze reglementering houdt een rechtstreekse subsidie in welke wordt wellicht verkozen boven de onrechtstreekse huursubsidie van het huur-compensatiestelsel.

1.3. *Onderzoek*

1.3.1. Enquêtes m.b.t. kansarmen en migranten

— in de stad Mechelen

— in de stad Aalst.

Geen evolutie in de stand van zaken

1.3.2. Gegevens m.b.t. de VHM

Er werd sedert 1990 geen hernieuwd onderzoek uitgevoerd aangaande verhuring aan migranten door de E.V.

1.3.3. Gegevens m.b.t. het Vlaams Woningfonds

De laatste gegevens hadden betrekking op de periode 1987-1991. Recentere gegevens zijn nog niet ter beschikking.

1.3.4. Gegevens m.b.t. leegstand in de VFIK-gemeenten

Overzichtstabel van de leegstand in de 15 VFIK-gemeenten op basis van de gegevens van de NIS — woningtelling van 1981. De gegevens van de NIS — telling van 1991 zullen in het voorjaar 1993 beschikbaar zijn.

Gemeente	Effectieve leegstand	Totaal aantal woningen	% leegstand
Antwerpen	6.234	90.281	6,9 %
Beringen	301	10.577	2,8 %
Genk	491	18.904	2,6 %
Gent	8.689	105.861	8,2 %
Hamme	381	8.033	4,7 %
Hasselt	1.260	23.313	5,4 %
Leuven	1.598	36.536	4,3 %
Lier	508	11.406	4,2 %
Lokeren	708	12.218	5,8 %
Maasmechelen	192	10.992	1,7 %
Mechelen	1.762	31.364	5,6 %
St-Niklaas	847	24.922	3,4 %
Temse	441	8.520	5,1 %
Vilvoorde	768	13.928	5,5 %
Willebroek	325	8.732	3,7 %

2. Nieuwe voorstellen of geciteerde voorstellen die nog verder dienen uitgewerkt te worden

2.1. Nieuwe voorstellen

1) Het urgentieprogramma voor de sociale huisvesting : hiervoor wordt verwezen naar de ingediende beleidsvoorstellen van de Vlaamse minister

2) De nieuwe huursubsidie : inwerkingtreding op 1 juli 1992 van het B.V.E. van 11 dec. 1991 houdende instelling van individuele huursubsidies en een installatiepremie bij het betrekken van een gezonde of aangepaste huurwoning. Dit besluit betekent een enorme verruiming voor de doelgroep van de kansarmen door o.m. de opname van daklozen als gerechtigden, en verruiming van de periode van tussenkomst.

3) De volledige premiestelsels voor particulieren worden momenteel grondig herwerkt, waarbij een duidelijke accentverschuiving wordt vooropgesteld naar een betere afstemming op de doelgroep. M.a.w. het premiestelsel zal volledig afgestemd worden op de kansarme of minder-bedeelde aanvrager.

Tevens zullen tegemoetkomingen worden ingebouwd voor kleinere renovatiewerken die kunnen bijdragen tot de instandhouding of verfraaiing van de leefomgeving. De vroegere premiestelsels zullen gebundeld worden zodat de vereenvoudiging van de verschillende subsidiestelsels in de particuliere sector hierdoor een feit wordt. Momenteel zijn onvoldoende gegevens ter beschikking om hierover uit te wijden.

4) Onderzoek :

— in het kader van onderzoek naar migranten- of minderheidsconcentraties, werden door het nieuwe beleid op basis van wetenschappelijke criteria 80 gemeenten geselecteerd die op korte termijn in aanmerking komen voor de uitvoering van het urgentieprogramma voor de sociale huisvesting.

Dit wil zeggen dat tegen midden 94 via dit urgentieprogramma 10.000 bijkomende kwaliteitsvolle sociale woningen zullen op-of ingericht worden in deze ‘achtergestelde’ gemeenten.

— In 1993 zullen de resultaten verwerkt worden van de peilingsenquête (steekproefenquête), 1990-1992 waarin 28.000 woningen in het Vlaamse Gewest onderzocht werden naar hun bouwfysische kwaliteit. De resultaten worden arrondissementeel weergegeven.

‘methode voor de beoordeling van de kwaliteit van woningen in ontwerp’ (WTCB dec.91). Deze studie beoogt het veralgemenen van kwaliteit voor de sociale

woningbouw door het invoeren van kwaliteitslabels. De definitieve versie wordt verwacht in de nabije toekomst.

— in het vooruitzicht wordt de opmaak van een hernieuwde woonbehoeftenstudie gesteld die op arrondissementeel niveau belangrijke gegevens zal bevatten aangaande leegstand, kwaliteit van woningen en reële behoeften aan bijkomende nieuwbouw, sanering of kavels.

— door de minister werd opdracht gegeven de studie 'kwaliteit van de woonbehoeften in de sociale huisvesting (in 1989 opgemaakt door het studiebureau 'mens en ruimte', te herwerken en te publiceren.

2.2. Verder uit te werken voorstellen

- 1) participatie van het gewest in de werking van sociale verhuurkantoren
- 2) coördinatie van Vlaamse regering met de nationale regering enerzijds en Vlaamse regering en lokale overheden anderzijds
- 3) overleg met de migrantenorganisaties
- 4) informatie
 - informatie over technische vaardigheden bij het saneren van woningen
 - bijzondere aandacht voor wooninrichting en huishouding teneinde integratie te bevorderen
 - periodieke informatieverstrekking naar migrantenorganisaties
 - vormingsmogelijkheden voor saneren (begeleiding van gemeentelijke initiatieven)
 - uitbouwen van een systeem dat tussenkomst van vertrouwenspersoon die beide talen machtig is mogelijk maakt
- 5) onderzoek (algemeen) :
 - verzamelen statistische gegevens m.b.t. demografische evoluties
 - verzamelen gegevens over het aanbod aan woningen, lokalisatie leegstand
 - opmaken van periodieke statistieken m.b.t. migranten
 - onderzoek naar woongedrag i.s.m. de migranten (participatie)
 - onderzoek verhuisbeweging van migranten
 - onderzoek naar lokalisatie van de tussenkomsten van het V.G. i.f.v. het opstellen van een sociale kaart
 - overleg met centrum voor etnische minderheden en de hoge raad voor migranten
 - inventariseren van lokale initiatieven en organen
 - onderzoek naar concentratiegebieden van kansarmoede gekoppeld aan reeds afgebakende gebieden in functie van tussenkomsten van het V.G.
- 6) onderzoek in de private huisvestingssector
 - inventariseren van leegstand en kenbaar maken van het aanbod aan beschikbare woningen
 - uitbreiding van de steun aan sociale verhuurkantoren en huurdersverenigingen
 - onderzoek naar en bevorderen van de kwaliteit van private huurwoningen
 - instellen van een huursubsidie voor realisaties in de private huursector
 - gemeentelijke bouwverordeningen-reglementeren voor private verhuring (vb.gemeubelde kamers)
 - heffingen op leegstand en verkrotting opeisbaarheid van leegstaande en verkrotte woningen
 - uitwerking van het systeem van renovatiecontracten (de huurder saneert en bekomt hiervoor woonzekerheid en huurvrijstelling)

7) eigendomsverwerving bij migranten

- oplossen van het probleem van de noodkoop door het aanbod aan sociale huurwoningen te verhogen
- heroriëntering van de premiestelsels (zie hoger)
- instellen van 'verbeteringspremie' voor kleinere werken die dan ook meermaals kan aangevraagd worden (zie hoger)
- aanmoedigen van het kopen van sociale woningen door de meer begoede huurders van sociale woningen zodat de investeringsmobiliteit van de bouwmaatschappijen groter wordt en het aanbod vergroot

8) ingrepen in de sociale huisvestingssector

- verzorgen van een gevarieerd woningaanbod om integratie te bevorderen (komt aan bod in het urgentieprogramma van de sociale huisvesting)
- voldoende aantal grote woningen overeenkomend met het aandeel minderbe-goede migranten in de gemeente
- bevorderen van de kleinschaligheid van sociale huisvestingsprojecten (reeds van toepassing bij advisering voor betoelaging van de infrastructuurwerken voor sociale woningbouw). i.f.v. vermenging van sociale woningen met andere woningen
- verbetering van het inzagerecht in de inschrijvingsregisters (vb. de recente beslissing van de antwerpse gemeenteraad om 1 kandidaat-huurderslijst op te stellen voor alle bouwmaatschappijen die in de stad werkzaam zijn)
- vereenvoudiging van de verhaalprocedure
- het aanbod aan woningen in de sociale huisvestingssector kenbaar maken via geregelde infodagen
- samenwerking promoten tussen de bouwmaatschappijen en de verenigingen die zich bezighouden met de huisvesting van migranten
- stelselmatige medewerking van migrantenorganisaties bij de planning sociale huisvesting
- uitbouw van een volwaardige sociale huursector gebaseerd op doorzichtigheid
- decentraliseren van bevoegdheden en verantwoordelijkheden
- algemene verplichting van huuropzeg indien het inkomen van de huurder te groot wordt ; gekoppeld aan maatregelen tot het behoud van het financieel evenwicht van de bouwmaatschappij.

9) verruiming subsidiestelsels

- huurcompensatie verruimen naar andere initiatiefnemers toe (vb. de sociale verhuurkantoren)
- heroriëntering van het subsidiebesluit van de huurcompensatie naar de mogelijkheid om grotere woningen te realiseren met gewaarborgde financiële tegemoetkomin-gen
- art.94 van de H.V.C. : inbouwen van voorrangsregels bij de vervangwoning-bouw en bij sanering van ongezonde woningen ; voorzien van een aantal 'grote' wonin-gen.

10) kwaliteit van de woningen

- oprichten van een stuurgroep kwaliteitsvolle architectuur in de sociale sector
- het toekennen van kwaliteitslabels veralgemenen (reeds voorzien in het urgen-tieprogramma voor de sociale huisvesting).

11) afbakening probleembuurtten

- verdere accentverschuiving in de sociale huisvestingssector naar buurten waar zich een concentratie van kansarmoede voordoet : te vermelden : de VFIK gemeenten ; de woonnoodgebieden ; de kansarme buurten ; de urgentiegemeenten

12) huurhulp

- uitbreiden van de huurhulpactiviteiten van het V.W.F.

3. Begrotingsopmaak 1993¹

In het begrotingsontwerp voor 1993 zijn volgende accentverschuivingen of vernieuwingen merkbaar (gedeeltelijk) in functie van kansarmoedefinanciering :

1) verhoging van het vastleggingskrediet voor de huursubsidiereglementering. In 1992 werd 83.500.000 F voorzien, het voorstel voor 1993 voorziet 115.000.000 F.

2) verhoging van het vastleggingskrediet voor art.80 van de huisvestingscode (betoe-laging infrastructuurwerken voor sociale woningbouw). In 1992 werd 710.000.000 F voorzien, het voorstel voor 1993 voorziet 1.309.000.000 F. Deze bijna verdubbeling wordt gerelateerd aan de achterstand in de programmatie voor uitvoering van infrastructuurwerken voor liggende aanbestedingsklare projecten.

3) voor de huisvestingspremies wordt voorgesteld het vastleggingskrediet iets op te trekken. Ten overstaan van 1992 (3.781.300 F) wordt in 1993 3.924.000 F voorgesteld

4) Voor inbreidingsgerichte projecten in kansarme buurten werden dezelfde vastleggingskredieten voorgesteld als deze voorzien in 1992.

5) Er werd een bijzondere dotatie voorgesteld voor het urgentieprogramma voor de sociale huisvesting ten bedrage van 1.160.500.000 F. Buiten de administratieve begroting is voorgesteld een leningsmachtiging te voorzien voor hetzelfde urgentieprogramma ten bedrage van 5 miljard met het oog op de financiering van de opdrachten aan te gaan in het kader van DOMUS FLANDRIA.

TEWERKSTELLING EN BEROEPSOPLEIDING

Het tewerkstellingsbeleid blijft een belangrijk onderdeel van beleid inzake positieve integratie. Omdat meerdere problemen waarmee migranten geconfronteerd worden analoog zijn aan deze die andere achtergestelde groepen ondervinden blijft het tewerkstellings- en opleidingsbeleid gekaderd in een globale arbeidsmarktbeleid t.a.v. kansarmen en risico-groepen.

1. Tewerkstelling

De werkloosheid

— De toestand van de arbeidsmarkt en de werkgelegenheid blijft bijzonder verontrustend. De verslechtering op de arbeidsmarkt ingevolge een verminderde economische groei deed ook de werkloosheidscijfers van de migranten stijgen t.a.v. de vorige jaren.

	Belgen		Vreemdelingen		Vlaams Gewest
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal
1989	154.606	92,8	11.452	7,2	166.054
1990	141.326	92,7	11.296	7,3	152.622
1991	184.356	91,8	16.528	8,4	200.884
1992*	212.385	91,2	20.380	8,8	232.765

(* Toestand op 31/12/1992)

De cijfers hebben betrekking op de „niet-werkende werkzoekenden”. Dit begrip stemt overeen met de E.E.G.-definitie voor werklozen en omvat de volledig uitkeringsgerechtigde werklozen, de werkzoekenden in wachttijd, de vrij ingeschreven werkzoekenden, en een categorie andere.

De categorie niet-Belgen bevat werkzoekenden uit de E.G. en werkzoekenden uit niet-E. G. — landen. Binnen deze groep zijn de mannen oververtegenwoordigd.

¹ Het gaat hier duidelijk om begrotingsvoorstellen.

1.1. Beleidsmaatregelen

1.1.1 Weer-Werk

— In het kader van de bestrijding van de langdurige werkloosheid werd de weer-werk-actie opgestart. Deze actie, bedoeld voor alle langdurig uitkeringsgerechtigde volledig werklozen, bestaat in een individuele, actieve begeleiding van de doelgroep naar tewerkstelling of beroepsopleiding. Deze actieve beroepsbegeleiding gebeurt door een ploeg van beroepsconsulenten (weer-werk-team), en omvat volgende fasen :

a) De langdurige werkloze wordt persoonlijk uitgenodigd door het weer-werk-team voor een vrijblijvend gesprek (in-take-gesprek) waarin gepeild wordt naar de achtergronden van de langdurige werkloosheid van de betrokkene.

b) Wanneer de werkloze zich bereid verklaart verder samen te werken met het team, volgt de fase van de beroepsconsulting. In deze fase wordt gezocht naar de mogelijkheden van de betrokkene op de arbeidsmarkt en wordt nagegaan wat voor hem op de arbeidsmarkt te vinden is. Deze fase loopt totdat het weer-werk-team voor de betrokkene een geschikte tewerkstelling heeft gevonden of een beroepsopleiding, die hem meer kansen moet bieden op de arbeidsmarkt.

c) Tijdens de periode van tewerkstelling en vooral tijdens de (beroeps)opleidings-sessie blijft het team nauw in contact met de werkloze en wordt regelmatig een evaluatie gemaakt van zijn eventueel verhoogde kansen op de arbeidsmarkt.

— Op dit ogenblik zijn in het Vlaamse Gewest twaalf weerwerk-teams actief en dit in gebieden met hoge concentratie van langdurig werklozen.

— Op basis van een tussentijdse evaluatie werd de weerwerkactie verfijnd en uitgebreid teneinde de initiële doelstelling, zijnde jaarlijks aan 10.000 langdurige werklozen nieuwe kansen op de arbeidsmarkt bieden, vlugger te realiseren. Dit werd geconcretiseerd in het besluit van 3 juli 1991 waarin specifieke aandacht geschonken wordt aan de opleidings- en tewerkstellingsmogelijkheden van de risicogroepen, met name de WEERWERKKLANTEN, o.a. door het invoeren van de omkaderingspremie en het opleggen aan de werkgevers van een weloverwogen begeleidingsplan voor deze doelgroep.

— Via dergelijke projecten krijgen de betrokkenen de kans zich (opnieuw) aan te passen aan de eisen van een normale arbeidssituatie. Deze aanvragen worden opgestart vanuit de behoeften van de werkzoekenden zelf, met als belangrijke ondertoon de doorstroming van de betrokkenen naar de reguliere arbeidsmarkt. Het is dan ook duidelijk dat de werkgever bijzondere aandacht moet hebben voor de begeleiding van de kandidaat-werknemer. Om die reden dient de werkgever zelf een BEGELEIDINGSPLAN op te stellen en te volgen. In dit plan moet de denkrichting, die aan de grondslag ligt van de Weer-Werkactie, duidelijk blijken. Dit vormt immers een essentiële voorwaarde voor goedkeuring van de aanvraag. In deze fase zijn de Weer-Werkteamleiders — in samenspraak met de projectinspecteurs — een belangrijke schakel.

Het weze duidelijk dat de Weer-Werkwerkgevers een grote inspanning dienen te leveren voor de begeleiding, stimulering en opvolging van de Weer-Werk-gesco's.

Als werkgever zijn er heel wat supplementaire kosten verbonden aan het tewerkstellen van deze doelgroep zoals aankoop bijkomend materieel of aanwerving personeel voor de begeleiding. Daarom kan de werkgever aanspraak maken op een OMKADERINGSPREMIE. Deze premie bedraagt maximaal 20 % van het premiebedrag toegekend aan de gesco's. Voor het verkrijgen van de omkaderingspremie moet het begeleidingsplan — zoals goedgekeurd — worden uitgevoerd en dienen de gemaakte kosten, die in aanmerking komen, te worden bewezen. De weer-werkprojecten genieten beleidsprioriteit.

Globaal genomen vertegenwoordigen de migranten 10 % van de Weer-Werklanten, waaronder 6,55 % niet-E.E.G. Ten opzichte van 1991 betekent dit een stijging, die ongetwijfeld het resultaat is van enerzijds de uitbreiding van de Weer-werkactie en anderzijds het instellen van migrantenconsulenten.

1.1.2. Tewerkstellingsprogramma's

— Vermits de situatie van de migranten op de arbeidsmarkt problematisch blijft, wordt gepoogd om hun aandeel via de tewerkstellingsprogramma's te verhogen. Daartoe werd door de bevoegde gemeenschapsminister richtlijnen gegeven ertoe strekkende tegen eind 1991 een quotum van 4 % in de globale tewerkstellingsprogramma's te bereiken.

— Een evaluatie in december 1992 geeft het volgende.

	Belgen	%	Vreemd. EEG	%	Vreemd Niet-EG	%	Tot.	%
DAC	9.393	97,9	113	1,2	87	0,9	9593	100
GESCO	35.492	98,4	313	0,9	263	0,7	360682	100
Tot.	44.885	98.3	426	0,9	350	0,8	45.661	100

Uit voorliggende cijfers blijkt dat het vooropgestelde quotum niet werd bereikt. In december 1992 vormden de vreemdelingen slechts 0,9 % van alle tewerkgestelden. De vreemdelingen buiten de E.E.G. hadden slechts een aandeel van 0,8 % ; t.a.v. december 1991 is dit een lichte stijging.

1.1.3. Europees Sociaal Fonds

— In 1992 werden binnen de respectievelijke doelstellingen III en IV, van het sociaal structuurfonds (E.S.F.) diverse projecten ingediend met als finaliteit de opleiding en/of tewerkstelling van migranten.

— Binnen de doelstelling III (strijd tegen de langdurige werkloosheid) werden in 1992 m.b.t. de kansarme groepen — Migranten, door derden vijf projecten ingediend en weerhouden. Het gaat om projecten waarin men wil opleiden tot bouwvakker, schrijnwerker, bediende, lasser, elektriciën en sanitair helpster. Tevens werd een opleiding voorzien tot intercultureel werker.

De toegekende E.S.F.-bedragen bedroegen in totaal 14.441.272 BF ; de totaal subsidieerbare kosten 34.735.009 BF. In totaal volgen 74 personen een opleiding die gemiddeld 916 uren duurt (de respectievelijke cijfers '91 : 5.077.678 BF E.S.F., 12.963.995 BF subsidieerbare kosten, 72 personen, gemiddelde opleidingsduur 553 u.).

In het kader van doelstelling IV (inschakeling van jongeren in de arbeidsmarkt) werden in 1992 m.b.t. de migranten 6 projecten ingediend en weerhouden. Het gaat om projecten waarin men wil opleiden tot bouwvakker, schrijnwerker, bediende, lasser, elektriciën, sanitair helpster en textielarbeidster. Hier werd ook een opleiding voorzien voor intercultureel werker. De toegekende E.S.F.-bedragen bedroegen in totaal 6.286.065 BF ; de totaal subsidieerbare kosten 15.723.577 BF. In totaal volgen 60 personen een opleiding die gemiddeld 732 uren duurt (de respectievelijke cijfers '91 : 3.053.777 BF E.S.F., 8138.794 BF subsidieerbare kosten, 48 personen, gemiddelde opleidingsduur 576,5 u.).

— Uit hoger vermelde cijfers kunnen we concluderen dat zowel de gebruikte middelen, het aantal cursisten als de opleidingsduur sterk zijn toegenomen in 1992 (t.o.v. 1991).

— Het weze aangestipt dat voorgaande projecten zich uitsluitend richten naar migranten. Binnen de diverse doelstellingen werden eveneens projecten ingediend die zich niet uitsluitend naar migranten richten. Hieronder vallen ook derdenprojecten en een aantal door de V.D.A.B. ingediende projecten.

— Tenslotte dient vermeld dat in het kader van doelstelling II (industriële vervallen gebieden — reconversie) er in Limburg diverse projecten lopende zijn die zich evenwel niet uitsluitend richten naar migranten maar waarin deze wel aanwezig zijn.

1.1.4. Problematiek van de arbeidsvergunningen en -kaarten

De bijzondere wet van 8 augustus 1980 bepaalt dat de Gemeenschappen en Gewesten bevoegd zijn voor de „toepassing van de vastgestelde normen” inzake tewerkstelling van vreemde arbeidskrachten. Dit betekent dat de nationale wetgever bevoegd blijft inzake de normering zelf.

Een en ander betekent niet dat vanuit het Vlaamse Gewest geen suggesties zouden zijn geformuleerd. Binnen het Koninklijk commissariaat voor Migrantenebeleid werd actief meegewerkt in een aantal werkgroepen die deze problematiek als onderwerp hadden. Hierna volgt een stand van zaken.

— Migranten die voor onbepaalde duur in ons land mogen verblijven dienen onmiddellijk ingeschakeld te worden in het arbeidsproces. In afwachting van een eventuele wijziging van de wetgeving moeten zij onmiddellijk in aanmerking komen voor een arbeidskaart zodat er een harmonisering is van de verblijfs- en arbeidswetgeving.

— De illegale tewerkstelling in de bedrijven en kantoren, op de industrieterreinen en werven moet strenger gecontroleerd worden. Absoluut noodzakelijk is een efficiënte coördinatie tussen de bevoegde beleidsniveaus inzake afstemming verblijfs- en tewerkstellingsbeleid, inzake controle beteugeling — uitwisseling van informatie — en inzake de toepassing van de normen. De Interministeriële Conferentie besliste daartoe de oprichting van een bijzondere coördinatiecel binnen Justitie bestaande uit vertegenwoordigers van Justitie, Gewestministers van Tewerkstelling en de Nationale Minister van Tewerkstelling en Arbeid. De arbeidsauditoraten zouden ook bij de coördinatie betrokken worden.

— Het immigratiebeleid wordt in toenemende mate geconfronteerd met aanvragen om contingenten vreemde werknemers in Vlaanderen tewerk te stellen. Vaak betreft het overeenkomsten tussen Belgische en Oosteuropese bedrijven die de mogelijkheden van de Westeuropese markt aftasten.

De recente democratiseringsgolf in Oost-Europa mag nochtans niet gebruikt worden als een goedkoop argument om de sedert 1974 geldende immigratiestop op te heffen.

Gelet op de nog steeds hoge werkloosheid in eigen Gewest moet de voorkeur gaan naar de benutting van de eigen arbeidsreserve in plaats van naar het toestaan van contingenteringen. Tevens dient dit beleid te worden ingeschakeld in een globaal ontwikkelingsbeleid t.a.v. deze landen.

Van de immigratiestop kan bijgevolg enkel afgeweken worden in uitzonderlijke gevallen, wanneer arbeidsmarkttechnische, economische- en juridische redenen hiervoor een verantwoording bieden. Maar zelfs in deze gevallen moet het gepaard gaan met een revalorisatie van de eigen arbeidskrachten.

Met betrekking tot het immigratiebeleid is de beleidsruimte voor de Vlaamse overheid eerder beperkt. De normering en het globale beleidskader worden vastgesteld door de nationale overheid. In zijn raakvlakken met binnenlands beleid m.b.t. verblijfsrecht en veiligheid (justitie) en met het buitenlandse beleid (buitenlandse zaken) is nationale normering (nationale Minister van Tewerkstelling en Arbeid) noodzakelijk. Het Gewest is uitsluitend bevoegd voor de toepassing van de normen inzake tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten. Deze toepassingsbevoegdheid beperkt de mogelijkheid van het Vlaams Gewest om een gerichte immigratieproblematiek te voeren, afgestemd op het eigen werkgelegenheidsbeleid. De nationale normen lopen immers niet steeds parallel met de eigen doelstellingen.

Een coherent immigratiebeleid vereist dan ook een doordachte evenwichtsoefening, waarbij enerzijds in concrete dossiers de eigen arbeidsmarktaccenten gelegd worden binnen een restrictieve nationale en internationale context van immigratiestop (vanaf 1974 van kracht), en anderzijds de normering rekening houdt met het werkgelegenheidsbeleid van de Gewesten.

— De werkgroep „arbeidskrachten” van het Koninklijk Commissariaat onderzocht de knelpunten in de huidige reglementering en stelde samen met de bevoegde instanties een ontwerp KB op tot Wijziging van het KB van 06.11.1967. Dit KB bevat o.m. verstrengde regels voor toekenning van arbeidskaarten B en C en van contingenten.

Ingevolge recente sociaal-economische ontwikkelingen werd in het najaar van 1992 een herwerkt K.B. aan de Adviesraad voor buitenlandse arbeidskrachten voorgelegd evenals ontwerpen van M.B. Zij maken thans het voorwerp uit van consultatie, overleg en advies. Het ligt in de bedoeling van de federale minister tegen midden 1993 nieuwe reglementeringen in voege te laten gaan.

— Het Koninklijk Besluit van 16 april 1992 regelt de oprichting, bevoegdheid en samenstelling van de Adviesraad voor buitenlandse arbeidskrachten verbonden aan de Minister van Tewerkstelling en Arbeid.

Deze Adviesraad vervangt deze welke opgericht werd bij Koninklijk Besluit van 12 juli 1965 en gewijzigd bij KB van 12 april 1973.

Deze adviesraad heeft als opdracht adviezen te verstrekken over de sociale, economische en administratieve problemen in verband met de tewerkstelling van buitenlandse arbeidskrachten en inzonderheid :

* het onderzoeken van de maatregelen om de immigratie van werknemers onder de beste omstandigheden te laten verlopen ;

* het onderzoeken van de criteria die aan de basis liggen van de reglementering betreffende de afgifte van arbeidskaarten ;

* het harmoniseren van de normering met betrekking tot het afleveren van arbeidskaarten.

Aangezien de toepassing van de reglementering tot de bevoegdheid van de Gemeenschapsminister van Tewerkstelling behoort, duidde de Vlaamse Executieve haar vertegenwoordiger aan met name een ambtenaar van de Administratie Werkgelegenheid.

— Statistisch overzicht.

Afgeleverde arbeidskaarten — Vlaams Gewest (Mannen en Vrouwen) (exclusief kaarten afgeleverd aan schouwspelartiesten).

Jaar	Migratie			Zonder migratie			Tot	Vernieuwingen			Alg tot
	A	B	Tot	A	B	Tot		A	B	Tot	
1988	515	733	1248	2512	138	2650	3898	162	821	983	4881
1989	574	1051	1625	2836	227	3063	4688	193	1040	1233	5921
1990	663	1556	2219	3146	213	3359	5578	294	1467	1761	7339
1991	740	1690	2430	3455	210	3665	6095	289	1757	2046	8141
1992	891	1063	1954	3164	187	3351	5305	333	1900	2233	7538

Commentaar :

a. Uit voorliggende statistiek blijkt dat het aantal afgeleverde arbeidskaarten daalt. Het overgrote aantal van de afgeleverde kaarten zijn A-kaarten. Het betreft dus personen die hetzij voor het eerst in het land binnenkomen binnen het kader van de gezinshereniging of een huwelijk met een E.G. onderdaan hetzij reeds in het land aanwezig zijn en die een A-kaart kunnen bekomen op basis van hun verblijfsperiode in België, op grond van de reeds gepresteerde arbeid, familiale banden, of personen die aan de voorwaarden voldoen om de Belgische nationaliteit door keuze te verwerven. In het kader van het integratiebeleid is het belangrijk te onderstrepen dat steeds meer kinderen (de zgn. tweede- en derde generatie) gerechtigd zijn op een arbeidskaart en deze ook aanvragen.

b. Het aantal afgeleverde B-kaarten aan personen die voor het eerst het land binnenkomen bedroeg 1063. Ook dit is een daling t.o.v. de vorige jaren.

c. De stijging van het aantal hernieuwingen is een logisch gevolg van de stijging in de vorige jaren van het aantal eerst toegekende arbeidskaarten.

2. Beroepsopleiding

— Naast het tewerkstellingsbeleid is de beroepsopleiding een essentieel onderdeel in de strijd tegen de kansarmoede en de achterstelling van risicogroepen De V.D.A.B. staat in voor de beroepsopleiding en de verbetering van de toegang ertoe voor migranten.

— Beroepsopleiding georganiseerd door de V.D. A.B.

Aantal cursisten die in 1992 een beroepsopleiding beëindigd hebben in Vlaanderen.

Aard v.d. opleiding	Aantal opleidingen		Belgen		Andere EEG		EEG	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Secundaire sector	9.847	100	8.984	91,2	278	2,8	585	5,9
Tertiaire sector	8.203	100	7.884	96,1	191	2,3	128	1,6
Specifieke opleidingen	3.762	100	3.447	91,6	66	1,8	249	6,6
Totaal	21.812	100	20.315	93,1	535	2,5	962	4,4

Commentaar :

* T.O.v. 1991 kan een daling van de aanwezigheid van migranten in de opleidingen vastgesteld worden. Weliswaar stijgt het absolute aandeel, maar vermindert relatief het aantal die een BO beëindigd hebben (van 4,9 naar 4,4 %).

* De migranten zijn beter vertegenwoordigd in de opleidingen van de secundaire sector. T.O.v. 1991 stelt men een daling vast van een aantal cursisten — migranten in de specifieke opleidingen. Migranten blijven significant ondervertegenwoordigd in de toekomstgerichte opleidingen die goede arbeidsmarktperspectieven bieden. Bijkomende maatregelen dringen zich op.

* Uit nadere analyse van de cijfers blijkt dat in elk der geboden opleidingen de vrouwelijke migranten significant ondervertegenwoordigd zijn.

— In het kader van de opgestarte Vlaamse Tewerkstellingsconferentie (cfr. infra) worden voorstellen uitgewerkt die o.m. tot doel hebben :

* om door middel van opleiding de mobiliteit van de werkzoekende en werknemer te bevorderen en alzo de positie van de betrokkene op de interne en externe arbeidsmarkt te versterken ;

* het opstellen van een meerjarenplan, zowel regionaal als sectorieel ;

* de versterking van de combinatie opleiding — werkervaring en dit vanuit het oogpunt van trajectbemiddeling, voltooiingsstages en bedrijfsstages ;

* de netwerkvorming verder te stimuleren ;

* een betere afstemming onderwijs — arbeidsmarkt o.m. door herwaardering van het technisch- en beroepsonderwijs in elke opleiding ;

* de coördinatie van het opleidingsaanbod in elke opleiding, door het jaarlijks opzetten van een opleidingsplan.

3. Beleidsvoorstellen

3.1. Werkloosheid en Beroepsopleiding

1° De beleidsverklaring van de Vlaamse Executieve stelt dat voor laaggeschoolden en langdurig werklozen geïntegreerde opleidingscentra zullen worden opgericht door de V.D.A.B. Werkzoekenden zullen tevens op een actieve en passieve manier geïnformeerd worden omtrent de mogelijkheden op de arbeidsmarkt en het dienstenaanbod via gedecentraliseerde werk- en opleidingswinkels.

Bij de uitbouw hiervan moet men rekening houden met groep migranten die zich in deze categorie werkzoekenden bevindt en dit o.m. door :

— aangepaste toegangsmogelijkheden (taal, attitude, enz.. .) ;

— aangepaste opleidingen gericht naar beroepen waar er momenteel op de arbeidsmarkt tekorten bestaan ;

— te voorzien in de middelen (financieel en materieel) specifiek naar migranten toe (categoriaal beleid).

2° Ter voorkoming van de werkloosheid wenst de Vlaamse Executieve voor elke werkzoekende, meer dan zes maanden werkloos, een begeleidingsplan op te stellen.

3° Gezien de Weer — Werkactie in 1992 de vooropgestelde kruissnelheid moet bereiken werden in de begroting 1992 reeds supplementaire middelen voorzien. Daarvan zou een deel moeten worden voorbehouden aan de migranten binnen de Weer — werkactie door o.a. :

- intensifiëring van werking van migrantenconsulenten ;
- uitbouw van weer-werkactie naar „nieuwe” concentratiegebieden ;
- het voorzien van minimale quota bij toekenning van :
 - tewerkstellingsprojecten.
 - opleidingsprojecten.
- onderzoek naar het opzetten van meer specifieke projecten voor laaggeschoolde langdurige werklozen en risicogroepen ;
- de weer-werkactie te kaderen in een doelgroepenbeleid zoals voorgesteld door de Vlaamse Executieve.

4° In het kader van het Europees Sociaal Fonds en de communautaire initiatieven zal verder gestreefd worden naar een optimalisering van de beschikbare middelen en de geboden mogelijkheden via :

- info-, promotie- en begeleiding ;
- de uitbouw van een Sociaal-Euro-loket”.

5° Met het oog op efficiënte en kwalitatieve aanwending van de beschikbare middelen is het dringend nodig te komen tot een ordening van het opleidingslandschap in de Vlaamse Gemeenschap waarbij onderscheid kan gemaakt worden tussen directe en niet-directe arbeidsmarktgerichte opleidingen.

6° In het kader van de aan gang zijnde Vlaamse Tewerkstellingsconferentie worden voorstellen geformuleerd die gericht zijn op :

- een beter arbeidsmarktonderzoek ter ontwikkeling van een globaal en coherent arbeidsmarktmodel ;
- het opstellen van regionale werkgelegenheidsprognoses ;
- het opstarten van vacature-onderzoek, dat moet uitmonden in een actief vacature-beleid ;
- het activeren van de arbeidsbemiddeling als essentiële component van een doelmatig arbeidsmarktbeleid.

3.2. *Tewerkstellingsprogramma's*

1° Gezien het vooropgestelde quotum nog niet werd bereikt zullen bijkomende maatregelen nodig zijn o.m. :

- de mogelijkheid te onderzoeken een verplicht aan te werven quotum bij goedkeuring van projecten in te voeren binnen het kader van een actieplan : „Migrantengroepen op de arbeidsmarkt”.
- opzetten van specifieke projecten voor migranten met het oog op een vlotte doorstroming.
 - coördinatie van de tewerkstellingsmaatregelen.
 - uitbreiding van de samenwerkingsovereenkomsten tussen de overheid en beroepssectoren.

2° In het kader van de interprofessionele akkoorden „0,18 % 0,25 %” is het nodig dat een gedeelte voorzien wordt voor de tewerkstelling en opleiding voor migranten in directe relatie met de ondernemingen. Daartoe is o.a. een bevoegdheidsafbakening en overheveling van tewerkstellings maatregelen naar gewesten nodig alsook een samenwerking tussen de Vlaamse en de Nationale regering. De aanwending van deze middelen zou prioritair moeten gericht worden op de tewerkstelling op de reguliere arbeidsmarkt.

3° Experimenten in de sector van de sociale economie, die de Vlaamse Executieve wenst te ondersteunen, kunnen geschikt zijn om o.m. de doorstroming van risicogroepen

te concretiseren waarbij voorrang kan gegeven worden aan migranten. De ondersteuning van dergelijke experimenten kan afhankelijk gemaakt worden van de tewerkstelling van migranten (v.b. bij middel van een protocol).

4° In het kader van de zgn. a-typische werkvormen (o.a. uitzendarbeid) kunnen nadere initiatieven worden ontwikkeld m.b.t. de tewerkstelling van migranten.

5° Ingevolge een evaluatie van de bestaande tewerkstellingsprogramma's wordt een grotere aandacht geschonken aan de risicogroepen en de middelen om hun vertegenwoordiging op te drijven, met als uiteindelijk doel het optimaliseren van de doorstroming naar het gewone tewerkstellingscircuit. Daartoe is een doelgroepafbakening van primordiaal belang. Tevens wordt geopteerd voor de omzetting van structurele programma's in reguliere tewerkstelling en wordt geopteerd voor een verdere harmonisering van de programma's naar het model van het weer-werk-gesco-stelsel.

6° Sociale werkplaatsen en leer-werkplaatsen kunnen via een verfijnd systeem van o.a. loonsubsidiëring bij aanwerving een belangrijke rol vervullen.

7° In de tewerkstellingsprogramma's werden door de bevoegde gemeenschapsminister richtlijnen gegeven teneinde een quotum van 4 % te bereiken. Eind 1992 bereikten vreemdelingen buiten de E.E.G. slechts een aandeel van 0,8 %. Tegenover december 1991 (0,6 % is dit een lichte stijging. Indien men effectief aanvaardt dat migranten een risicogroep op de arbeidsmarkt vormen, zou op een meer „geleide” wijze het quotum kunnen worden nagestreefd. Momenteel wordt enkel op een zeer algemene wijze het begrip „risicogroepen op de arbeidsmarkt” omschreven, namelijk langdurig werklozen, moeilijk te plaatsen werklozen en bestaansminimumtrekkers. In de betreffende gesco-besluiten zou specifiek kunnen gesteld worden dat bij nieuwe aanwervingen of vervangingen een bepaald percentage migranten moet vertegenwoordigd zijn, rekening houdend met de in aanmerking komende beschikbaarheid in het bevoegdheidsgebied van de subregionale tewerkstellingsdienst. Momenteel is de toestand immers zo dat de tewerkstelling met verhoogd premiebedrag praktisch volledig gestuurd wordt door de Lokale Stuurgroep die min of meer autonoom beslissen wie in weer-werk wordt opgenomen. De tendens is immers ook aanwezig dat de weer-werk-teams „klanten onder begeleiding nemen om de doorstroming naar het gewoon economisch circuit te bevorderen”.

3.3. Arbeidsvergunningen

1° M.b.t. de arbeidsvergunningen is het noodzakelijk te komen tot een efficiënte controle en inspectie om misbruiken op te sporen en te beteugelen, in 't bijzonder de illegale tewerkstelling. Met de uitbouw van het Bestuur Inspectie binnen de administratie Werkgelegenheid werden de inspecties en administratieve controles verhoogd.

2° Een coherent beleid inzake het afleveren van arbeidsvergunningen vergt een aandacht samenbrengen van enerzijds de noden op de arbeidsmarkt en een positief integratiebeleid met eigen arbeidsmarktaccenten en anderzijds de tewerkstellingsmaatregelen t.o.v. de eigen arbeidskrachten en arbeidsmarktreserve. Daartoe is een permanent arbeidsmarktonderzoek noodzakelijk.

3° Inzake individuele aanvragen zal de afhandelingstermijn verder ingekort worden. Dat vermijdt de (rechts)onzekerheid zowel bij de werkgever als bij de werknemer.

4° Alhoewel niet strikt tot de bevoegdheid van de Gewesten behorend is het dringend nodig de verblijfswetgeving en de tewerkstellingsreglementering te harmoniseren. Hiertoe is een efficiënte coördinatie tussen de bevoegde beleidsniveaus noodzakelijk. Met de effectieve installatie van de Adviesraad voor vreemde werknemers werd daartoe een forum gecreëerd.

5° De Algemene richtlijn van de Vlaamse Executieve omtrent de toepassing van de reglementering moet worden geëvalueerd en waar nodig aangepast. Een voorstel terzake wordt door de bevoegde dienst uitgewerkt op basis van recente beleidsbeslissingen alsook de ontwerpen van K.B. en M.B. ter herziening van de huidige reglementering.

3.4. Algemeen

1° In het kader van de aan gang zijnde Vlaamse Tewerkstellingsconferentie wordt ook aandacht geschonken aan een doelgroepenbeleid m.b.t. migranten. Alhoewel de besprekingen nog niet zijn beëindigd (dit wordt voorzien in maart 1993) en bijgevolg

nog geen uitgewerkte beleidsvoorstellen werden geformuleerd, worden volgende maatregelen vooropgesteld die dienen vervat te worden in een meerjarenplan :

- het wegwerken van de juridische barrières zodat migranten in statutair en contractueel dienstverband bij de Vlaamse overheid kunnen worden aangeworven
- de werking van de migrantenconsulenten dient ingebed te worden in de bestaande begeleidingsacties van de VDAB ;
- de netwerkvorming met migrantenorganisaties moet worden uitgebouwd in functie van de principes van doelgroepbenadering, complementariteit, partnership en trajectbemiddeling ;
- 25 % van het aantal arbeidsplaatsen in het Weerwerk-VFIK-gesco-stelsel wordt voorbehouden voor migranten die niet tot de E.G. behoren. De invulling van dit stelsel gebeurt gedifferentieerd in functie van de lokale samenstelling van de werkzoekendenbevolking. Het doorstromings- en rotatiebeginsel geldt hier uitdrukkelijk.
- de VDAB-taalopleidingen moeten worden bijgestuurd. Hetzelfde geldt voor de taalopleidingen verstrekt door de centra voor basiseducatie ;
- de doelstelling van evenredige participatie dient ook in de VDAB-beroepsopleiding te worden aangehouden en stapsgewijs via kwantificeerbare doelstellingen te worden bereikt ;
- het invoeren van een quorum in de tewerkstellingsprogramma's gebaseerd op het subregionaal aandeel van de migranten in de beroepsbevolking ; dit quorum wordt gehanteerd en toegepast als landelijke norm ;
- de opstelling van zesmaandelijksse rapporten.

2° Volledigheidshalve dient vermeld dat medio december 1992, in uitvoering van de nota van de executieve „Kansarmoedebestrijding”, binnen de VICA een werkgroep „tewerkstelling” werd opgericht die tot taak heeft eveneens concrete beleidsmaatregelen te formuleren. De eigenlijke werkzaamheden zijn in de loop van 1993 gestart en dienen uit te monden in tussentijdse rapporten om en rond mei — juni 1993.

WELZIJN

1. Implementatie van het migrantenbeleid in het algemeen welzijnsbeleid

1.1. Algemeen welzijnswerk

Wat het algemeen welzijnswerk betreft, zijn er sinds het vorige ICM-rapport weinig verschuivingen gebeurd.

Follow-up van de voorstellen in het vorig ICM-rapport :

° Bij het uitwerken van de uitvoeringsbesluiten bij het decreet betreffende het algemeen welzijnswerk zal voor de resp. werksoorten worden nagegaan welke incentives in de regelgeving kunnen ingebouwd om het zich openstellen naar migranten toe, positief te sanctioneren (Synthese-rapport april 1992, p. 35).

— Eind 1992 heeft de Vlaamse Minister van Welzijn & Gezin aan de administratie GMW opdracht gegeven om maatregelen voor te stellen die de toegankelijkheid van de verschillende werksoorten binnen het algemeen welzijnswerk verhogen. Deze opdracht zal in 1993 uitgewerkt worden in het kader van de hierboven vermelde uitvoeringsbesluiten. De projectgroep Minderhedenbeleid zal dit opvolgen.

° In functie van een systematische informatieverzameling over de aanwezigheid van migranten binnen het algemeen welzijnswerk, zal bij de uitwerking van art. 8 van het decreet i.v.m. de naamloze registratie van het geboden hulpverleningsproces, de categorie 'migrant' op een adequate wijze worden geoperationaliseerd (Synthese-rapport, p.35).

— De minister van Welzijn & Gezin heeft aan het Steunpunt Migrant (HIVA-K.U. Leuven) opdracht gegeven om de doelgroep van het migrantenbeleid zo eenduidig mogelijk te operationaliseren en voorstellen te ontwikkelen betreffende de registratie van de doelgroep. Hierbij zal o.m. worden nagegaan hoe er op systematische wijze informatie kan verzameld over de aanwezigheid van migranten in het algemeen welzijns-

werk. Dit onderzoek (duurtijd 1 jaar — startdatum 1/11/92) zal van nabij gevolgd worden door de Interdepartementale Commissie Migranten.

1.2. Bijzondere Jeugdbijstand

In de bijzondere jeugdzorg zijn er sinds het vorige ICM-rapport weinig verschuivingen gebeurd.

Te vermelden valt dat in het ontwerp van BVE inzake de comités voor bijzondere jeugdbijstand werd voorzien dat de migrantendeskundige binnen deze comités voortaan een migrant dient te zijn.

Follow-up van de voorstellen in het vorig ICM-rapport :

° — De ondersteuning voor de hulpverlening voor migranten binnen de bijzondere jeugdbijstand dient erkend als een specifieke werkvorm waarvoor een erkennings- en subsidiëeringskader dient uitgewerkt

Veralgemening van de ervaringen van het bemiddelingsteam naar andere sectoren is aangewezen.

— Aan de administratie GMW wordt opdracht gegeven om dit erkennings- en subsidiëeringskader nader uit te werken. De aanbeveling van de VHRM desbetreffend van 18/4/1991 zal hierbij als leidraad worden gebruikt (Syntheserapport, p. 35).

— Wat betreft de ondersteuning van de hulpverlening voor migranten wordt binnen de bijzondere jeugdbijstand op langere termijn geopteerd voor een inbedding van deze werkvorm binnen het ruimere kader van de welzijnszorg, dit echter met een duidelijke specifieke en blijvende aandacht van de diensten en voorzieningen binnen de bijzondere jeugdbijstand.

De betoelaging van drie projecten (Antwerpen, Gent & Hasselt) is momenteel in voorbereiding. Zo zal de verdere betoelaging van het ondersteuningsteam Antwerpen (momenteel in VFIK) overgenomen worden. Door de eventuele latere inbedding van deze projecten in een ruimer kader kan een veralgemening van de ervaringen van het ondersteuningsteam naar andere sectoren gerealiseerd worden.

— In opdracht van de Vlaamse minister van Welzijn en Gezin heeft een adhoc werkgroep 'intercultureel bemiddelaars'* onderzocht op welke wijze de functie van intercultureel bemiddelen momenteel wordt ingevuld.

Voortbouwend op de resultaten van de werkgroepvergaderingen zal op korte termijn worden onderzocht welke sectoren behoefte hebben aan intercultureel bemiddelaars, wat hierbij de behoeften zijn en hoe dit kan geoperationaliseerd.

° Aanbeveling 35 van het KCM „In de bijzondere jeugdzorg moeten alle (buiten)gerechtelijke tussenkomsten beter geregistreerd worden om te kunnen nagaan hoe in de jeugdbescherming wordt omgegaan met migrantenjongeren” zal worden geoperationaliseerd. De bevoegde Minister zal hiertoe opdracht geven aan het bestuur bijzondere jeugdbijstand (Syntheserapport, p.36).

— De gerechtelijke tussenkomsten binnen de bijzondere jeugdbijstand ten aanzien van migrantenjongeren worden sinds 1 april 1992 geregistreerd, de buitengerechtelijke tussenkomsten sinds 1 januari 1993.

1.3. Het Maatschappelijk Opbouwwerk

Eenmaal de behandeling van de erkenningsdossiers in het maatschappelijk opbouwwerk is afgerond, zal kunnen nagegaan welke maatschappelijk opbouwwerkprojecten in 1993 naar migranten gericht zijn. Meer algemeen zal dan ook kunnen nagegaan in welke programma's uit de respectieve meerjarenplannen de migranten aan bod komen.

¹ Deze werkgroep — samengesteld uit enerzijds ambtenaren van de administraties GMW en Gezondheidszorg en anderzijds externe vertegenwoordigers van de bijzondere jeugdzorg, het VCIM en het Koninklijk Commissariaat voor het Migrantenbeleid — heeft in januari 1993 haar werkzaamheden beëindigd.

Follow-up van de voorstellen in het vorig ICM-rapport :

° Om de migranten echt te bereiken via het opbouwwerk is het nodig tijd en middelen te kunnen investeren in de aanwerving en opleiding van migranten-opbouwwerkers. Deze behoefte aan specifieke opleiding dient gekaderd binnen de uitbouw van een algemeen volwassenenonderwijs voor migranten (Syntheserapport, p 36).

— Momenteel wordt er binnen het departement Onderwijs een discussie gevoerd omtrent een raamdecreet volwassenenonderwijs. Hierbinnen voldoende aandacht besteed aan de migranten als specifieke doelgroep van het volwassenenonderwijs.

Het is aangewezen dat de minister, bevoegd voor de coördinatie van het migrantenbeleid in Vlaanderen, hierover overleg pleegt met de minister van Onderwijs.

— Om de tewerkstelling van migranten in het opbouwwerk te bevorderen, stelt de administratie voor om een maatregel van positieve actie uit te werken. Naar analogie met de specifieke maatregelen m.b.t. de tewerkstelling van migranten in de integratiecentra kan ook voor het maatschappelijk opbouwwerk een regeling uitgewerkt waarbij migranten via een combinatie van leren en werken als opbouwwerker kunnen tewerkgesteld worden.

De administratie zal een voorstel in die zin opnemen in de geplande wijziging van het BVE voor de sector. Dit voorstel moet dan aan de Hoge Adviescommissie voorgelegd worden, zodat de sector zijn visie terzake kan bepalen.

Het meest aangewezen is voor de hele welzijnssector na te gaan hoe de tewerkstelling van migranten kan bevorderd worden en hiervoor een regelgeving uit te werken die toepasbaar wordt gemaakt voor de hele welzijnssector.

2. Het minderhedenbeleid

Het minderhedenbeleid, zoals gesitueerd in de Dienst Maatschappelijk Welzijn, bestaat uit de begeleiding, erkenning en subsidiëring van welzijnsvoorzieningen voor culturele en etnische minderheden. Dit betekent dat ook de initiatieven van de organisaties werkend met culturele minderheden of specifieke doelgroepen zoals de vluchtelingen, de woonwagenbewoners en schippersfamilies onder de noemer 'minderhedenbeleid' ressorteren.

In opdracht van de Vlaamse Minister van Welzijn & Gezin is er binnen de administratie in juni 1992 een projectgroep Minderhedenbeleid van start gegaan.

Deze projectgroep — samengesteld uit ambtenaren van de administratie GMW en een vertegenwoordiger van het kabinet — heeft als taak voorstellen aan te reiken betreffende de uitbouw van een minderhedenbeleid (migrantenbeleid, vluchtelingenbeleid, beleid t.a.v. woonwagenbewoners) in de welzijnssector.

2.1. Het beleid t.a.v. woonwagenbewoners en zigeuners en het vluchtenlingenbeleid

De projectgroep Minderhedenbeleid werkt momenteel — in opdracht van de bevoegde minister — een ontwerp van beleidsbrief uit met betrekking tot deze doelgroepen van het minderhedenbeleid. In het kader van dit vooruitgangsrapport wordt bijgevolg niet verder ingegaan op dit luik van het minderhedenbeleid.

Wat het beleid t.a.v. woonwagenbewoners en zigeuners betreft, dient wel vermeld dat er voor 1993 voor het Vlaams Overleg Woonwagenbewoners (VOW) een verhoging van de middelen is toegestaan (van 3,3 mio F in 1992 naar 6,1 mio F in '93), zodat er personeelsuitbreiding mogelijk wordt en de continuering van het VFIA-project voor Limburg wordt verzekerd. Voor dit project werd ook een tussenkomst voorzien door de Provincie Limburg.

2.2. Het categoriaal migrantenbeleid

Het migrantenbeleid richt zich tot „alle legaal in ons land verblijvende personen die zich omwille van hun zwakke sociaaleconomische situatie en/of etnische afkomst in een achterstandspositie bevinden”, ongeacht of ze de Belgische nationaliteit verworven hebben. Hoewel op langere termijn dient gestreefd te worden naar een echte multicul-

turele samenleving moet op korte termijn een selectief beleid gevoerd worden ten aanzien van de meest achtergestelde groep van migranten en dezen die het meest problemen ondervinden inzake integratie. In Vlaanderen gaat het concreet om de niet EG-onderdanen van mediterrane oorsprong, voornamelijk Marokkanen en Turken (Coördinatennota Migrantenbeleid, mei 1992.).

Het categoriaal migrantenbeleid richt zich naar de migranten zoals omschreven in de Coördinatennota.

2.2.1. De middelen

Voor 1993 is er voor het categoriaal migrantenbeleid een globaal krediet voorzien van 237,6 miljoen F. In vergelijking met 1992 betekent dit een stijging met 50,4 miljoen F. Dit bijkomend krediet is voornamelijk bestemd om nieuwe erkende centra en uitbreidingen te subsidiëren en om de reeds verleende erkenning & uitbreiding van 1992 te honoreren.

Tabel : Overzicht van de begrotingsartikels en de ingeschreven kredieten voor '92 & '93 (uitgedrukt in miljoenen)

PR 41.7 – Basisallocatie 33.11	1992	1993
D 3311 (Facultatieve toelagen) ²	12,0	27,0
D 3313 (OCIV)	6,0	7,9
D 3314 (Integratiecentra)	131,7	155,0
430656 (Openbare instellingen)	37,5	47,7
TOTAAL	187,2	237,6

² In dit artikel is ook de toelage aan het Vlaams Overleg Woonwagenwerk (zie 2.1) inbegrepen.

2.2.2. De integratiecentra

2.2.2.1. Stand van zaken

— Op basis van het BVE van 18 juli 1990 zijn er op 31 december 1992 in totaal 41 integratiecentra erkend : 1 Vlaams Centrum voor migranten, het VCIM genoemd ; 5 regionale integratiecentra (R.I.C.'s) en 35 lokale centra (L.I.C.'s).

Tabel : Overzicht vd. integratiecentra erkend op 31/12/1992

Landelijk Centrum	V.C.I.M. (Vlaams Centrum Integratie Migranten), Brussel	erkend tot 30.06.1996
PROVINCIE ANTWERPEN		
R.I.C.	C.B.W., Borgerhout	erkend tot 31.12.1996
L.I.C.	Vrouwenwerking Flora, Borgerhout	erkend tot 31.10.1994
	Vrouwenwerking Nowwar, Borgerhout	erkend tot 30.11.1994
	Vrouwenwerking Ed Dayera, Borgerhout	erkend tot 31.03.1995
	Vrouwenwerking Nadi Echams, Antwerpen-Zuid	erkend tot 30.11.1994
	Vrouwenwerking Kadinin Sesi, Antwerpen-Zuid	erkend tot 30.11.1994
	Vrouwenwerking 't Dokske, Merksem	erkend tot 31.10.1994
	Cebag, Antwerpen-Kiel	erkend tot 30.11.1994
	Casa Chile, Antwerpen	erkend tot 31.03.1995
	Mozaiek, Boom	erkend tot 30.11.1994
	Ibn Batouta, Mechelen	erkend tot 30.04.1993
	Migrantenoverleg, Mechelen;	erkend tot 30.04.1993
	Migrantenwerking, Mechelen	erkend tot 31.12.1992
	Welkom Turnhout, Turnhout	erkend tot 30.08.1995

Landelijk Centrum	V.C.I.M. (Vlaams Centrum Integratie Migranten), Brussel	erkend tot 30.06.1996
PROVINCIE LIMBURG		
R.I.C.	P.O.G., Hasselt	erkend tot 31.12.1996
L.I.C.	Gemeentelijk Integratiecentrum, Heusden-Zolder	erkend tot 31.03.1995
	Gemeentelijk Integratiecentrum, Genk	erkend tot 31.08.1995
	Gemeentelijk Integratiecentrum, Houthalen-Helchteren	erkend tot 31.08.1995
PROVINCIE OOST- VLAANDEREN		
R.I.C.	Reg. Integratiecentrum, Sint- Niklaas	erkend tot 31.03.1997
	Stedelijk Integratiecentrum, Gent	erkend tot 31.08.1994
L.I.C.	Vrouwenwerking El Ele, Gent	erkend tot 30.11.1994
	De Poort — Beraber, Gent	erkend tot 31.10.1994
	D.H.K.D., Gent	erkend tot 31.03.1995
	Migrantenwerking, Aalst	erkend tot 31.10.1995
	Lokerse Integratiedienst, Lokeren	erkend tot 31.03.1993
	Lokaal Integratiecentrum Migranten, Temse	erkend tot 31.12.1993
	Migrantenintegratiecentrum, Temse	erkend tot 31.12.1993
	Stedelijke Integratiecentrum, St-Niklaas	erkend tot 31.08.1995
	Marhaba — Welkom, Dendermonde	erkend tot 31.08.1993
	De Brug, Gent	erkend tot 31.12.1993
	* Plint, Zele	erkend tot 31.09.1993
PROVINCIE WEST-VLAANDEREN		
L.I.C.	Sociale Dienst Vreemdelingen, Oostende	erkend tot 30.11.1994
	Opbouwwerk Migranten, Kortrijk	erkend tot 31.12.1994
VLAAMS BRABANT		
R.I.C.	B.R.I.C. — Vilvoorde	erkend tot 31.10.1993
L.I.C.	Casa Blanca, Vilvoorde	erkend tot 31.10.1994
	Migrantencentrum, Halle	erkend tot 30.03.1995
	Mikst	erkend tot 31.12.1994
BRUSSEL		
R.I.C.	De Foyer, Brussel	erkend tot 31.12.1992
L.I.C.	Dar Al Amal, Brussel	erkend tot 31.12.1992
	Intec Foyer, Brussel	erkend tot 31.12.1992

— In totaal worden 35 VZW's en 6 openbare centra gesubsidieerd. Zij stellen in totaal 104,85 personeelsleden tewerk, waarvan er 15,5 migranten zijn.

Integratiecentra	Aantal personeelsleden
VCIM	17,5
Prov. Antwerpen	
— 1 vzw R.I.C.	7,5
— 13 vzw's L.I.C.	20,0
Prov. Brabant	
— 1 vzw R.I.C.	1,5
— 3 vzw's L.I.C.	5,0
Regio Brussel	
— 1 vzw R.I.C.	3,6
— 2 vzw's L.I.C.	3,5
Prov. O. Vlaanderen	
— 1 vzw R.I.C.	4,0
— 1 openbare RIC	3,0
— 10 vzw's L.I.C	16,0
— 1 openbaar L.I.C.	2,0
Prov. W. Vlaanderen	
— 2 vzw's L.I.C.	2,75
Prov. Limburg	
— 1 openbaar R.I.C.	6,0
— 3 openbare L.I.C.'s	12,5

— De laatste jaren zijn heel wat extra middelen ter beschikking gesteld om o.m. de kansarmoede te bestrijden en de integratie te bevorderen. Deze fondsen zijn echter tijdelijk van aard. In nauw overleg met de Cel Kansarmoede van de administratie is nagegaan onder welke voorwaarden lokale migranten-VFIA-projecten kunnen gecontinueerd hetzij via personeelsuitbreiding van bestaande integratiecentra, hetzij via erkenning als nieuw integratiecentrum.

2.2.2.2. Follow-up van de voorstellen en gesignaleerde knelpunten

1) Teneinde de integratiebevorderende impact van de integratiecentra te kunnen evalueren zal de administratie GMW in overleg met het VCIM een „raam-schema voor evaluatie” opstellen. (Synthese-rapport, p. 38)

Hierop inspeland heeft de Vlaamse minister van Welzijn en Gezin aan de administratie opdracht gegeven om in overleg met het VCIM de werking en efficiëntie van de integratiecentra te evalueren. Deze opdracht zal in 1993 worden uitgevoerd.

2) In functie van een planmatige en optimale structurering van de integratiecentra zal de administratie GMW in overleg met het VCIM een ontwerp van structuur voor de sector uitwerken. De prioriteiten bepaald door de Executieve zullen hierbij richtinggevend zijn. In de toekomst zullen nieuwe aanvragen voor erkenning gesitueerd worden binnen deze structuur. (Synthese-rapport, p.38)

In functie van een planmatige en optimale structurering van de integratiecentra werkt de projectgroep Minderhedenbeleid in overleg met het VCIM aan een voorstel van structuurplanning voor de sector. Dit instrument moet toelaten om nieuwe aanvragen voor erkenning/uitbreiding in de toekomst (mede) te toetsen aan een aantal objectieve criteria (zie ook 3.1.3).

3) In het vorig ICM -rapport (Vooruitgangrapport, p. 92) is gesteld dat de subsidiëring van de loonkosten aan 95 % voor vele lokale centra voor moeilijkheden blijkt te zorgen. Niet alle plaatselijke besturen zijn bereid de resterende 5 % bij te leggen zodat vele centra verplicht zijn op stap te gaan voor giften of winstgevende activiteiten in te richten.

Om hieraan te verhelpen zullen de loonkosten in de lokale integratiecentra vanaf 1993 aan 100 % worden gesubsidieerd. Momenteel werkt de administratie aan een wijziging van het BVE van 18/7/1990 zodat deze verhoging kan worden toegepast.

4) Bij het uitwerken van besluit op de integratiecentra is aandacht besteed aan het bevorderen van de tewerkstelling van migranten in deze sector. Hiertoe is in art. 19 van het BVE van 18/7/1990 expliciet het volgende gesteld : „de Gemeenschapsminister kan afwijkingen toestaan op deze kwalificatievereisten, ten einde de tewerkstelling van migranten in de integratiecentra te bevorderen”. De concrete invulling van deze bepaling, bleek in de praktijk geregeld problemen op te roepen. (Vooruitgangsrapport, p. 92)

In overleg met het VCIM heeft de administratie een nieuwe regelgeving uitgewerkt m.b.t. deze maatregel van positieve actie.

2.2.3. Reiskosten voor gezinshereniging

Het aantal aanvragen (6 voor een totaalbedrag van ø 86.000 F) blijft beperkt en neemt geen uitbreiding.

2.2.4. Subsidiëring van de morele en religieuze raadgevers

In totaal werden 3 personen gesubsidieerd via de vzw de Sociale Dienst te Oostende en de Bisschoppelijke Commissie „Pro Migrantibus” te Brussel respectievelijk voor 1 en 2 aalmoezeniers. Hiervoor werd 2,45 mio F voorzien.

Het voorstel „de taak van de morele en religieuze raadgevers zal opnieuw worden gedefinieerd. De aanbeveling van de Vlaamse Hoge Raad voor Migrantten van 29/1/1989 zal hierbij als leidraad dienen” (Synthese-nota, april 1992, p 36) is nog niet verder uitgewerkt.

2.2.5. Subsidiëring van Nederlandse taallessen

De optie om de taallesseninitiatieven voor migranten toe te vertrouwen aan de centra voor basiseducatie blijft behouden. Daar nog steeds niet alle taallesseninitiatieven voor migranten konden opgenomen in de programmatie van de centra voor basiseducatie zijn er voor het schooljaar 1991-1992 nog 27 organisaties (17 erkende integratiecentra en 10 andere instanties) vanuit Welzijn gesubsidieerd voor taallessen. Voor deze centra werd in totaal 4.741.011 fr vastgelegd.

Voor de periode september-december van het schooljaar 1992-1993 werden in totaal 26 aanvragen ingediend (15 voor erkende integratiecentra en 11 voor andere organisaties).

Nieuw hierbij is dat de aanvragen voor taallessen worden gecoördineerd door de regionale integratiecentra. Krachtens het BVE op de integratiecentra zijn zij immers belast met de planning van de taallessen in hun regio. Ook de betoelaging van de initiatieven gebeurt niet langer rechtstreeks maar via de regionale integratiecentra. Dit sluit aan bij het ICM-voorstel om de regionale integratiecentra te belasten met de coördinatie van het educatief aanbod op regionaal niveau. (Synthese-nota, p. 37)

In het voorjaar 1993 zal een Ronde Tafel-Conferentie betreffende het educatief aanbod Nederlands als Tweede Taal voor volwassenen in Vlaanderen doorgaan. Op haar vergadering van 20 januari 1993 heeft de Vlaamse Regering beslist om deze Ronde Tafel-Conferentie te ondersteunen door een Stuurgroep die de opdracht heeft deze conferentie voor te bereiden en te organiseren en om achteraf de aanbevelingen van de Conferentie aan de Vlaamse Regering voor te leggen.

Het voorstel „de vertegenwoordiging van de migrantensector in de besturen van de basiseducatie (zowel de centra als het VOOB) dient verzekerd” is nog niet nader uitgewerkt.

2.2.6. De zelforganisaties

Voor 1992 werden in totaal 17 zelforganisaties (waaronder 6 migrantenvrouwenwerkingen) gesubsidieerd op sectie 56 voor een totaal bedrag van 1.645.000 fr. In 1992 waren het 3 zelforganisaties voor een totaal van 398.000 F.

Aansluitend bij de ICM – voorstellen desbetreffend heeft de Vlaamse Regering op haar vergadering 27 januari 1993 het ontwerp BVE opgesteld betreffende de erkenning en subsidiëring van de zelforganisaties goedgekeurd, en dit voor een experimentele periode van twee jaar. Gedurende deze periode zal de erkenning en subsidiëring van de zelforganisaties en federaties van zelforganisaties gebeuren door de Vlaamse minister bevoegd voor de bijstand aan personen. Voor 1993 is hiervoor op de begroting 15 miljoen F voorzien (Pr. 41.7, BA 33.11) Het besluit voorziet in een grondige evaluatie van de regelgeving in de loop van het tweede jaar .

2.2.7. Andere verenigingen met een permanente werking

Een aantal organisaties die met een specifiek doelgroep werken maar niet erkend kunnen worden als integratiecentra voor migranten, ontvangen eveneens een facultatieve toelage. In 1992 werden in totaal 45 organisaties of instanties betoelaagd op BA 33.11.56 voor een totaal van 18.120.428 F.

Naast de zelforganisaties (1,6 mio F), de morele raadgevers (2,4 mio F) het woonwagwerk (3,3 mio F) en de reiskosten in het kader van de gezinshereniging (100.000 F) worden volgende (groepen van) organisaties betoelaagd :

Organisaties/activiteiten die in 1992 facultatieve toelage ontvingen	Toelage
De Schroef (schipperskinderen)	1.450.000 F
Categoriale werkingen binnen welzijnsinstellingen	250.000 F
Socio-culturele verenigingen & syndicale organisaties met categoriale werkingen	2.592.000 F
Multiculturele manifestaties	325.000 F
Toelagen aan plaatselijke werkingen	737.000 F
Huurdersverenigingen	750.000 F
Organisaties werkend met vluchtelingen	1.449.000 F
Migrantenvrouwenwerkingen	600.000 F
– Payoke	1.194.000 F
– Opvangcentra slachtoffers vrouwenhandel	880.428 F
Overige	650.000 F

M.b.t. deze facultatieve toelagen heeft de Vlaamse minister van Welzijn & Gezin de administratie opdracht gegeven te onderzoeken of er voor integratieactiviteiten georganiseerd door derden ruimte kan gecreëerd binnen de bestaande wetgevingen en subsidiëeringsregelingen van de Vlaamse Gemeenschap.

Wat specifiek de huurdersverenigingen betreft, is in opvolging van het ICM-voorstel „Huurdersverenigingen zijn voor migranten een belangrijk instrument in het collectiviseren van hun problemen inzake huisvesting. In overleg met de administratie Ruimtelijke Ordening en Huisvesting zal worden nagegaan op welke wijze huurdersverenigingen kunnen erkend & betoelaagd binnen de sector “huisvesting,, (synthese-rapport, p. 37) aan de administratie opdracht gegeven om — via de ICM — in overleg met de sector huisvesting de werking van de huurdersorganisaties te evalueren teneinde hun werking te optimaliseren.

2.2.8. Het Impulsfonds voor het migrantenbeleid

Het bijkomende krediet-1992 werd uitsluitend bestemd voor de continuering van het personeel tewerkgesteld in deze projecten. Voor 1993 is opnieuw een krediet vrijgegeven. De prioriteiten en modaliteiten van aanvraag moeten nog worden bepaald.

3. Migrantenstudies uitgevoerd door het Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudiën (CBGS)

3.1. Lopend onderzoek

3.1.1. Eigen organisaties van migranten

Na de doorlichting van de Vlaamse migrantenorganisaties en de samenstelling van een data-base met het overzicht van diensten en initiatieven van en voor migranten, werd de aandacht grotendeels verplaatst naar de studie van de eigen organisaties van migranten. Ter verkenning van dit in Vlaanderen nog onbetreden onderzoeksveld werd in Oost-Vlaanderen op systematische wijze contact opgenomen met de eigen organisaties van migranten en hun vertegenwoordigers.

Een betere kennis van de allochtone organisaties, inbegrepen hun moskeeverenigingen, draagt ons inziens bij tot een gerichter en effectiever integratiebeleid. Het rapport omtrent de eigen organisaties bevatte de schriftelijke weergave van heel wat contacten ter plaatse en hielp also een bestaande lacune opvullen. Dit CBGS- Werkdocument nr 74 " Eigen organisaties van migranten in Oost-Vlaanderen,, omvat niet alleen eigen veldwerk uit de periode 1990-1991, maar geeft ook een stuk van de beschikbare internationale literatuur .

De opvolging van dit onderwerp geschiedde ondermeer door het ter beschikking stellen van een bibliografie omtrent eigen organisaties (CBGS-Werkdocument, nr 81).

Naar aanleiding van de vorige CBGS-publikatie inzake eigen organisaties van migranten werd geconstateerd hoe groot de vraag is naar relevante lectuur. Het rapport komt tegemoet aan de vele personen en instanties die meer willen weten omtrent deze thematiek. Het overzicht is dan ook een handig en een nieuw werkinstrument.

In tegenstelling tot het " Bibliografisch overzicht rond migranten -welzijn en gezin ,, (CBGS-Werkdocument 64), werd deze keer noodzakelijkerwijze bijna uitsluitend teruggegrepen naar de buitenlandse literatuur. Zowel in de Nederlandse als de Angelsaksische literatuur wordt het belang van de zelforganisaties reeds enkele jaren erkend. Er is in die landen meer ervaring met allerlei initiatieven dienaangaande. Daardoor zijn er meer opiniërende essays omtrent dit onderwerp voorhanden.

Er is in die landen duidelijk meer beschrijvend-inventariserend werk verricht, en verschillende steden hebben er gerapporteerd over hun beleid ten aanzien van en met de eigen organisaties. Tenslotte verschenen recent in Nederland ook een aantal doctoraten, die een duidelijk overzicht en inzicht geven in de organisatiestructuren van migrantengemeenschappen (Landman N., 1992 ; Doornik J. 1991).

Naast de hierboven aangegeven wetenschappelijke en beleidsdocumentatie, werden ook nota's en commentaren uit diverse welzijnsbladen mee opgenomen in deze bibliografie. Een bundeling van al deze teksten leek ons hierbij meer dan aangewezen. Ze vormen een rijke bron voor documentatie en informatie. Het is aan de gebruiker uit te maken welke bibliografische gegevens voor hem het meest bruikbaar zijn.

Dit bibliografisch overzicht werd afgesloten op 30 juni 1992.

3.1.2. Informatie-verstrekking en data-ontsluiting inzake vreemdelingenpopulatie in het Vlaamse Gewest en in Brussel-Hoofdstad

Hier ligt de bedoeling voor — zoals in het verleden — vooral recent statistisch materiaal dat door het N.I.S. en/of het Rijksregister in ruwe vorm ter beschikking wordt gesteld, open te stellen voor een breder publiek. Naast de bevolkingsaantallen naar nationaliteit en leeftijd op 1 januari 1990 voor Vlaanderen en Brussel (C.B.G.S.- Werkdocumenten 77 en 78 van 1991) werden ook reeds de recente cijfers dd. 1/1/92 gepubliceerd (CBGSinterne nota, projectgroep "Minderhedenbeleid,, oktober 1992).

Een overzicht van de bevolking van vreemde nationaliteit, afkomstig van de tienjaarlijkse Volkstellingen (1970,1981,1991) verscheen tevens in het oktobernummer 1992 van het tijdschrift Bareel.

3.1.3. Structuurplan integratiecentra

Binnen de projectgroep 'Minderhedenbeleid' wordt meegewerkt aan de opstelling van een objectief structuurplan integratiecentra. Het voorstel tot regionale spreiding steunt op de recente CBGSciifers inzake aard en samenstelling van de bevolking van vreemde nationaliteit in Vlaanderen (zie ook punt 2.2.2.2).

3.2. Programmatie 1993

Afhankelijk van de beschikbaarheid van de nodige mankracht binnen het C.B .G.S. wordt in het derde kwartaal van 1993 aanvang gemaakt met een area-onderzoek bij migranten. Na een eerdere doorlichting van diensten van en voor migranten volgt logischer wijze deze nieuwe stap op weg naar en beter inzicht in de wijze waarop migranten individueel staan tegenover een samenleven in Vlaanderen. De integratieproblematiek in al zijn facetten staat hierbij centraal, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen de eerste en tweede generatieproblematiek, de diverse nationaliteiten, enz. . . .

KIND EN GEZIN

Dit vooruitgangsrapport werd opgesteld op het stramien van de nota „Activiteiten en initiatieven met een specifieke gerichtheid op de migrantenproblematiek” van april 1992.

Enkel de nieuwe initiatieven van Kind en Gezin voor migranten of de initiatieven waarbij de follow-up nieuwe elementen bevat, komen aan bod.

Het meest opvallende initiatief binnen de instelling is en blijft het project „interculturele bemiddelaars”. De gelijknamige overleggroep bereidt momenteel een beleidsnota voor die zal voorgelegd worden aan de Raad van Beheer van de instelling. In deze beleidsnota zullen naast specifieke opties met betrekking tot de interculturele bemiddelaars ook andere aspecten van de werking van Kind en Gezin met een specifieke gerichtheid op migranten aan bod komen.

1. De consultatiebureaus van Kind en Gezin, de individuele begeleiding van jonge gezinnen aan huis en gezondheidsvoorlichting en -opvoeding

1.1. Consultatiebureau specifiek gericht op migranten te Brussel

Kind en Gezin verleende in februari 1991 een principieel akkoord tot de oprichting van een Prenataal Consultatiebureau en een Consultatiebureau voor het Jonge Kind te Brussel, specifiek gericht op migranten (cf. stand van zaken april 1992). Vzw Foyer, organiserend bestuur, verrichtte de nodige verbouwingswerken die gedeeltelijk door Kind en Gezin werden bekostigd (1,2 miljoen, laatste storting november 92). Verwacht wordt dat men begin 1993 zal kunnen starten met de activiteiten.

1.2. Interculturele bemiddelaars

Kind en Gezin fungeert sedert september 1991 als stageplaats voor interculturele bemiddelaars in de gezondheidszorg (project dat de Vlaamse regering toevertrouwd heeft aan het Vlaamse Centrum voor de Integratie van Migrantten — cfr. stand van zaken april 1992).

De eerste lichting van 19 interculturele bemiddelaars in opleiding heeft sedert september 1992 een 2de jaar praktijkstages aangevat. Deze 19 stagiaires zullen binnen 2 jaar als volwaardige interculturele gezondheidsbemiddelaars afstuderen. Gemiddeld werken zij anderhalve dag per week bij Kind en Gezin. Een tweede lichting interculturele bemiddelaars in opleiding maakt sedert september 1992 via kijkstages kennis met de instelling. Deze stagiaires zullen in 1993 evenals de stagiaires van de eerst lichting praktijkstage volgen. Vanaf september 1992 waren er in totaal een 30-tal stagiaires interculturele bemiddelaars werkzaam in de instelling.

Ten behoeve van de sociaal verpleegkundigen die als stagementor optreden enerzijds en ten behoeve van de interculturele bemiddelaars anderzijds werd een concrete handleiding opgesteld.

De aanwezigheid van de stagiaires interculturele bemiddelaars is nu reeds volgens de betrokken medewerkers van Kind en Gezin een belangrijke stap naar een hogere kwalitatieve dienstverlening vanwege de instelling. Het blijkt bijvoorbeeld dat moeilijk toegankelijke migrantengezinnen door de aanwezigheid van de bemiddelaars beter bereikbaar zijn en dat men tijdens de gesprekken dieper kan ingaan op bestaande vragen. Zoals het woord reeds aangeeft, treedt de interculturele bemiddelaar bemiddelend op : hij behoudt een zekere onafhankelijkheid ten aanzien van de sociaal verpleegkundige en kan opkomen voor de zienswijze van de migrant. Hierdoor wordt de culturele integriteit van het gezin op die vlakken die de privé-sfeer betreffen beter beschermd. Tijdens de zomervakantie werd de afwezigheid van de interculturele bemiddelaars wel degelijk opgemerkt.

De aanwezigheid van de bemiddelaars heeft niet alleen een aantal praktische consequenties (organisatie, voorbereiding te velde, . . .) maar ook inhoudelijk blijkt dat er bij de medewerkers van de instelling verschillende houdingen bestaan ten aanzien van het werken met migranten.

De overleggroep „Interculturele bemiddelaars” buigt zich, naast het opvolgen van het project en het expliciteren van de doelstellingen, over de mogelijke inschakeling, taken en bevoegdheden van de afgestudeerde interculturele bemiddelaars binnen de instelling.

1.3. Hulp van tolken op de consultatiebureaus

De instelling zal voorlopig verder een beroep doen op de medewerkers die thans een tolkenfunctie uitoefenen. In het kader van het project interculturele bemiddelaars zullen evenwel geen nieuwe initiatieven genomen worden inzake het aantrekken van tolken.

1.4. De vorming van de sociaal verpleegkundigen met het oog op de migrantenproblematiek

Kind en Gezin stelde een vormingsprogramma op voor de 4 hoofdsociaal verpleegkundigen die instaan voor de organisatie en coördinatie van het project „interculturele bemiddelaars” en voor de sociaal verpleegkundigen die als stagementor optreden (voor de eerste lichting bemiddelaars waren dat samen 44 personen). Dit vormingsprogramma start eind november 1992 met 3 vormingsdagen.

Inhoudelijk wordt er gewerkt rond volgende thema's :

- De interculturele werker, de opleiding intercultureel werk, de doelstellingen van de stage, de positie van de bemiddelaars ;
- De mediterrane cultuur en hoe deze tot uiting komt in gedrag en gewoontes, meer bepaald t.a.v. gezondheid en opvoeding ;
- Eigen waarden en normen, het aanbod van Kind en Gezin, de positie van de stagementoren en -coördinatoren
- Interculturele communicatie en samenwerking.

Na deze vormingsdagen volgen supervisiesessies in kleine groepen gedurende een halve dag per maand en dit enerzijds voor de stagecoördinatoren en anderzijds voor de stagementoren.

De personeelsleden van Kind en Gezin krijgen ook de mogelijkheid om tijdens hun diensturen opleidingen te volgen georganiseerd door een externe instantie. Ook in 1992 namen heel wat personeelsleden deel aan korte of langdurige opleidingen rond de migrantenproblematiek.

1.5. Aangepaste gezondheidsvoorlichting en -opvoeding (GVO)

Bijkomend bij de bestaande of geplande acties op het vlak van de gezondheidsvoorlichting aan migranten, werden er in 1992 nieuwe Turkse en Arabische brochures

aangekocht bij het Bureau Voorlichting Gezondheidszorg Buitenlanders te Utrecht. Deze brochures rond borstvoeding, flesvoeding, de hoofdluis, vitamine A en D en gehooronderzoek worden nu gratis via de sociaal verpleegkundigen op huisbezoek en via de consultatiebureaus in omloop gebracht. Ook de brochures „diarree” en „op vakantie met kinderen” werden opnieuw aangekocht. Samen gaat het om ongeveer een 35 000 brochures en pamfletten.

2. Migranten in de opvangvoorzieningen

Wat betreft migranten in de opvangvoorzieningen blijft de nota „Activiteiten en initiatieven met een specifieke gerichtheid op de migrantenproblematiek” van april 1992 van toepassing.

Ook dit jaar werden er tijdens de maanden juni tot september extra inspanningen geleverd door opvangvoorzieningen om vakantieopvang te voorzien voor migrantenkinderen die hun ouders niet vergezelden naar het land van herkomst. Om deze inspanningen te ondersteunen verleende de Raad van Beheer van de instelling principiële goedkeuring voor de dagen nachtopvang van vreemdelingenkinderen bij Diensten voor Opvanggezinnen tijdens de zomermaanden 1992. Er werd voor deze diensten een procedure voorzien om naast de dagopvang ook de nachtopvang te betoelagen. Verschillende diensten voor opvanggezinnen uit de provincies Limburg, Antwerpen en Oost-Vlaanderen maakten van deze regeling gebruik. Cijfergegevens over de omvang van deze vakantieopvang zijn momenteel nog niet voorhanden.

De Raad van Beheer van Kind en Gezin maakte dit jaar een uitzondering op de taaleisen voor de dienst voor opvanggezinnen verbonden aan de vzw Foyer. Hierdoor kunnen ook opvangpersonen die geen of weinig Nederlands kennen zich aansluiten als opvanggezin.

3. Onderzoek met betrekking tot de migrantenproblematiek

Sociale kaart kansarmoede

Kind en Gezin voert momenteel een enquête bij de sociaal verpleegkundige met als doel het opstellen van een sociale kaart van alle kansarme gezinnen met jonge kinderen in Vlaanderen. Op basis hiervan zal men een zicht krijgen op het voorkomen van kansarmoede bij gezinnen met jonge kinderen, de geografische spreiding en de mate waarin deze gezinnen van de dienstverlening van Kind en Gezin gebruik maken. Aan de hand van de vraag naar de nationaliteit zal de kansarmoede bij de gezinnen waarbij 1 of beide ouders niet-Belg zijn in kaart worden gebracht.

4. Maatregelen die werden voorgesteld naar aanleiding van de begrotingsopmaak 1993 en wat hiervan weerhouden werd

De projecten die in 1992 of daarvoor reeds werden voorgesteld met consequenties voor de begroting 1993 werden in de nota van 13 mei 1992 besproken. Naar aanleiding van de toekenning van de dotatie 1993 wordt gekeken wat hiervan weerhouden werd.

De dotatie aan Kind en Gezin voor 1993 is de dotatie van 1992 verhoogd met de indexaanpassing van de wedden, de uit de C.A.O. voortvloeiende meeruitgaven en sommige meeruitgaven van reeds vóór 1993 aangegane verbintenissen (onder meer voor de dagopvang).

Alhoewel er geen bijkomende middelen zijn voor projecten met betrekking tot de migrantenproblematiek, zullen de meest projecten zoals voorgesteld in de nota van mei 1992 toch als project behouden blijven, met name :

- specifieke vormingsprojecten voor sociaal verpleegkundigen en interculturele bemiddelaars
- aangepaste gezondheidsvoorlichting en documentatie
- investering in tolken en interculturele bemiddelaars
- projecten vakantieopvang van migrantenkinderen.

Eén project werd niet weerhouden, namelijk het opzetten van nieuwe specifieke prenatale consultatiebureaus in migrantenwijken uitgezonderd de Foyer, en van specifieke prenatale thuisbegeleiding.

We willen er verder op wijzen dat eigenlijk alle uitgaven voor de dienstverlening aan migranten zowel degene die reeds in 1992 bestonden als de mogelijke nieuwe voor 1993, naar uitgaven toe geboekt worden op de gewone begrotingsartikels.

GEZONDHEIDSZORG

Stand van zaken

In de synthesesnota van april 1992 werden inzake Gezondheidszorg een aantal voorstellen geformuleerd waarvan de stand van zaken als kan samengevat worden :

1. De centra voor geestelijke gezondheidszorg

Het voorstel om de centra voor geestelijke gezondheidszorg te Antwerpen (OCMW) en te Gent (Kon. Fabiolalaan) uit te breiden met een gespecialiseerde equipe voor hulpverlening aan migranten werd door de Administratie onderzocht. Er werd echter vastgesteld dat er binnen de begroting voor 1992 geen mogelijkheid bestaat om dit voorstel te realiseren. Binnen de begroting van 1993 kan dit voorstel gerealiseerd worden.

2. De centra voor medisch schooltoezicht

Het Besluit van de Vlaamse Executieve inzake de wijziging van de samenstelling van de equipes voor medisch schooltoezicht (toelating niet-Belgen) werd principieel door de Vlaamse Executieve goedgekeurd.

3. De perinatale zorg

In de Vlaamse Adviescommissie voor Perinatale zorg zullen de vastgestelde hogere perinatale sterftcijfers dienen onderzocht te worden.

4. Het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie

Het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie heeft in de beoordeling van de projecten inzake gezondheidspromotie rekening gehouden met o.a. de migranten als prioritaire doelgroep.

5. Het project „Interculturele bemiddelaars in de gezondheidszorg”

In opdracht van Gemeenschapsminister Detiège is in de overeenkomst de betoelaging van de administratieve functie vanaf 01/01/1993 opgetrokken tot voltijds.

Ondertussen is dit project ruim anderhalf jaar aan de gang, evenwel zonder dat de administratie gezondheidszorg bij de inhoudelijke uitwerking betrokken is. Het Centrum Etnische Minderheden en Gezondheid (zetel : Dienst Gezondheidswetenschappen, V.U.B.) heeft een uitgebreid verslag evenals een evaluatie van de activiteiten in 1991 gepubliceerd. Het eerste jaar werd overwegend besteed aan opleiding van de coördinatoren en de bemiddelaars.

6. Opleiding en bijscholing van verpleegkundigen

Wat de opleiding en bijscholing van verpleegkundigen betreft kan gesteld worden dat er in de sector spontaan aandacht wordt besteed aan de gezondheidszorg voor migranten. Er zal door de Administratie onderzocht worden hoe dit verder kan gestimuleerd worden.

SOCIAAL-CULTUREEL WERK

1. Jeugdwerk

1.1. Lokaal en regionaal jeugdwerk

— Tijdens de voorbije jaren werd een substantiële stijging voorzien voor de basissubsidie „Initiatieven Kansarme Jeugd”. Het grootste deel van de aldus gesubsidieerde initiatieven werkt uitsluitend of gedeeltelijk aan de integratie van migrantenkinderen en/of -jongeren. Ook voor 1993 werd binnen de goedgekeurde begroting van het Bestuur Jeugdwerk een belangrijke stijging voor deze sector en de daarbinnen erkende jeugdiniciatieven met migrantenwerkingen voorzien (+ 11 miljoen F = + 12,35 %).

— In de Vlaamse Raad werd een voorstel van decreet ingediend houdende subsidiëring van gemeentebesturen en de Vlaamse Gemeenschapscommissie inzake het voeren van een jeugdbeleid. Dit ontwerp voorziet dat voor de eerste periode van drie jaar ten minste 25 % van het budget gebruikt wordt voor jeugdwerk met achtergestelde groepen.

— Binnen de Interdepartementale Commissie Jeugdzaken werd als eerste programmapunt de inventarisering van de bestaande regelgevingen en geldstromen t.a.v. maatschappelijk achtergestelde jongeren, waaronder veel migrantenjongeren, weerhouden. Doel is via het verwerven van deze informatie te komen tot beter op mekaar afgestemde beleidsmaatregelen en tot een optimale aanwending van het beschikbare geld. De Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden heeft de commissie gevraagd tegen Pasen 1993 te kunnen beschikken over een eerste advies hieromtrent.

1.2. Landelijk jeugdwerk

Er wordt onderzocht op welke wijze projecten van sensibilisering, samenwerking met en effectieve integratie van migrantenjongeren in het landelijk jeugdwerk financieel ondersteund worden.

De administratie Sociaal-Cultureel werk deed terzake aan de Vlaamse minister voor cultuur een voorstel betreffende de criteria i.v.m. het subsidiëren van projecten opgezet door erkende landelijke jeugdverenigingen m.b.t. de multi-culturele aanpak tijdens de periode 1993-1995. Dit voorstel van criteria werd voor advies voorgelegd aan de Jeugdraad. Normalerweise zal eind januari 1993 een definitieve beslissing door de Vlaamse minister van Cultuur en Brusselse Aangelegenheden worden genomen.

1.3. Project „Jeugd, democratie en verdraagzaamheid”

In de stuurgroep „Opvolging van de Boodschap van de jeugd” van de Koning Boudewijnstichting werkt het Bestuur Jeugdwerk samen met het jeugdwerk ernstig mee aan het project „Jeugd, democratie en verdraagzaamheid” dat duidelijk in de lijn ligt van de voorstellen van het Koninklijk Commissariaat. In de begroting 1992 werd hiervoor op het programma 43.1 „Jeugd” 2.500.000 F goedgekeurd.

1.4. Beleidsdag en vormingsdag „ Jeugdwerk in een intercultureel perspectief”

Het Bestuur Jeugdwerk heeft meegewerkt aan een beleidsdag en vormingsdag georganiseerd door de Jeugdraad voor de Vlaamse Gemeenschap in samenwerking met het Koninklijk Commissariaat voor het Migrantenbeleid en de Koning Boudewijnstichting. Deze beide dagen — die plaatsgrepen op 23 en 24 oktober 1992 hadden als het thema „het Jeugdwerk in een intercultureel perspectief”.

1.5. Knelpunten inzake doelgroepafbakening, registratie en cijfermateriaal

De bijzonder grote verscheidenheid van initiatieven en werkvormen in de jeugdsector die elk op hun eigen manier initiatieven ontwikkelen naar de migrantenjongeren, maakt een eenvormige afbakening zowel naar doelgroep als naar registratie toe zeer moeilijk. De vraag kan trouwens gesteld of deze afbakening en registratie wel wenselijk is.

1.6. Rapport van het Koninklijk Commissariaat i.v.m. het jeugdbeleid

Binnen het Bestuur Jeugdwerk zijn gesprekken aan de gang om de voorstellen m.b.t. het jeugdbeleid, geformuleerd in het rapport van het Koninklijk Commissariaat nog verder naar beleidsadviezen toe te vertalen.

2. Volksontwikkeling en openbaar bibliotheekwerk

2.1. Het Intercultureel Centrum voor Migranten

In de begroting 1993 werd een budget ingeschreven voor een Intercultureel Centrum voor Migranten. Over dit op te richten Centrum werd een nota voorgelegd aan de Vlaamse minister van Cultuur & Brusselse Aangelegenheden.

Op haar vergadering van 27 januari 1993 heeft de Vlaamse regering de Vlaamse minister bevoegd voor Cultuur belast met de oprichting of erkenning van een Intercultureel Centrum dat tot doel heeft de organisaties van migranten op deskundige wijze te begeleiden en te ondersteunen. De samenstelling van dit Centrum dient vooraf ter goedkeuring aan de Vlaamse regering voorgelegd.

2.2. Subsidiëring van migrantenorganisaties

2.2.1. Plaatselijke organisaties

Aan de Vlaamse minister van Cultuur & Brusselse Aangelegenheden werd een concreet voorstel gedaan i.v.m. de subsidiëring van plaatselijke migrantenorganisaties.

Op haar vergadering van 27 januari 1993 heeft de Vlaamse Regering het ontwerp-besluit houdende de voorwaarden inzake erkenning en subsidiëring van organisaties van migranten goedgekeurd. De Vlaamse minister bevoegd voor de bijstand aan personen is belast met de uitvoering ervan.

2.2.2. Bovenlokale organisaties

In het ontwerpdecreet houdende een algemene subsidieregeling voor diensten en een subsidiëring voor specifieke organisaties in het kader van het sociaal-cultureel werk met volwassenen werd een hoofdstuk opgenomen m.b.t. de subsidiëring van provinciale of landelijke migrantenorganisaties. Dit ontwerp is momenteel voor advies aan de Hoge Raad voor de Volksontwikkeling voorgelegd.

2.3. Culturele manifestaties

Het budget voor culturele manifestaties is toegenomen. Het is de bedoeling in samenwerking met migrantenorganisaties culturele manifestaties op te zetten. Anderzijds zullen optredens van migrantengezelschappen extra worden gestimuleerd.

2.4. Culturele centra

De eigen culturele centra van de Vlaamse Gemeenschap worden gevraagd om een bijzondere inspanning te leveren om samenwerkingsverbanden met migrantenorganisaties aan te gaan.

SPORT

In de synthese-nota bij het vooruitgangsrapport van april '92 werden m.b.t. de sport de volgende voorstellen gedaan die door de Vlaamse Executieve of door het Commissariaat-generaal voor de Bevordering van de Lichamelijke Ontwikkeling, de Sport en de Openlucht recreatie (BLOSO) dienden gerealiseerd.

1 Erkenning van de integratiefunctie van de sport is primordiaal.

2 De oprichting van lichte sportinfrastructuur in de buurt, gekoppeld aan een beleid dat erop gericht is de migranten een gelijke kans te bieden om de bestaande sportinfrastructuur te gebruiken wordt derhalve aanbevolen. Het ter beschikking stellen op het niveau van de Vlaamse Executieve van de nodige middelen hiervoor lijkt aangewezen.

Tot op heden werden er vanwege de Vlaamse Executieve geen bijkomende middelen voorzien.

3 Structureel overleg tussen het jeugdwerk en de sport dient op gang gebracht te worden.

Structureel overleg tussen het jeugdwerk en de sport is op gang gebracht via :

- 1) de Interdepartementale Commissie Jeugdzaken ;
- 2) Actie straatvoetbal — samenwerkingsverband tussen gemeentelijke Sport- en jeugddiensten van de V.F.I.K.-gemeenten ;
- 3) De Bloso-jeugdsportcampagne ;
- 4) de Koning Boudewijnstichting : Project '93 : een sportopleiding van jeugdwerkers.

4 Het nemen van initiatieven waar de sport en de welzijnssector elkaar ontmoeten lijkt aangewezen. De sportstructuren zijn onvoldoende geïnformeerd over of betrokken bij maatschappelijke integratieprojecten.

Via de VICA wordt bij de beleidsnota's van de V.F.I.K.-gemeenten telkenmale aangedrongen op sportprojecten naar maatschappelijk achtergestelden.

5 In het kader van de jeugdsportpromotiecampagne (1992-1993) gericht naar de doelgroep van twaalf tot achttien jarigen wenst het BLOSO specifieke aandacht te besteden aan de integratiefunctie van sport bij migrantenjongeren in de sport.

6 Op het vlak van kadervorming en opleiding zal bij de opleiding van jeugdsportbegeleider (in het najaar 1992) naast de technische vorming ook aandacht besteed worden aan het sociale aspect van jeugdbegeleiding.

De nodige aandacht wordt besteed aan het sociale aspect van jeugdbegeleiding in elke initiatorcursus (vanaf 1993 algemeen te realiseren) — Operatie is reeds gestart vanaf het najaar 1992.

De bestaande discriminatie inzake BLOSO-lesgeversvergoeding (enkel voor Belgische kandidaten), zal hierbij een specifiek aandachtspunt vormen.

Er is nooit discriminatie geweest inzake Bloso-lesgeversvergoedingen. Elke lesgever door Bloso aangesteld wordt vergoed op dezelfde basis (op basis van zijn kwalificatie) ongeacht zijn nationaliteit. Van de kandidaat-deelnemers wordt verondersteld dat zijn de Nederlandse taal in die mate beheersen dat zij de lessen gemakkelijk kunnen volgen. De voertaal van clinics voor toptrainer is dikwijls een andere West-Europese taal (Frans, Engels, Duits).

7 Er zullen provinciale en lokale sportprojecten naar migrantenjongeren worden gestimuleerd, waarbij de sportdienst en de sportclub in de genomen jeugdinitiatieven de sociale opdracht aanvaarden om evenzeer open te staan voor de doelgroep van migrantenjongeren rekening houdend met de eigenheid van deze jongeren.

In het kader van de jeugdsportcampagne worden lokale en provinciale jeugdsportinitiatieven genomen, evenzeer openstaand voor migrantenjongeren.

8 Er zal structureel overleg worden nagestreefd op lokaal en provinciaal niveau tussen de sport- en de jeugdsector. Samenwerkingsverbanden tussen de députés van sport- en jeugd en de schepen van sport- en jeugd, uit te voeren door de specifieke sport- en jeugddiensten zijn primordiaal.

Structureel overleg is op gang gebracht in het kader van de jeugdsportcampagne via de lokale actiescomités. Bij de oprichting van deze comités wordt duidelijk als voorwaarde geteld dat iemand uit de jeugdsector moet vertegenwoordigd zijn.

9 In navolging van het project Migrantsport die door de commissie van de Hoge Raad werd uitgewerkt in 1982-1983 (zie hoger) wordt in het najaar 1992 door het BLOSO opnieuw een project Migrasport gelanceerd in de provincie Limburg i.s.m. de schepenen van sport en de sportdiensten van Maasmechelen – Genk – Houthalen-Helchteren — HeusdenZolder — Beringen (=Midden-Limburg), de Provinciale dienst Onthaal van Gastarbeiders en de VZW INTEGRA.

Ten einde fractionaire en versnipperde vragen op het vlak van sport voor migranten aan te pakken zal gestreefd worden naar een specifiek en gecoördineerd aanbod in functie van de geaardheid van de migranten :

- op het lokaal en provinciaal niveau :
 - informatie en bekendmaking via twee- of viertalige folder van het sportaanbod,
 - ter beschikking stellen van de infrastructuur,
- op het niveau van de Vlaamse Gemeenschap :
 - lessenreeksen o.v.v. initiatie. Deze lessenreeksen lopen nu reeds.
 - mobiel team van sportmonitoren (part- of fulltime) met sportmateriaal (o.v.v. sportkoffer) ter beschikking stellen en vergoeden. Hiertoe dienen meer middelen voorzien.

Het initiatief migrantensport Limburg is momenteel in uitvoering. Met als doelstelling sportpromotie en integratie is in de 5 ex-mijngemeenten (Genk, Heusden-Zolder Beringen, Maasmechelen en Houthalen-Helchteren) gestart met sport-activiteiten voor migranten en kansarmen.

Na de eerste gesprekken met de Sport- en integratiediensten van de genoemde gemeenten bleek het niet wenselijk om vanaf de start reeds overkoepelende activiteiten te programmeren voor de vijf gemeenten samen. Deze diensten die praktische ervaring hebben met de doelgroep opteerden voor lokale initiatieven die kunnen uitgroeien tot een regionaal overleg. De lokale initiatieven zouden toelaten om kernen te vormen, groepen te ontdekken die na de beginfase voor permanente werking kunnen gestimuleerd worden.

Hieronder volgt een overzicht van de realisaties in de vijf gemeenten.

* HEUSDEN-ZOLDER

Samenwerking Sportdienst — Integratiecentrum en Criminaliteitspreventie die opteerden voor sportinitiatieven.

Programma :

Maandelijkse sportinitiatieven vanaf sept. tot december '92.

ACTIVITEIT	DATUM	DEELNAME
— Rolschaatsen	16.09.92	2 deelnemers
— Mountain-bike	14.10.92	20 deelnemers
— Init. schaatsen	18.11.92	60 deelnemers
— Init. ponyrijden	16.12.92	60 inschrijvingen (op 1.12.92)

Uit deze evolutie blijkt dat er in Heusden-Zolder een stijgende belangstelling bestaat. Het initiatief raakt bekend en er vormt zich een BASISGROEP waarmee in de toekomst verder kan gewerkt worden.

De totale kostprijs van het project 1992 was ca. 80.000,- F, het BLOSO zal voor ca. 40.000,- F. ondersteunen.

Voorstellen 1993 – HEUSDEN-ZOLDER

Uit een eerste evaluatie blijkt er interesse voor een aanbod van meer activiteiten met vooral een klemtoon voor acties in de wijken zelf (zonder vervoer !). Hierbij wordt gedacht aan Buurtvoetbaltornooi in het paasverlof, een initiatiereeks „gevechtssporten”, langlaufactie indien er sneeuw ligt, het hernemen van de schaatsinitiatie, en activiteiten voor de meisjes.

* HOUTHALEN-HELCHTEREN

Samenwerking Sportdienst en Integratiecentrum die kozen voor een initiatie-aanbod voor Migrantenvrouwen

Programma

Er werd een vernieuwd programma opgestart met in 1992 (najaar) nog ca. 25 sportlessen en voorjaar 1993 ca. 40 lessen voor de migrantendames.

ACTIVITEIT	DATUM	DEELNAME
AEROBIC :		
Turkse dames	16.12.92 : 9 lessen	15 deelnemers
Westerse dames	06.01.93 : 12 lessen	?
Marokkaanse dames	21.04.93 : 10 lessen	?
LEREN FIETSEN :		
Turkse dames	13.11.92 : 6 lessen	5 deelnemers
Marokkaanse dames	08.01.93 : 6 lessen	?
LEREN ZWEMMEN :		
Turkse dames	OKT.92 : 10 lessen	10 deelnemers
Westerse dames	VOORJ.93 : 10 lessen	?

In dit samenwerkingsverband (sportdienst – Integratiecentrum BLOSO) werden de lasten van de organisatie verdeeld als volgt :

Accommodaties : sportdienst
 Organisatie en publiciteit : integratiedienst
 Lesgevers : BLOSO

Het BLOSO ondersteunt naar rata van 400,- F. per lesuur wat voor 1992 – Voorjaar 1993 een budget van ca. 30.000,- F. betekent.

* GENK

Organisatie v.z.w. 2de GENERATIE in samenwerking met de Sportdienst.

Opzet :

In 1992 de organisatie van lessenreeksen voor migranten en kansarmen als voorbereiding voor een meer structurele aanpak in 1993. Tweede Generatie werkt voornamelijk via Jeugthuizen zodat hier meestal jongeren bereikt worden.

LESSENREEKS	SPORTTAK	AANTAL LESUREN
WATERSCHEI	Jazz-initiatie	6 uur
HOVEZAVEL	Fietsen (Turkse d.)	4 uur
WATERSCHEI	Aerobic	9 uur
GENK CENTRUM	Onderhoudsturnen TD	11 uur
PIONIER	Fietsen Turkse d.	4 uur
WATERSCHEI	Onderhoudsgym	7 uur
ZWARTBERG	Onderhoudsgym	10 uur
TOTAAL :		51 uur

De kostprijs van deze lessenreeksen van BLOSO bedraagt ca. 30.000,- F.

Het is duidelijk dat in Genk nog een grote uitdaging ligt om via de sport de integratie te bewerken. Nochtans bleek tijdens de besprekingen op de Gemeentelijke Sportraad het enthousiasme eerder beperkt. Genkse clubs hebben dikwijls reeds verschillende migranten in hun rangen, zodat de noodzaak voor verdere actie in die zin niet aangevoeld wordt.

In voorbereiding van 1993 wordt door de Sportdienst nu ook gewerkt met de gemeentelijke Integratiedienst, zoals dit ook gebeurt in Heusden-Zolder en in Houthalen-Helchteren. Voor 1993 verwachten we een gelijksoortige aanpak zoals in Heusden-Zolder in 1993.

* MAASMECHELEN

Project in samenwerking met v.z.w. Buurtopbouwwerk Maasmechelen. Stimuleren van actieve sportbeoefening door 12-18 jarigen in Klein Spanje (wijk met veel kansarme migranten en Belgische Jeugd).

Project

Voor de periode januari 1993 — december 1993. Wordt nog verder besproken maar zal zeker gerealiseerd worden.

* BERINGEN

Op uitzondering van enkele lessenreeksen worden hier nog geen speciale activiteiten voor migranten/kansarmen georganiseerd. De sportdienst en de BLOSO-consulent verkennen het terrein en starten voorjaar 1993 een project op met de integratiedienst.

AFZONDERLIJKE ACTIVITEITEN 1992

1. REGIONAAL OVERLEG MIGRANTENVROUWEN LIMBURG (ROML & MOL).

Deze vereniging (feitelijke vereniging) groepeerde alle migrantenvrouwenorganisaties van Limburg. Daarbij vertegenwoordigt MOL alle meisjeswerkingen in de provincie. De uitbouw van de migrantenvrouwen en meisjeswerkingen is gericht op het procesmatig bevorderen van emancipatie en integratie van Migrantenvrouwen. Er werden allerlei activiteiten georganiseerd om deze doelstelling te realiseren. In dit kader worden er ook sportactiviteiten geprogrammeerd o.a. om via bekendmaking en deelname een brug te vormen naar ruimere deelname aan het sport- en maatschappijgebeuren.

Na de besprekingen in het najaar werd hier voor 1993 een lesgevers-budget van 100.000,- BF voorzien om $\pm$ 60 lessenreeksen die via ROML-MOL georganiseerd worden, te ondersteunen.

2. LOSSE LESSENREEKSEN MIGRANTEN.

In totaal ondersteunden we nog 15 lessenreeksen die aangevraagd werden voor migranten, vooral in Maasmechelen, Hasselt en Leopoldsborg, met een budget van $\pm$ 50.000,- BF.

OPTIES 1993

1. Opstarten Maasmechelen-Beringen
2. Uitbreiding Heusden-Zolder, Houthalen-Helchteren en Genk
3. Een „regionaal project” (sportinstuif) voor de 5 deelnemende gemeenten aan Migra-sport.

Voorzien budget 1993 : 900.000,- F.

LOKAAL BELEID

1. De openbare centra voor maatschappelijk welzijn

Realisatie van de voorstellen (Synthesenota april '92, p. 53)

1° Wat betreft het bestaansminimum is het aangewezen dat de Vlaamse Executieve aanbeveling 49 van het KCM (de vereiste Belgische nationaliteit moet geleidelijk aan afgeschaft worden voor migranten die voor onbepaalde duur in ons land verblijven) eveneens onderschrijft. Het is aangewezen dat de Vlaamse Executieve de nodige stappen onderneemt om in het kader van de Interministeriële Conferentie voor het Migrantenbeleid een gepaste regeling uit te werken.

Dit voorstel is nog niet opgenomen door de Executieve.

2° Het is aangewezen dat de Vormingsdienst voor het OCMW op korte termijn ten behoeve van OCMW's in VFIK- en andere concentratiegemeenten een sensibiliserend vormingsaanbod ontwikkelt omtrent de rol van het OCMW in een lokaal migrantenbeleid. In VFIK- gemeenten kunnen de te ontwikkelen wijkontwikkelingsplannen in prioritaire zones een concrete vertrekbasis vormen. De bevoegde Gemeenschapsminister kan hiertoe opdracht geven aan de Vormingsdienst. Via een omzendbrief aan de OCMW's kan dit initiatief kenbaar gemaakt.

De bevoegde Vlaamse minister heeft de Vormingsdienst voor het OCMW opdracht gegeven om in 1993 te starten met een sensibiliserend vormingsaanbod omtrent de rol van het OCMW in een lokaal migrantenbeleid. De Vormingsdienst heeft deze opdracht in haar programmatie voor 1993 opgenomen. Bij het uitwerken van dit vormingsaanbod wordt nauw samengewerkt met de administratie GMW, het V.C.I.M. en met het Koninklijk Commissariaat voor het Migrantenbeleid.

3°Er zal worden nagegaan op welke wijze het BFMW méér kan aangewend als hefboom bij de uitvoering van het migrantenbeleid op lokaal vlak.

Dit voorstel is nog niet verder uitgewerkt.

2. De kansarmoedefondsen

2.1. Vlaams Fonds voor de Integratie van Achtergestelden (VFIA)

2.1.1. Stand van zaken

- Een groot deel van de VFIA-projecten is afgelopen.
- Voor wat betreft de continuering kan het volgende gesteld worden :
 - * de meeste VFIA-projecten in VFIK-gemeenten werden, soms voor een lager bedrag, overgenomen in het VFIK.
 - * een aantal projecten zijn intussen erkend als lokaal integratiecentrum.
 - * in de uitgavenbegroting 1993 werd onder het programma 41.8 (integratie kansarmen), basisallocatie 0102, een bedrag van 25 miljoen ingeschreven 'voor uitgaven en tussenkomsten in de kosten van gemeenten en OCMW's in het kader van de strijd tegen kansarmoede'. Deze middelen zijn uitdrukkelijk bedoeld om een aantal VFIA-projecten gedurende één jaar te 'depanneren'. Intussen zal naar structurele oplossingen moeten gezocht worden. Op het ogenblik zijn deze middelen nog niet toegewezen, dit terwijl vele projecten reeds overbruggen met eigen middelen ; een aantal is noodgedwongen gestopt.

2.1.2. Voorstellen

- Naar continuering toe :
 - * er dient onverwijld een beslissing genomen te worden inzake de bestemming van de 25 miljoen op programma 41.8, basisallocatie 0102.
 - * via het VFIA gingen diverse schoolopbouwwerkprojecten van start die hun deugdelijkheid bewezen. Voor dit projecttype dient een structurele oplossing gezocht te worden.
 - * in een aantal gemeenten startten basisschakels, buurtwerken of wijkcentra op in buurten met veel kansarmen en migranten. Voor dergelijke initiatieven is momenteel evenwel geen reglementering voorzien. Het uitwerken van een gepaste reglementering dringt zich op.
 - * via het VFIA werden taallessen gesubsidieerd. Deze horen principieel onder basiseducatie thuis. De middelen voor basiseducatie zouden uitgebreid moeten worden om de taallesinitiatieven hierin een structurele inbedding te geven.
- Naar evaluatie toe :
 - Op korte termijn dient er een evaluatie plaats te vinden m.b.t. het VFIA. Hierbij moet er specifieke aandacht worden besteed aan het effect van het fonds op de integratie van migranten.
- Ter informatie wordt op de volgende bladzijden een overzicht gegeven van de migrantenprojecten gefinancierd door het VFIA — 1989 en door het VFIA — 1990, met het continueringskanaal, voor zover gekend.

Tabel 1 : Overzicht van de migrantenprojecten — VFIA -1989 (de huidige VFIK-gemeenten zijn onderlijnd)

Gemeente	Project	Einddatum	Continuering
Antwerpen (gemeente) CBW	Behoeftendekkend aanbod Nederlandse Taal en Basis- educatie — Bedrag : 8246.162 F	30/11/92	VFIK-'92
	Gemeenschapsontwikkeling en zelforganisatie Bedrag : 2504.913 F	28/02/93	VFIK-'92
	Gezondheidsvoorlichting migrantenvrouwen Bedrag : 2504.913 F	31/10/92	VFIK-'92
	Uitbouw bemiddelingsteam — Bedrag : 4.891.078 F	30/09/92	VFIK-'92
	Alfabetisering migrantenmoeders Bedrag : 5.009.828 F	14/02/1993	VFIK-'92
Antwerpen (OCMW) / CBW	Gezondheid migrantenvrouwen en hun gezinnen Bedrag : 5.009.828 F	28/02/93	VFIK-'92
Mechelen (Gemeente/ OCMW)	Heihoek — Migrantenvrouwenwerking & naschoolse opvang Bedrag : 5.009.828 F	30/09/92	nog niet duidelijk
	Ibn Batouta : vorming migranten en info aan autochtonen Bedrag : 5.009.828 F	31/08/92	nog niet duidelijk
Turnhout (gemeente)	Migrantenvrouwenwerking — Bedrag : 2.504.913 F	28/02/93	LIC
Aalst (OCMW)	Bevordering integratie migrantenbev. ism. vzw migran- tenwerking — Bedrag : 2.433.663 F	31/10/92	nog niet duidelijk
Gent (OCMW + gemeente)	Interkult. samenleven in Gent & geïntegreerde jeugd- voorziening — Bedrag : 16.872.530 F	30/11/92	VFIK-'91 en VFIK-'92
	Stimulering welzijnsoverleg en geïntegreerde buurtvoor- zieningen Bedrag : 12.524.570 F	30/11/92	VFIK-'91 en VFIK-'92
	Basiseducatie en andere vormingsprojecten Bedrag : 10.019.656 F	30/11/92	VFIK-'92
Sint-Niklaas (gemeente)	Gecoördineerd migrantenproject Bedrag : 4.657.005 F	31/12/92	VFIK-'92
Temse (gemeente)	Leerwerkplaats migrantenjongeren Bedrag : 4.657.005 F	30/04/93	VFIK-'9 1
Lokeren (gemeente)	Lokerse integratiedienst — Bedrag : 2.861.163 F	30/9/92	VFIK-'92
Genk (gemeente)	Opzetten en uitbouwen lokale integratiedienst Bedrag : 2.504.913 F	30/11/92	VFIK-'92 en L.I.C.
Hasselt (gemeente)	Lokale integratiecel	31/05/93	nog niet duidelijk
Heusden-Zolder (gemeente)	Uitbouw & coördinatie van lokale integratiedienst Bedrag : 12.2449.596 F	31/10/92	nog niet duidelijk
Houthalen-Helchteren (gemeente)	Lokaal integratiecentrum — Bedrag : 3.254.334 F	31/10/92	LIC
	Stimulering migrantenouders en -kinderen rond onderwijs — Bedrag : 5.009.828 F	30/09/92	nog niet duidelijk

Gemeente	Project	Einddatum	Continuering
Maasmechelen (OCMW)	Migrantenvrouwenwerking — Bedrag : 4.657.005 F	31/10/92	nog niet duidelijk
	Migrantenproj. van kansarme jeugthuizen OKE & 't LONT — Bedrag : 5.009.828 F	31/01/93	nog niet duidelijk
	Schoolopbouwwerk t.b.v. 3-8 jarige kinderen van migranten in een achterstands-/achterstellingssituatie in Maasmechelen — Bedrag : 7.161.920 F	28/02/1994	nog niet duidelijk
Leuven (gemeente)	Migrantenproject — Bedrag : 5.009.828 F	30/11/92	VFIK — '91
Kortrijk (OCMW)	Migrantenproblematiek als onderdeel van PAO-project Bedrag : 1.252.457 F	31/10/92	uitbreiding LIC
Oostende (OCMW)	Migrantenproject — Bedrag : 5.009.828 F	31/12/92	nog niet duidelijk
Wuustwezel (OCMW)	Taallessen aan Migranten — Bedrag : 356.250 F	30/09/92	nog niet duidelijk

Tabel 2 :Overzicht van de migrantenprojecten — VFIA — 1990 (de huidige VFIK — gemeenten zijn onderlijnd).

Gemeenten	Project	Einddatum	Continuering
Antwerpen (OCMW)	Alfabetisering taalonderricht — Bedrag : 6.053.400 F	31/03/93	VFIK — '92
Antwerpen (gemeente)	Integratie Marokkaanse vrouwen Bedrag : 4.360.500 F	30/06/93	VFIK — '92
	Integratie vluchtelingen & migranten Bedrag : 641.250 F	30/06/93	VFIK — '92
Kontich (OCMW)	Hefboom participatie basisonderwijs Bedrag : 1.999.176 F	31/05/93	nog niet duidelijk
Boom (gemeente)	Begeleiding migrantenjongeren — Bedrag : 2.458.125 F	31/05/93	initiatieven kansarme jeugd
Mol (OCMW)	Integrale benadering migrantenprobleem vanuit het OCMW — Bedrag : 1.393.733 F	30/06/93	nog niet duidelijk
Diest (gemeente)	Migrantenvorming & integratie Bedrag : 4.916.250 F	31/08/93	LIC
Maasmechelen (OCMW)	Maasmechels migrantencentrum Bedrag : 4.131.659 F	31/07/93	nog niet duidelijk
Genk (gemeente)	Schoolopbouwwerk Genk — Bedrag : 4.702.500 F	31/07/93	nog niet duidelijk
	Lokale integratie : uitbreiding Bedrag : 4.061.250 F	31.01.94	nog niet duidelijk
Maaseik (gemeente)	Integratiebeleid — Bedrag : 4.328.438 F	30/09/93	nog niet duidelijk
Houthalen-Helchteren (gemeente)	Schoolopbouwwerk — Bedrag : 5.557.500 F	31/08/93	nog niet duidelijk
	Kinder- en tienerwerking — Bedrag : 4.702.500 F	31/08/93	nog niet duidelijk
Gent (gemeente/OCMW)	Intercultureel samenleven en geïntegreerde jeugdvoorzieningen (uitbreiding VFIA '89) Bedrag : 14.426.006 F	31/03/93	VFIK — '92
Wijnegem (OCMW)	PA0 — VZW Taalfabet — Bedrag : 1.175.625 F	30/06/92	nog niet duidelijk
Zeel (OCMW)	Oprichting integratieraad migranten Bedrag : 3.420.000 F	30/04/94	nog niet duidelijk

2.2. Vlaams Fonds voor de Integratie van Kansarmen (VFIK)

2.2.1. Stand van zaken

- De projectenplannen '92 zijn goedgekeurd voor de gemeenten Antwerpen, Beringen, Gent, Hamme, Lokeren, Willebroek en Brussel. De andere gemeenten zullen in de loop van februari of maart '93 van start gaan met hun projecten '92.
- Het Executieve Besluit m.b.t. de verdeling van de middelen voor 1993 bepaalt dat in 1993 dezelfde 15 gemeenten uit het VFIK kunnen putten.

2.2.2. Migrantenbeleid in de VFIK-gemeenten : voorstellen

- Volgens de VFIK-criteria dient 25 % van het aandeel naar migrantenprojecten te gaan. Veel gemeenten halen dit percentage enkel uit node. Er wordt ten stelligste op aangedrongen dat bij aanpassing van het decreet, ter bescherming van deze doelgroep, opnieuw 25 % wordt voorbehouden voor migrantenprojecten.

— Momenteel zij er zijn geen duidelijke criteria die bepalen wat een migrantenproject is. Aangepaste criteria dienen uitgewerkt te worden zodat er onderscheid kan gemaakt tussen enerzijds migrantenprojecten en anderzijds gemengde projecten.

— Een migrantenbeleid komt in vele gemeenten moeilijk van de grond. Het is aangewezen een verantwoordelijke aan te duiden die :

- * een globale kijk zal verwerven op de migrantenproblematiek in de VFIK-gemeenten ;
- * de gemeenten kan stimuleren tot de ontwikkeling van een samenhangend migrantenbeleid ;
- * de gemeenten kan begeleiden bij deze ontwikkeling ;
- * de ontwikkeling van degelijke structuren voor dit beleid zal ondersteunen ;
- * de betrokkenheid van de migranten zal bewaken en vergroten.
- * samen met de gemeenten kan zoeken naar structurele oplossingen voor de projecten na afloop van het VFIK.

— Momenteel wordt er nagedacht over een evaluatie-onderzoek m.b.t. VFIK. In dit onderzoek zal er specifieke aandacht moeten besteed worden aan het effect van het VFIK op de integratie van migranten.

Het is aangewezen dat de ICM samen met de Cel Armoedebestrijding nauw worden betrokken wordt bij het concipieren en het opvolgen van dit onderzoek.

— Volgens de Omzendbrief van 19/12/1990 moeten de regionale integratiecentra verplicht geconsulteerd worden voor wat betreft de migrantenprojecten. Hieromtrent kan het volgende gesteld worden :

* Momenteel is het onduidelijk wat met consultatie wordt bedoeld. Er dient gestipuleerd te worden dat de R.I.C.'s een adviesbevoegdheid hebben. Hierbij moeten, in samenspraak met de Cel Kansarmoedebestrijding, de aandachtspunten voor het advies worden bepaald.

* de R.I.C.'s moeten ook advies kunnen geven over de projecten met een gemengde doelgroep.

* het is aangewezen dat ook de migrantenadviesraden advies over de migrantenprojecten kunnen uitbrengen aan de Cel Kansarmoedebestrijding.

* in de grootsteden Antwerpen en Gent kunnen de bevoegde R.I.C.'s geen advies uitbrengen over de eigen projecten. Het advies over deze projecten zal dan enkel gebeuren door de migrantenadviesraden.

— Vele projecten zullen na afloop van het VFIK niet meer weg te denken zijn. Het is aangewezen dat nu reeds gezocht wordt naar een structurele inbedding. Dit kan o.m. door overleg te plegen met de bevoegde administraties of door het uitwerken van nieuwe reglementeringen.

— Ter informatie wordt op de volgende bladzijden een overzicht gegeven van de migrantenprojecten gefinancierd door het VFIK — 1991 en, voor zover goedgekeurd, door het VFIK 1992.

Tabel 3 : Overzicht van de binnen het VFIK goedgekeurde migrantenprojecten (Brussel niet inbegrepen)

Gemeente	Projecten	VFIK-'91	VFIK-'92
Antwerpen (gemeente)	Adviesraad migranten	8.000.000 F	
	Reisduiven en kleurpotloden	1.786.00 F	2.000.000 F
	Mishandelde niet-belgische vrouwen — VZW Tamar/Vluchthuis	1.200.000 F	1.000.000 F
	Vrouwen- & meisjeswerking — 't Dokske	1.000.000 F	
	Naschoolse begeleiding/kinderwerking — 't Dokske	2.600.000 F	
	Samenleven jongeren-bejaarden — VZW JAGA	1.400.000 F	700.000 F
	Migrantenjongeren Oud-Berchem — Kinderwerking Tjif-Tjaf	1.800.000 F	1.100.000 F
	Dag- en nachtopvang kinderen — De Mutsaard (gezinsplaatsingsdienst)	1.500.000 F	500.000 F
	Multi-cultureel samenwerken — Chiro	2.000.000 F	2.000.000 F
	Uitbouw migrantenjeugdhuiswerk — Chabab	1.200.000 F	1.000.000 F
	Centrum v. Soc. taalbemiddelaars — VZW CIS0	1.860.000 F	1.860.000 F
	Jeugdwerking Borgerhout- VZW De Cluys/VZW De Bleek/DSO	6.470.000 F	4.500.000 F
	Huistaakbegeleiding in concentratiescholen — VZW Schoolopbouwwerk	7.000.000 F	7.000.000 F
	Interculturele Werkers — VZW Schoolopbouwwerk	20.000.000 F	20.000.000 F
	Cursus Nederlands aan Islamleerkrachten — VZW Schoolopbouwwerk	500.000 F	800.000 F
	Netoverschrijdende coördinatie schoolopbouwwerk — VZW schoolopbouwwerk		1.400.000 F
	Alfabetisering migrantenmoeders — VZW schoolopbouwwerk		300.000 F
	Tienerwerking met kansarme jongens 't Zuid — Kinderwerking 't Zuid		1.200.000 F
	Jeugdanimatoren — VZW ANJA		6.800.000 F
	Ondersteuningsteam migranten / bijzondere jeugdzorg — CBW		2.200.000 F
	Taalplan — CBW + Centrum Basiseducatie		2.700.000 F
	Huistaakbegeleiding in concentratiescholen — Diocesaan Secr. Basis-onderwijs		4.400.000 F
Antwerpen (OCMW)	Kansarmen en vluchtelingen — Protestants Sociaal Centrum	1.250.000 F	1.200.000 F
	Buurtwerk CEBAG — CBW	4.700.000 F	
	Vrouwenwerking FLORA — Vrouwenwerking Flora	3.800.000 F	
	Opvoeding en onderwijs A'pen Zuid — Groot Team Zuid	4.300.000 F	
	Integratiecentrum Oud Berchem / Seefhoek — CBW	3.450.000 F	
	Psychosociale en juridische hulp — CBW	4.650.000 F	
	Gezondheidsconsulenten ziekenhuizen — CBW	3.225.000 F	
	Ondersteuning zelforganisaties — CB W	4.800.000 F	105 .000 F
	Gezondheids- en opvoedingsproject — SAMIK	3.850.000 F	
	Materiaalontwikkeling Ned. als tweede taal — Prov. Materialenbank	2.900.000 F	
	Integratie Joodse migranten — Centr. Beheer Joodse Weldadigheid	1.400.000 F	
	Methodiekontwikkeling : interculturele werking		5.500.000 F
	Oprichting lokale integratiecentra — CBW		2.000.000 F
	Alfabetisering en vorming in het Arabisch — Centrum voor Basiseducatie		1.200.000 F
	Uitbouw Vereniging Islamleerkrachten — Vereniging van Islamleerkrachten van Vlaanderen		800.000 F
	Borgerhout Beter Bekeken — Opbouwwerk Oud-Borgerhout		600.000 F
	Gezondheidsvoorlichting en -opvoeding aan migrantenvrouwen — CBW		700.000 F
Beringen (gemeente)	Schoolopbouwwerk	1.375.000 F	5.090.719 F
	Integratiecentrum migranten	1.175.000 F	2.012.847 F
	Naschoolse opvang en speelpleinwerking migrantenjongeren VZW de Petteflet	5.712.635 F	7.607.014 F
Genk (gemeente)	Integratiedienst	5.905.000 F	3.892.191 F (1° deel)
	Ondersteuning jeugdwerk Waterschei	8.462.500 F	870.448 F (1° deel)
	Ondersteuning jeugdwerk Zwartberg	2.937.500 F	691.085 F (1° deel)
	Ondersteuning jeugdwerk Winterslag	9.862.500 F	724.167 F (1° deel)

Gemeente	Projecten	VFIK — '91	VFIK — '92
Gent (gemeente)	Steunpunt migranten en samenleving	6.221.992 F	6.171.804 F
	Migrantengezinnen / huisvesting	2.447.634 F	2.510.922 F
	Toegankelijkheid maatschappelijke dienstverlening voor migranten-jongeren	2.472.634 F	3.110.992 F
	Informatie en vorming specifieke doelgroepen	3.460.09 F	
	Gemeentelijke sensibiliseringscampagne	1.500.000 F	3.767.547 F
	Stimulering zelforganisatie migranten	6.585.771 F	5.591.200 F
			(andere benaming)
	Ontmoetingsplaats migranten	2.968.247 F	3.495.277 F
	Schoolopbouwwerk		6.073.008 F
Gent (OCMW)	Coördinatie OCMW -migrantenprojecten	2.239.131 F	240.000 F
	Geïntegreerde dienstverlening voor asielzoekers en vluchtelingen	9.361.317 F	6.457.000 F
	Decentralisatie maatsch. dienstverlening aan migranten	5.536.494 F	8.213.434 F
	Sociaal verhuurkantoor / luik migranten	1.554.476 F	1.255.461 F
	Begeleiding migrantenjongeren naar zelfstandigheid	2.272.634 F	
	Tewerkstelling en vorming werkloze migranten	1.178.000 F	1.128.916 F
	Psychosociale hulpverlening aan migrantenvrouwen — Vluchthuis Gent	1.447.049 F	2.318.165 F
	Opvoedingsproject migranten — VZW De Poort-Beraber	2.438.275 F	2.425.132 F
	Nieuwkomersproject migranten — VZW De Poort-Beraber	1.136.317 F	1.248.968 F
	Woonwagengewoners		2.339.981 F
Gent (OCMW + gemeente)	Specifiek buurt- en doelgroepgebonden aanbod basiseducatie Centrum Basiseducatie		1.704.656 F
Hamme (gemeente)	Migrantenkinderen en onderwijs	750.000 F	(nog niet goedgek.)
	Vorming van ambtenaren tgo migranten	80.000 F	
	Woonfonds + migrantenvrouwenwerking — VZW Woonfonds	570.000 F	2.419.250 F
Hamme (OCMW)	Vorming OCMW-ambtenaren	40.000 F	
Hasselt (gemeente)	Schoolopbouwwerk	3.204.676 F	(nog niet goedgekeurd)
	Kinder- en jongerenwerking 'Ter Hilst'	8.956.853 F	(nog niet goedgekeurd)
Leuven (gemeente)	Geïntegreerde aanpak — VZW TINT	9.700.000 F	(nog niet goedgekeurd)
Leuven (OCMW)	Opvang van vluchtelingen — OCMW + VZW TINT	6.371.285 F	(nog niet goedgekeurd)
Lier (OCMW)	Vorbereiding migrantenbeleid en opstarten van een LIC	4.800.000	
Lokeren (gemeente)	Jeugdproject	12.399.789 F	13.012.941 F
Lokeren (OCMW)	Bemiddelaars	3.027.064 F	3.681.617 F
	Politiek Vluchtelingen	624.461 F	443.534 F
Maasmechelen (gemeente)	Milieuarbeider	147.000 F	(nog niet goedgekeurd)
	Integratie van migranten — Gemeentelijke Bibliotheek	790.000 F	(nog niet goedgekeurd)
	Integratie van migranten — Vriendenkring en hulp Turkse arbeiders	2.000.000 F	(nog niet goedgekeurd)
	Mobiele speel-o-theek — VZW Jeugdorganen	1.675.000 F	(nog niet goedgekeurd)
	Nieuwe Methodieken Jongerenwerking — Jeugdhuisen OKE en 'tLONT	3.400.000 F	(nog niet goedgekeurd)

Gemeente	Projecten	VFIK — '91	VFIK — '92
Maasmechelen (OCMW)	Schoolopbouwwerk	1.625.000 F	(nog niet goedgekeurd)
	Integratie van migranten	6.125.000 F	(nog niet goedgekeurd)
Mechelen (gemeente)	Project Heihoek / kinderwerking — VZW EL KANTRA	2.100.000 F	
	Ondersteuning EL KANTRA — VZW EL KANTRA	4.098.000 F	
	Steunpunt Onderwijs Mechelen — MOM	5.200.000 F	
	Preventie langdurige werkloosheid — VZW Steunpunt Tewerkstelling	4.600.000 F	
Mechelen (OCMW)	Gezinsbegeleiding migranten	1.050.000 F	
	Integratie en tewerkstelling — Werkgroep integratie vluchtelingen	3.300.000 F	
Sint-Niklaas (gemeente)	Lokaal Integratiecentrum	1.270.000 F	
	Lokale integratie migranten	5.549.809 F	
	Vorbereiding schoolopbouwwerk	500.000 F	
	Training ambtenaren in contact met etnische minderheden	200.000 F	
	Vorming onderwijzend personeel en jeugdhuiswerkers	100.000 F	
	Regionaal integratiecentrum — R.I.M.O.	325.000 F	
	Alle projecten worden verlengd in VFIK '92, maar samengesmolten tot 3 grote projecten, namelijk :		
	Onthaal- en bemiddelingsproject		4.150.000 F
	Soc. cultureel ontmoetingsproject		300.000 F
	Jeugd welzijns werking		8.800.000 F
Sint-Niklaas (OCMW)	Taallessen voor migranten	315.000 F	
	(verlengd als project asielzoekers)		1.030.000 F
Temse (gemeente)	Integratie ambtenaar	1.205.338 F	(nog niet goedgekeurd)
	Behoeftenonderzoek HIVA	850.117 F	(nog niet goedgekeurd)
	Tewerkstellingsproject VZW SIC	249.920 F	(nog niet goedgekeurd)
Vilvoorde (gemeente)	Leergangen voor migranten — Vilvoords Platform Kansarmoede VZW	2.303.000 F	(nog niet goedgekeurd)
	Schoolopbouwwerk — Vilvoords Platform Kansarmoede VZW	2.185.000 F	(nog niet goedgekeurd)
Willebroek (gemeente)	Sportwerking	160.000 F	250.000 F
	Schoolopbouwwerk	2.976.000 F	1.945.000 F
	Ondersteuning socio-culturele verenigingen migranten		500.000 F